Culisele scandalului de la Teatrul Național din București

Newsweek ROMÂNIA

Anul 2 ■ Numărul 77 ■ Preț: 11,90 lei

25-31.10.2019

ENERGIA la răscruce

Legea Offshore ⚡ Ordonanța 114
BRUA ⚡ Securitate energetică
Directiva UE ⚡ Eficiență energetică
Centrala de la Cernavodă
Energie curată ⚡ Certificate verzi

BIBLIOTECA ALEPH

19077
5 948494 000029

KISS FM

KISS FM ESTE RADIOUL NR. 1 ÎN ROMÂNIA

Conform studiului de audiență realizat în perioada 22 aprilie - 11 august de IMAS - Marketing și Sondaje și MERCURY RESEARCH S.R.L., la nivel național, Kiss FM este ascultat zilnic de **2.527.400 de persoane.**

Vă mulțumim!

Newsweek ROMÂNIA

25-31.10.2019 _ ANUL 2 _ NR.77

SUMAR

Periscop

06 **Analiză**
Cartea neagră a guvernării PSD

Opinii

10 CĂTĂLIN PRISACARIU
USR pe bârnă

11 RADU PARASCHIVESCU
Încă un record

Dosar

12 **2019 Energy Summit**
Un an de răscruce în Energie

14 Gazprom, beneficiarul Legii Offshore

20 „Viitorul energetic al României e la Washington, nu la Moscova"

20 **Ion Sterian**
Directorul General TRANSGAZ SA: „BRUA nu este o autostradă fără descărcări"

Periscop

28 **Consumatori**
Bonus la ANPC: „curs" în Singapore

32 **Radiografie**
Harta asistenței maternale în România

36 **Modelul american**
Cum poate fi creștinismul un liant al Europei și ce pericole îl pândesc în UE

40 **TNB**
Culisele scandalului de la Național: Manole-Călin versus Ion Caramitru

42 **Ion Caramitru:**
„Nu știu de ce se ridică furioși împotriva mea"

43 **Mihai Călin:**
„Atmosfera e de teroare"

Internațional

44 **Africa**
Fără speranță și cu speranță

Magazin

54 **Auto**
ROADTRIP OPEL GRANDLAND X 2.0 TURBO D
Thassos, la puterea SUV

56 **Călătorii**
Un city-break în căutarea tradițiilor și a cadourilor de Crăciun

58 **Tehnologie**
Transferul responsabilității la volan și camerele video

60 **Sport**
Viitorii „Stejari", la joacă pe „Parcul Copilului"

Calendar

62 Certej, tragedia îngropată de comuniști

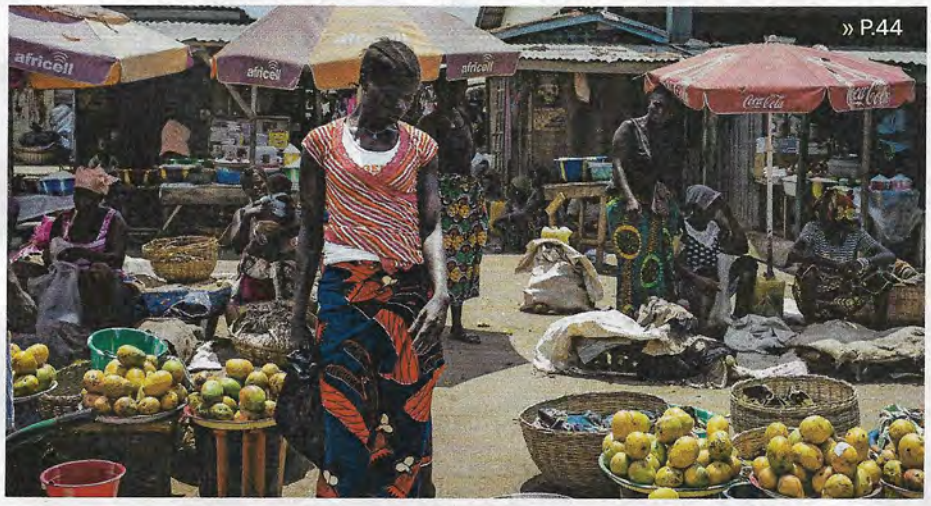

» P.44

Newsweek ROMÂNIA

Află cum te poți abona » P.64-65

REDACȚIA

DIRECTOR _ **Sabin Orcan**

REDACTOR-ȘEF _ **Răzvan Chiruță**

REDACTOR-ȘEF ADJUNCT _ **Cătălin Prisacariu**

Online manager _ **Ștefan Onica**
Senior editor _ **Mircea Marian**
Senior editor _ **Silviu Sergiu**
Senior editor _ **Mihai Duță**
Senior editor _ **Petre Bădică**
Senior editor _ **Ramona Ursu**
Editor _ **Flavia Drăgan**
Editor _ **Adina Mutăr**
Editor _ **Răzvan Scăețeanu**
Reporter special _ **Petru Zoltan**
Reporter _ **Adelina Sahlean**
Contributori _ **Sabin Gherman, Alexandru Lăzescu, Radu Paraschivescu**

ART DIRECTOR

Cecilia Bălănescu

DTP

Ionuț Aldea

CORECTURĂ

Monica Ady

FOTO

INQUAM PHOTO AGENCY shutterstock gettyimages

EDITOR

SC News Internațional SA

Bd. Mărăști, nr. 65-67, Sector 1, București
(Pavilion G3, Complexul Romexpo, Intrarea B)
Telefoane:
0374.00.23.81; 0374.00.23.82
Email:
redactia@newsweek.ro
abonamente@newsweek.ro
publicitate@newsweek.ro

DIRECTOR COMERCIAL _ **Carmen Dincă**

DIRECTOR PUBLICITATE _ **Adrian Dinu**
Telefon: 0722 250 070

OFFICE MANAGER _ **Andrei Sabin Orcan**

TIPAR:
IPG Infopress™ Group

ISSN 2601 - 5897

Newsweek este o marcă înregistrată a Newsweek LLC (SUA)

BARCELONA, SPANIA

Separatiștii

Curtea Supremă din Spania a condamnat 9 lideri catalani separatiști la pedepse cu închisoarea cuprinse între 9 și 13 ani, în urma implicării lor în referendumul pentru independența Cataluniei, din 2017. Sentința pronunțată în 14 octombrie a provocat proteste pe străzile Barcelonei, soldate cu confruntări directe între protestatari și forțele de ordine.

ALEX CAPARROS/GETTY IMAGES

POLICIA
8U330
POLICIA
2U181
POLICIA
2U186

LOS ANGELES, SUA

Femei la Hollywood

Actrițele Margot Robbie, Nicole Kidman și Charlize Theron au participat, pe 14 octombrie, la ediția a 26-a a Galei „Femei la Hollywood", organizată de revista „Elle". Evenimentul a avut loc la Hotelul „Four Seasons" din Beverly Hills, California.

STEFANIE KEENAN/GETTY IMAGES PENTRU ELLE

DEVILS MARBLES, AUSTRALIA

Mașini solare

Echipe din toată lumea participă, în fiecare an, la „Bridgestone World Solar Challenge", o cursă de 3000 km între autovehicule propulsate de energie solară, ce are loc între metropolele australiene Darwin și Adelaide. În imagine, autovehiculul echipei olandeze „Green Lightning" participă la cursă, pe 14 octombrie, în localitatea Devils Marbles.

MARK EVANS/GETTY IMAGES PENTRU SATC

MADRID, SPANIA

A sosit Circul!

Celebrul „Cirque du Soleil" își instalează cortul pentru noul său spectacol, „Kooza", în cartierul Puerta del Angel. Instantaneul a fost surprins pe 17 octombrie, în capitala Spaniei, Madrid.

DAVID BENITO/GETTY IMAGES

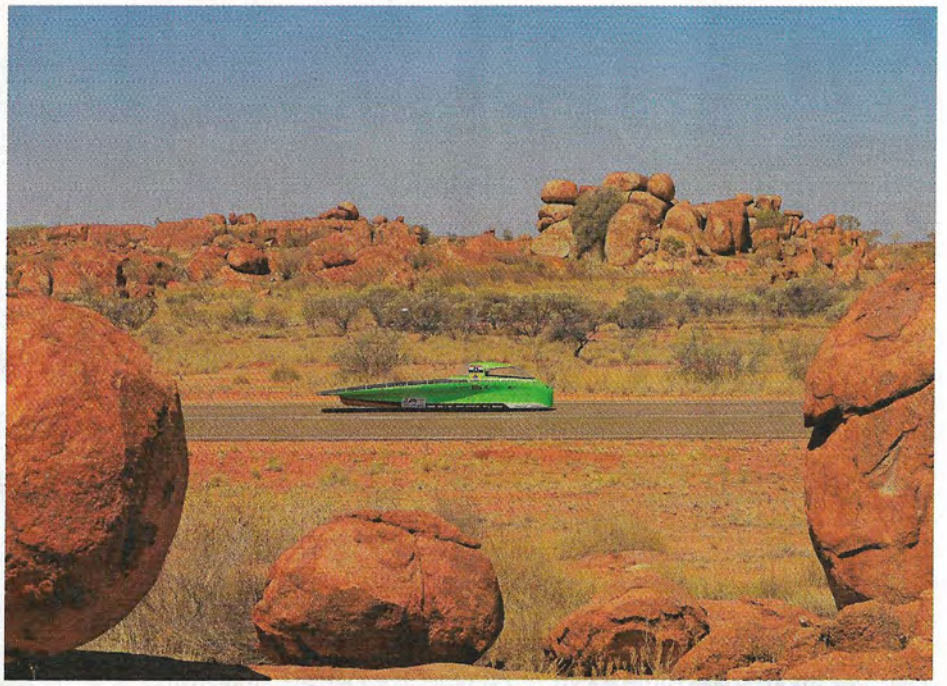

ANALIZĂ

Cartea neagră a guvernării PSD

PSD a ratat toate marile proiecte asumate în „Programul de guvernare", deși pe baza promisiunilor cuprinse în acest document a câștigat alegerile parlamentare din 2016 cu 46% din voturi.

PREMIERII SORIN GRINDEANU, Mihai Tudose și Viorica Dăncilă, supervizați de Liviu Dragnea, și-au asumat să pună în practică „Programul de guvernare 2016 - 2020". După aproape trei ani, PSD susține că a realizat 78% din promisiunile cuprinse în acest document. Un lucru neadevărat. „Programul de guvernare" are 188 de pagini de promisiuni, potrivit guvernarepsd.ro. Partidul se poate lăuda cu puțin peste 40 de realizări principale. Unele dintre aceste realizări sunt, de fapt, eșecuri.

De exemplu, PSD spune că o „măsură reușită" este Autostrada Comarnic – Brașov, unde nu se lucrează.

Transporturi. S-au împiedicat în cioturi

În materie de infrastructură rutieră s-a promis imens. Viorica Dăncilă a promis 350 de kilometri de autostrăzi. Rovana Plumb, o vreme ministru interimar al Transporturilor, a promis 180, doar pentru 2019. Cifrele arată că, în aceast an, s-au deschis doar 22 kilometri (Lugoj – Deva, tronson 4). În 2018, s-au deschis 60 de kilometri: 6 kilometri pe Centura București, 3 kilometri pe Ogra – Câmpia Turzii, 10 kilometri între Târgu Mureș - Ogra, 9 kilometri de la Gilău la Nădășelu și 28 kilometri loturile 3 și 4 pe Sebeș – Turda. În 2017 nu s-a deschis niciun metru de autostradă.

Restanțieri la drumuri

PSD a promis în schimb „Finalizarea cu prioritate a axei: Constanța – Nădlac". Parte a acestui tronson, porțiunea de autostradă Sibiu – Pitești (170 de kilometri) nu are nici măcar constructor pe toată lugimea ei. A mai promis finalizarea autostrăzii Lugoj – Deva, pentru anul 2017. Unul din loturile acestei autostrăzi nu poate fi deschis, deoarece Ministerul Transporturilor nu a monitorizat lucrările, care sunt extrem de proaste.

Din „Finalizarea Variantei Ocolitoare a Bucureștiului la profil de autostradă (Inel București (A0), care va face legătura între autostrada A1 cu autostrada A2 în primă fază; în faza a doua, închiderea inelului centură în regim de autostradă de jur împrejurul Bucureștiului)", PSD a finalizat 7 kilometri. Autostrada București este modernizată doar pe un sfert din lungime.

PSD a promis finalizarea, până în 2022, a autostrăzii Comarnic – Brașov, pe care a încredințat-o, zilele trecute, total netransparent, unei firme care ar urma să o realizeze în parteneriat public privat.

Să plouă cu centuri

Autostrada Sibiu – Brașov trebuia inaugurată anul viitor, dar nu are nici măcar un studiu de fezabilitate realist. În „Programul de guvernare", PSD a trecut „Autostrada Transilvania", care a fost finalizată în procent de 20%. Pe o distanță de mai bine de 100 de kilometri nu există constructori sau licitații în derulare.

PSD a promis că, pentru 304 milioane de lei, va finaliza, anul acesta, Autostrada Suplacu de Barcău – Borș.

Abia în iunie anul acesta, CNAIR SA a finalizat procesul de evaluare a ofertelor depuse în cadrul procedurii de proiectare și execuție pentru finalizarea Autostrăzii Transilvania, secțiunea Suplacu de Barcău – Borș, mai exact a Loturilor 1 și 2, în lungime totală de 54,9 km.

S-au mai promis drumurile expres: Ploiești-Buzău, Buzău – Focșani, Focșani – Bacău, Bacău – Pașcani, dar nimeni nu a văzut vreun utilaj la lucru.

S-au promis variante de ocolire pentru orașele: Suceava, Târgu Jiu, Bacău sau Târgu Mureș.

Lucrările pentru autostrada Craiova – Pitești ar fi trebuit începute în anul 2019. Ele au constat doar într-o poză în care Liviu Dragnea și Olguța Vasilescu admirau montarea unor borduri. Legătura A3 – Aeroport Henri Coandă a fost promisă pentru anul acesta, dar lucrările au fost oprite printr-o decizie a instanței. Drumul Expres București – Giurgiu nu există.

DE

PETRE BĂDICĂ

petre.badica@newsweek.ro

MINCIUNI
Fostul lider PSD Liviu Dragnea și Olguța Vasilescu au inaugurat șantierul abandonat al Drumului Expres Craiova – Pitești (stânga). Spitalele rămân rușinea țării (jos).

Căi ferate. 75 de kilometri nemodernizați în 8 ani

Răzvan Cuc a ajuns la mare mai repede decât „Mersul trenurilor". Este poate singura lucrare de infrastructură importantă realizată de PSD, cu mari chinuri, în ultimii ani. S-a promis „finalizarea proiectului Reabilitare linia de cale ferată Coșlariu - Vințu de Jos – Simeria (412,36 mil. euro)" pentru anul 2018.

„Lucrările începute între anii 2011-2013 pe tronsonul Coșlariu-Simeria, ce măsoară 75,8 kilometri, trebuiau să fie gata de acum trei, patru ani. Anii au trecut și Lotul 2 de cale ferată Vințu de Jos – Coșlariu, cu o investiție ce se ridică la 766,9 milioane lei este, în 2019, modernizat în proporție 89,04%", a scris alba24.ro în primăvara acestui an.

„Calea ferată Frontieră - Curtici – Radna – Gurasada – Simeria trebuia finalizat până în 2021. Proiectul este în diverse stadii, iar lucrările, începute în ianuarie 2014, se vor finaliza în 2023. Cel puțin pe hârtie.

Sănătate. Mitul spitalelor regionale

Preluate din „Programul de guvernare 2012 – 2016" al lui Victor Ponta, spitalele regionale s-au aflat în centrul amăgirilor PSD.

„Guvernul susține următoarele investiții și acțiuni: Construcția a opt spitale regionale, dotate cu echipamente de ultimă generație și care vor elimina eforturile financiare și umane pentru deplasarea cetățenilor din țară către București, în speranța unui act medical de calitate.

Descriere: 1.000 paturi, 10 clinici, 1 centru de cercetare, echipamente de ultimă generație. Cartier de locuințe pentru medici și personal, infrastructura de cazare pentru rudele și însoțitorii pacienților (hotel – minim 50 de locuri). Cost: 300 milioane de euro/spital.

Un spital republican, în București, care va fi organizat ca centru de urgență-excelență și cercetare, pe toate specialitățile. Desemnarea locațiilor și contractarea studiilor de prefezabilitate pentru toate cele ouă spitale se vor face până la 31 decembrie 2017", se arată în documentele partidului. Nu s-a întâmplat nimic concret. Spitalul din Craiova are ca termen 2026.

PSD a promis 350 km de autostradă și a finalizat 82

O ambulanță pentru fiecare comună

Pe data de 9 august anul acesta, „Consiliul Interministerial de Avizare Lucrări Publice de Interes Național și Locuințe a avizat studiul de fezabilitate pentru construirea Spitalului Regional de Urgență Cluj. Spitalul Regional de Urgență Cluj va avea 849 de paturi", potrivit unui comunicat al Ministerului Sănătății.

PSD a vrut să ducă „sănătatea" în toate cotloanele patriei.

„Dotarea localităților cu ambulanțe, în vederea asigurării transportului pacienților în condiții optime la unitățile medicale. Având în vedere răspândirea geografică a localităților și densitatea populației, prin program se va asigu-

FOTO: INQUAM PHOTOS - BOGDAN DĂNESCU; ȘTIRILE PRO TV

ra prezența unei ambulanțe în fiecare comună".

Dăm un singur contraexemplu: la ambulanța Câmpina, un singur medic asigură urgențele pentru 12 localități.

„Dezvoltarea și implementarea serviciilor e-health la nivel național prin fonduri nerambursabile" și „Asigurarea pieței cu medicamentele necesare pacientului la momentul nevoii lui" sunt alte promisiuni care contrastează cu realitatea din sistemul medical.

Educație. Internet pentru calculatoare inexistente

„Extinderea educației antreprenoriale de la școlile vocaționale și tehnologice la toate școlile din România" avea un buget de 50 de milioane de euro. Ea ar fi trebuit să îi învețe pe elevi „că ei înșiși pot înființa afaceri acolo unde este cerere pentru un serviciu, chiar dacă un angajator nu există". Acestea sunt SF-uri.

„Studenții, organizați în grupuri, vor acționa ca un start-up care caută să subcontracteze un proiect de la un agent economic", ne amenința, fără urmări, PSD, în 2016.

PSD își propunea „promovarea profesioniștilor în managementul educațional". În schimb, ministrul Liviu Pop a decis, într-o singură noapte, demiterea a 13 inspectori școlari și înlocuirea cu unii conectați la interesele de partid.

PSD a promis câteva lucruri elementare pentru un învățământ modern: „Conectarea tuturor școlilor la Internet prin conexiuni de mare viteză. Implementarea catalogului electronic. Realizarea de wireless în campusuri, începând cu învățământul liceal". În România, un calculator revine la 12 elevi.

„Asigurarea întregului necesar de microbuze pentru transportul școlar și a unor campusuri școlare în centrele de comună la standarde europene". Lipsa transportului școlar a fost una din cauzele dramei de la Caracal.

S-au promis 8 spitale regionale. Cel din Craiova are ca termen 2026

PSD a promis „dotarea bibliotecilor școlare". Din 2012, în fiecare an, s-au închis cel puțin 100 de biblioteci școlare.

Economie. Cifrele groazei

Guvernele PSD s-au lăudat cu creșteri economice record, dar deficitul bugetar a ajuns la 2,88% în 2018. Inflația este 3,9%, de la 0,5% (în 2016). Datoria publică a crescut la 338 miliarde de lei.

EȘEC
Viorica Dăncilă a dus țara spre dezastru.

Dobânda de la care se împrumută România este uriașă, de - 4,85%. În schimb, Grecia a reușit, de curând, să se împrumute cu dobândă negativă pe termen scurt. În primele șase luni, Guvernul a împrumutat 33 de miliarde de lei, iar la finalul anului împrumuturile se vor dubla, cel puțin.

Aceste cifre care au luat-o razna sunt în contradicție cu intențiile PSD din 2016: „obiectivul strategic îl constituie implementarea unui alt model de politică industrială, care să genereze creșterea economică inteligentă a României".

Justiție. Europa nu e cu noi

„Începând cu 2017, vizăm modernizarea legislației privind sistemul judiciar, astfel încât acesta să fie asemănător cu cele din statele membre ale UE".

Primul lucru făcut de PSD a fost Ordonanța 13 privind amnistia și grațierea, care a scos sute de mii de oameni în stradă. După ce Uniunea Europeană a criticat modificările făcute în justiție și înființarea Secției Speciale de investigare a magistraților, politicienii s-au dezlănțuit împotriva Uniunii Europene. „Ni s-a cerut să oprim niște proceduri legale de numire și revocare a procurorilor șefi, să nesocotim decizii ale CCR, să modificăm și propria Constituție... Despre România se spune că este prea coruptă ca să fie membru cu drepturi depline în UE și a fost votată o rezoluție nedreaptă în care ni se reproșează lucruri care se întâmplă peste tot", a spus Liviu Dragnea.

PSD transformă realizările în eșecuri

PSD și-a prezentat măsurile îndeplinite pe site-ul guvernarepsd.ro. Unele dintre aceste „realizări" sunt, în realitate, neîmplinite.

La capitolul „Dezvoltarea sistemului de educație timpurie", „Programul de guvernare al PSD" prevedea „construcția a 2.500 de creșe, grădinițe și unități after-school". Pe guvernarepsd.ro, una

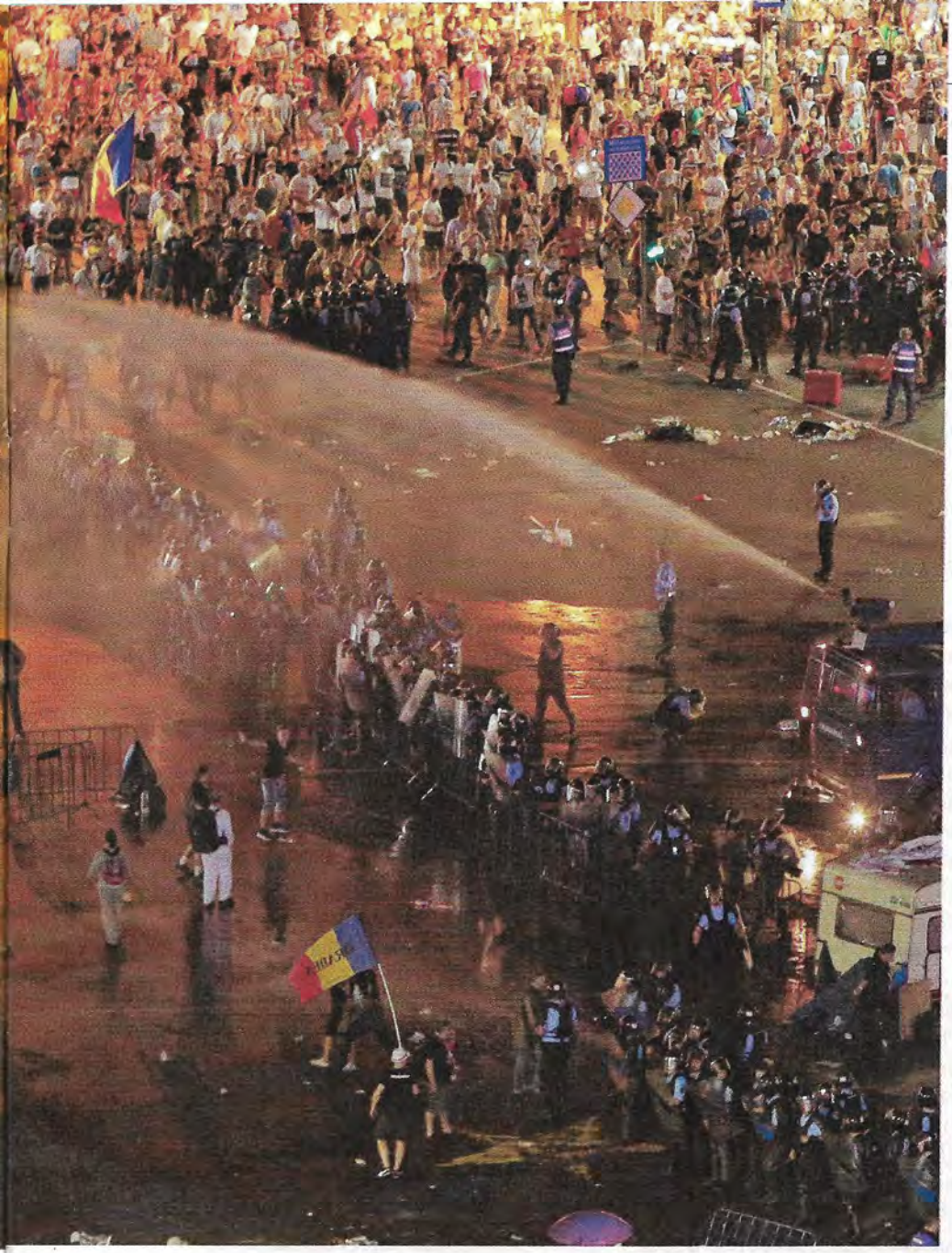

PROTEST
PSD a scos sute de mii de oameni în stradă, după ce a vrut să modifice legile justiției.

FOTO: INQUAM PHOTOS - OCTAV GANEA; GEORGE CĂLIN

dintre realizările din domeniul Educației este: „am construit 90 de creșe și grădinițe". O diferență de 2.410 de instituții de învățământ.

PSD se laudă că a acordat burse anuale de până la 4.000 de euro laureaților la olimpiade. Ce nu spune Guvernul este că nenumărate primării nu pot să plătească burse pentru elevii „buni" care iau note peste media 8,50, așa cum prevede legea.

Altă „reușită": reorganizarea Consiliilor Consultative ale Ministerului Cercetării și Inovării s-a făcut peste noapte și prin îndepărtarea cercetătorilor români care erau angajați la universități occidentale. Evaluatorii externi au fost excluși.

„Pachetul social garantat pentru educație" a fost un eșec cel puțin în ultimii doi ani. Sute de mii de copiii nu au beneficiat de programul „Masa caldă", după cum a arătat o investigație *Newsweek România*.

Povești de adormit alegătorii

„Creșterea bugetului alocat cercetării cu aproximativ 30% anual", ne asigura PSD în 2016. Până în 2020, bugetul Cercetării a scăzut constant și a ajuns la 0,21% din PIB, de cinci ori mai puțin decât a promis PSD.

„Sprijinirea comunităților de români din străinătate, pentru o reintegrare facilă la întoarcerea în țară, prin creșterea cu 100% a numărului de elevi participanți la cursul de Limbă, Cultură și Civilizație Românească". Nici măcar 1% din copiii românilor care trăiesc în Diaspora nu urmează astfel de cursuri.

„Reușită": case cu toalete în curte

„10 miliarde pentru satele României" pur și simplu nu se văd. Doar 35% dintre români sunt racordați la rețeaua de gaz. Aproape 1,8 milioane de locuințe (în care locuiește 29,7% din populația României) au în continuare WC-ul în fundul curții. „PNDL 1 a scos din noroi satele României", se laudă, în 2019, PSD. *Newsweek România* a demonstrat eșecul acestui program. Realizările PNDL sunt: școli – 9%, unități sanitare – 6%, drumuri – 6%.

PSD a ajuns să treacă la „succesuri" semnarea unor contracte, chiar dacă lucrările nu au început: „Contract aferent Lotului 2 Centura sud" sau semnarea contractului pentru autostrada spre munte apar ca „reușite" în bilanțul PSD.

PSD vorbește de „susținerea proiectelor majore de cercetare" care este mult subfinanțată. „Modernizarea a 144 de kilometri de cale ferată între Sighișoara și Simeria" pe care se merge tot cu viteza melcului. Partidul se laudă și cu proiecte finalizate mult după termenul stabilit: autostrada Lugoj – Deva sau Sebeș – Turda ori varianta de Ocolire Brașov. N

CĂTĂLIN PRISACARIU

USR pe bârnă

Pe 14 august a.c., un om spunea următoarele: "România mea este România asumării și a responsabilității și a capacității de a face lucruri, nu de a le bloca. E foarte important lucrul acesta: să te uiți întotdeauna la obiectiv și să nu te uiți doar la propriul buric sau la propriile șireturi. În momentul în care reușești să ridici capul spre orizont, chiar ai o șansă și poți să găsești o cale. Dacă stai numai înghesuit în amărăciunea, ambiția, orgoliul personal, pășești foarte puțin. Și lucrând zece ani în Comisia Europeană, apoi în 2006 am avut ocazia să întâlnesc un alt coleg și am fondat o companie de consultanță, fonduri-structurale.ro, cel mai mare site din România și asta a făcut ca timp de zece ani pornind de la zero, noi doi, apoi am angajat un om, apoi doi, apoi patru, să ajungem una dintre primele trei companii din România de proiecte europene. Făceam și instruiri, formări pentru fonduri europene. Cei care sunt în domeniu ne cunosc foarte bine. Site-ul e principala sursă din România a ceea ce înseamnă accesare fonduri europene și, bineînțeles, consultanță pentru clienți. A fost o experiență de zece ani fabuloasă (...)"

Pe 15 octombrie, doar două luni mai târziu, același om declara astfel: "Porneai cu persoane vulnerabile și nu aveai alt sprijin. De aia au murit, că soluția acum, privind retrospectiv, este să faci economie socială cu ong-uri stabile, cu structură funcțională, care dezvoltă și genul ăsta de activități. Alea pot să crească ușor, ușor. Așa ca business individual, cum era modelul finanțării, am găsit oameni de încredere care au făcut structurile.

Sora mea are studii în domeniul croitoriei, am ales un business în domeniu, găsiseră și un designer. Și am zis ok, iată premisele unei structuri de economie socială cu șanse să funcționeze. Nu doar informal, să luăm niște bani, ci miza era chiar să le facem sustenabile.

Într-o discuție amplă, Ababei (fost responsabil cu fondurile europene ale României în guvernarea Boc – n.r.) a zis: puteți să le faceți cu taică-tău, cu maică-ta, cine vrei tu. Noi vrem să angajați niște vulnerabili, să funcționeze.

Unul dintre antreprenori a plecat cu ele (scule foto – n.r.). Colegul meu a dat declarație la poliție. Repet, dacă sunt nereguli, sunt de acord să se întâmple orice cu cei care le-au săvârșit. Niciun fel de dubiu. (...) Dacă au folosit subvenția sau nu știu, au făcut iregularități, să răspundă.

Habar n-am dacă (unii responsabili cu proiectele europene – n.r.) au avut activități în campanie electorală sau nu, dar dincolo de asta, vorbim de niște ani în care întreprinderile au dat locuri de muncă. Ăsta a fost obiectivul. Dacă sunt persoane din grupul țintă care nu îndeplineau criteriile, a fost o problemă de selecție. Dacă îndeplineau, abordarea nu e ok. Merge pentru presă...

Centrele acestea de consultanță nu au generat rezultatul așteptat. CATAR a fost o organizație prea slabă, n-a putut să le preia, Noi am investit în acei oameni, pe județ, și cumpărându-le câte un laptop, o imprimantă și o masă, care în continuare sunt la dispoziție în Sibiu și în celelalte orașe, na... nu a funcționat. Abordarea respectivă n-a fost una de succes. Dar n-a plecat nimeni acasă cu ceva, vreun beneficiu de altă natură".

Declarațiile din august au fost date Ruxandrei Săraru la Radio România Actualități. Cele din octombrie au fost răspunsuri la întrebările puse de reporterii RISE Project care cercetau proiecte europene administrate de către intervievat.

Autorul ambelor calupuri de declarații este Dan Barna, liderul Uniunii Salvați România și candidatul partidului la Președinția României. Diferențele de abordare din cele două interviuri sunt evidente: în primul, Barna respiră încredere, optimism, profesionalism, integritate; în al doilea, candidatul USR este defensiv, ușor schizoid (umil – arogant), vag evaziv, parțial înfrânt.

Electoratul său taliban, însă, nu va fi abătut din drum. Neutrii care și-ar fi dorit cu adevărat oameni noi, cu care se laudă USR – PLUS, se vor mulțumi cu niște oameni vechi de la alte partide sau vor sta acasă. N

CĂTĂLIN PRISACARIU
este redactor-șef adjunct al *Newsweek România*

RADU PARASCHIVESCU

Încă un record

Cu zece zile în urmă, Federația Română de Fotbal s-a mângâiat singură la oglindă, cu voluptate de fante narcisist. Și și-a murmurat la ureche, aidoma unui acrobat de gumilastic, că este deținătoarea unui record în ceea ce privește numărul de copii prezenți în tribunele unui meci de fotbal: aproape 30.000, plus-minus câteva sute/mii de însoțitori. Prin aducerea atâtor copii la România-Norvegia 1-1, FRF a împușcat trei iepuri și ar mai fi cules măcar unul de pe jos dacă n-ar fi fost prinsă la braconat de brigadierul Alexander Sørloth, în timpul liber atacant norvegian. Cei trei urecheați personifică tot atâtea isprăvi care pe unii i-au entuziasmat, iar pe alții (ceva mai puțini, pare-se) i-au umplut de silă. Isprăvile sunt: refuzul demnității, o găselniță de marketing care face din FRF campioana spectatorilor - copii și creșterea listei de recorduri carpatine pe care se află deja cel mai lung cârnat din lume, cel mai mare tort cu frișcă și fructe și cei mai mulți Moși care împart cadouri în același oraș. Să luăm isprăvile pe rând.

1.FRF s-ar fi putut comporta cu demnitate după ce UEFA a decis ca naționala să joace un meci fără spectatori din cauza scandărilor xenofobe de la meciul precedent. Există însă atâția demnitari fără demnitate, încât unul în plus sau în minus nu mai contează. Sigur, optând pentru demnitate și francheță, FRF ar fi riscat o înjurătură de morți din partea selecționerului. Așa, a scăpat, însă a pățit-o George Pușcaș, fiindcă a ratat un penalti la care selecționerul nu s-a uitat, având grijă să se bucure ante-festum, pentru decizia arbitrului. Apropo, e de văzut cum va reacționa Cosmin Contra după înjurătura cu gura plină și în văzul țării. Glenn Hoddle a plătit cu postul de selecționer după ce a declarat într-o conferință de presă că persoanele cu handicap plătesc pentru păcate mai vechi. Sigur, Hoddle nu trăiește, nu antrenează și nu se exprimă în Balcani. Revenind la demnitate, asta i s-ar fi cerut FRF, nu altceva. Președintele Burleanu ar fi trebuit să accepte sancțiunea fără să caute metode de eschivare. „Fără spectatori" înseamnă „fără spectatori", chiar dacă UEFA însăși acceptă prezența copiilor în locul adulților. Dacă UEFA e împleticită în gând și faptă, FRF ar fi putut să-i prezinte o probă de caracter.

2.FRF a dovedit că nu există doar trafic cu copii, ci și cu sentimentele, candoarea și zburdălnicia lor. E o ipocrizie să susții că ai deschis larg porțile copiilor și le-ai dat ocazia unei experiențe unice. De o experiență de același tip avuseseră parte copiii prezenți la meciul de tineret România-Irlanda de Nord 3-0, cu o zi mai devreme de România-Norvegia. Nimeni n-a interzis vreodată accesul copiilor la un meci al naționalei sau al unei echipe de club. Iar dacă pui niște copii să aleagă între două zile de școală și un meci văzut gratis pe stadion, ei vor alege – cu mărunte excepții – meciul. Însă asta nu înseamnă altceva decât că tu, FRF, acumulezi capital de simpatie printr-un comportament ipocrit și mincinos. Am văzut sute și sute de copii la meciuri cu părinții, cu prietenii sau cu vecinii. Experiența unică pe care-o invocă Răzvan Burleanu e o fantomă cu tupeu.

3.Recordul despre care vorbește FRF e doar efectul. Cauza e tot un record: cel al suspendărilor, despre care doar George Ogăraru (cinste lui) se încumetă să scrie pe șleau. Xenofobia e boală veche în tribunele românești – ca dovadă, bannerul afișat cu ani în urmă de galeria Stelei: „Cât poate o unguroaică să țină rahatul în ea? Nouă luni". Mesajul a fost scris în maghiară, pentru echipa vizitatoare Ujpest și pentru fanii ei, în logica legendarei ospitalități dintre Carpați și mare. Să te fandosești cu un record provocat de niște comportamente cavernicole – iată un fel de-a fi în fața căruia oglinda de la început ar fi trebuit să se spargă singură de nervi. N

Cei trei urecheați personifică tot atâtea isprăvi care pe unii i-au entuziasmat, iar pe alții (ceva mai puțini, pare-se) i-au umplut de silă

RADU PARASCHIVESCU
este scriitor

2019 NEWSWEEK ENERGY SUMMIT

Un an de răscruce în Energie

Care sunt provocările pentru piața românească: Directiva UE privind eficiența energetică, Legea Offshore, Ordonanța 114, proiectul BRUA vs. North Stream 2, noile reactoare de la Cernavodă și tranziția la energia verde.

RADIOGRAFIE
Harta asistenței maternale în România» P.32

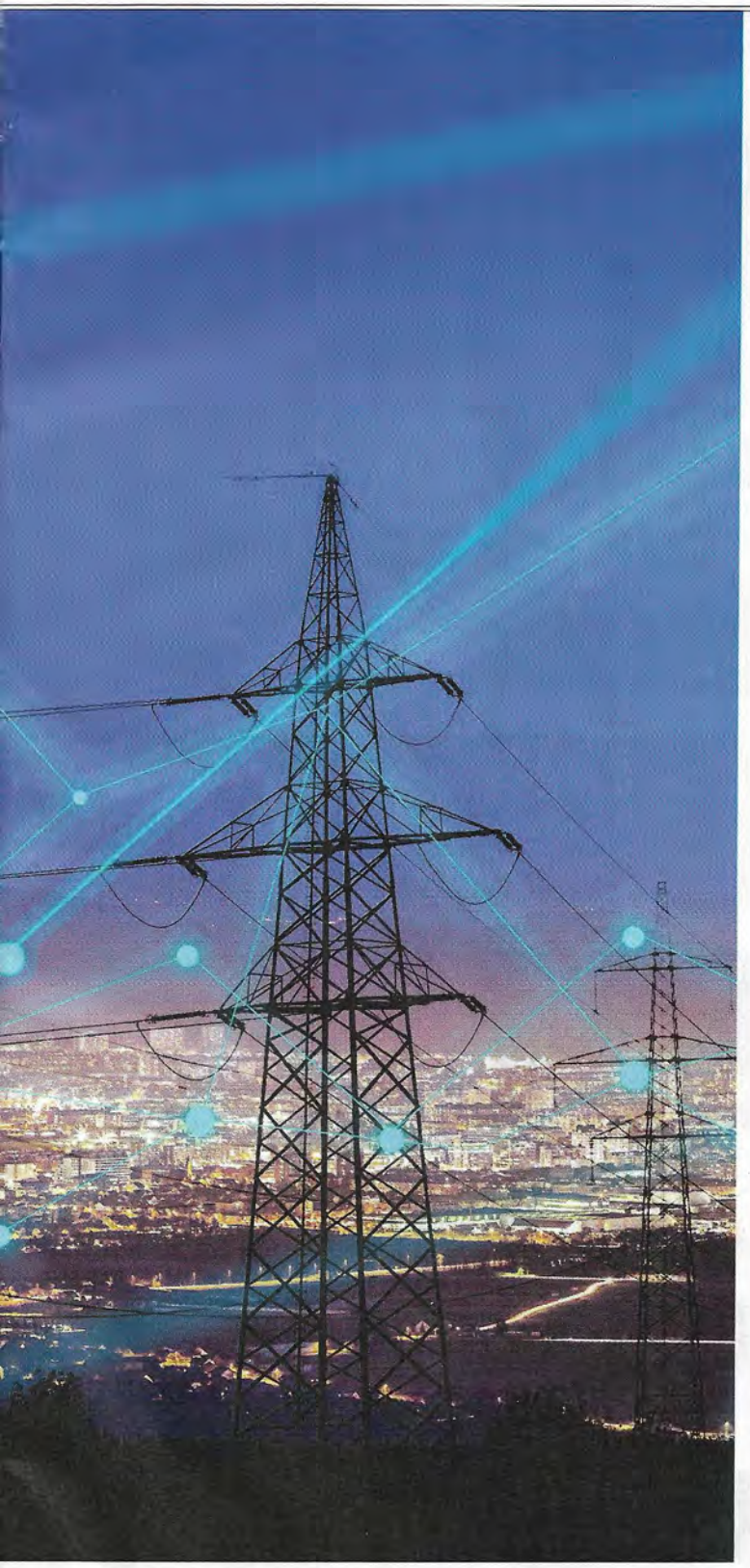

***NEWSWEEK ROMÂNIA* REVINE CU CELE MAI** fierbinți subiecte din domeniul energiei, la cea de-a doua ediție a evenimentului Energy Summit 2019.

Importanța acestui subiect este adus în atenția decidenților pentru că exploatarea resurselor energetice și administrarea lor reprezintă activități strategice și de securitate națională, care afectează întreaga populație a țării.

La nivelul Uniunii Europene sunt planificate acțiuni legislative care trebuie transpuse cât mai curând în legislația noastră.

Noua strategie la nivel european ar trebui să contribuie la crearea condițiilor de piață care să stimuleze economisirea mai mare a energiei și a investițiilor cu emisii reduse de carbon, să exploateze o gamă largă de energie regenerabilă centralizată și distribuită, precum și tehnologii-cheie pentru stocarea energiei și pentru electromobile.

De aceea, în această nouă ediție se va discuta despre:

- Noile reglementări europene și cum vor afecta industria și populația. Impactul regulamentelor europene 941, 943 și 944 asupra pieței de energie electrică din țara noastră.
- Cum ne întoarcem la piața liberă de gaze și de energie electrică.
- Ce trebuie făcut pentru a diversifica resursele existente, pentru a înlocui echipamentele, cât și pentru a satisface cerințele energetice provocatoare și în schimbare.
- Încotro se îndreaptă piața europeană, în condițiile în care există o presiune tot mai mare legată de schimbările climatice și pentru creșterea eficienței.
- Securitatea alimentării cu energie electrică și cu gaze în această iarnă: cum depășim riscurile.
- Evoluția prețelor: factori care influențează prețurile energiei electrice și gazelor naturale.
- Soluțiile inovatoare integrate de energie la nivel local care contribuie la tranziția către așa-numitele „orașe inteligente" ar trebui sprijinite.
- Municipalitățile reprezintă un actor major al schimbării necesare. Orașele și zonele urbane, care consumă până la 80% din energie sunt, în același timp, o parte a problemei și o parte a soluției la o mai mare eficiență energetică. Ce ar trebui să facă acestea? Cu ce investiții?

Newsweek Energy Summit 2019 reunește decidenții implicați în politicile naționale, reprezentanți ai companiilor din industrie, favorizează mediul de dezbatere și chiar conturarea unor concluzii care pot sta la baza unor decizii viitoare.

Newsweek Energy Summit 2019 va avea loc pe 30 octombrie 2019, la Hotel Radisson Blu, București.

Foto GULIVER / GETTY IMAGES

GAZPROM, beneficiarul Legii Offshore

La un an de la promulgarea actului normativ, România nu s-a apropiat mai deloc de momentul în care va exploata gazele din Marea Neagră.

DIMPOTRIVĂ, ACEL MOMENT PARE CĂ SE ÎNDEPĂRTEAZĂ, din cauza reglementărilor PSD din perioada în care partidul era condus de Liviu Dragnea. O rezervă uriașă stă nefolosită în apele teritoriale și, în acest timp, au crescut masiv importurile de gaze. Despre sprijinul pe care România l-ar putea oferi Republicii Moldova pentru a-și reduce dependența de Rusia, prin vânzarea unor cantități din gazele extrase din Marea Neagră, nici nu se mai discută.

Investițiile deținătorilor de licențe de exploatare sunt înghețate, Exxon a anunțat oficial că ar vrea să plece și caută un cumpărător căruia să-i vândă afacerea. Construcția conductei BRUA merge mai greu decât se estimase.

După ce Dragnea a ajuns la pușcărie, iar principalul său consilier economic, Darius Vâlcov, a fost eliminat din structurile guvernamentale, Ministerul Energiei a recunoscut, indirect, că Legea Offshore descurajează investitorii și a inițiat modificarea sa. Însă, în condițiile în care Guvernul Dăncilă s-a prăbușit, nu este clar ce se va întâmpla cu această inițiativă. Totuși, întreaga opoziție și-a manifestat intenția de a abroga OUG 114/2018, ordonanța care a generat cele mai mari probleme pentru sectorul energetic.

În această campanie electorală, niciunul dintre candidați nu a abordat problema gazelor din Marea Neagră, cu excepția lui Klaus Iohannis. Acesta a abordat acest subiect la întâlnirea din august cu președintele Donald Trump.

Newsweek România vă prezintă un tablou de moment al investițiilor în exploatarea gazelor din Marea Neagră, la un an după ce Iohannis a semnat Legea Offshore.

DE

MIRCEA MARIAN
mircea.marian@newsweek.ro

În luna mai 2019, importurile de gaze 2019, România a importat o cantitate România a importat doar 3.353 MWh.

BENEFICIAR
Gigantul rus Gazprom este marele câștigător al Legii Offshore, dar mai ales a Ordonanței 114. România a importat gaz rusesc la cel mai mare preț din UE. În plus, românii riscă să rămână fără gazele naturale rusești care vin prin Ucraina, după expirarea contractului dintre Kiev și Gazprom.

ale României au crescut de 353 de ori, arată datele ANRE. Astfel, în mai de gaze de 1.185.490 MWh. În mai 2018,

Efectele OUG 114/ 2019

În luna mai 2019, importurile de gaze ale României au crescut de 353 de ori, arată datele Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei (ANRE). Astfel, în mai 2019, România a importat o cantitate de gaze de 1.185.490 MWh. În mai 2018, România a importat doar 3.353 MWh.

Potrivit ANRE, în aprilie 2019 importul de gaze a fost mai mare decât în aprilie 2018, însă „doar" de 100 de ori.

Această instituție arată că 93,47% din gazele importate în luna aprilie au venit din Uniunea Europeană și doar 6,53% din Federația Rusă. Totuși, potrivit analiștilor, este discutabil ce înseamnă „gaz din Uniunea Europeană", ținând cont că inclusiv importurile de gaz rusesc ale Uniunii Europene au crescut.

De altfel, datele pe ianuarie și februarie – care indică o majorare a importurilor de 44% - arată că cele mai multe gaze veneau prin Ungaria, țară care abia acoperă din producția internă 10-15% din consum. Un raport al Comisiei Europene, citat de Europa Liberă, arăta că România a importat gaz rusesc la cel mai mare preț din UE, în primele trei luni din 2019, și, totodată, și-a mărit importurile de gaze cu 15-25%.

Producția de gaz a României a scăzut cu 3% în primele trei luni ale anului 2019, concomitent cu un consum ridicat din depozitele de gaz acumulate.

Principalul motiv identificat de analiștii pieței energetice: OUG 114/ 2019, care a limitat oferta de gaz autohton în piața liberă.

Premierul Viorica Dăncilă a promis modificarea acestei ordonanțe, dar, deocamdată, nu a făcut niciun pas în această direcție. „Am spus de prima dată că vom da dovadă de flexibilitate pe Ordonanța 114. Pe diferite domenii care au fost incluse în această ordonanță am făcut modificări acolo unde lucrurile nu funcționează bine, în urma discuțiilor pe care le-am avut cu partenerii sociali", declara Dăncilă în iulie.

Avertisment ANRE

La finalul lui august, ANRE a publicat pe site un document în care scrie că „există suspiciuni rezonabile" ca pentru iarna 2019-2020 să se reducă importul de gaze naturale din direcția Ucrainei și ca la o parte dintre consumatorii români să fie sistată furnizarea de gaze naturale.

Ulterior, documentul a fost retras de pe site.

FOTO: GULIVER / GETTY IMAGES

„Având în vedere că, pentru iarna 2019-2020 sunt suspiciuni rezonabile ca furnizarea gazelor naturale pe direcția Ucraina să fie redusă, există riscul neasigurării cu gaze naturale pentru toți consumatorii, motivat de asemenea de capacitatea redusă a celorlalte puncte de interconectare. În aceste condiții, ar putea fi necesară întreruperea unor categorii de consumatori și trecerea unor grupuri termoenergetice la funcționarea pe păcură", arată documentul.

ANRE mai scrie că este posibil ca Transgaz să nu dețină în depozite cantitatea de gaze naturale necesară operării și asigurării echilibrului sistemului de transport și nici să nu aibă posibilitatea de a achiziționa această cantitate prin mecanisme de piață.

„Având în vedere această ipoteză, o soluție identificată constă în realizarea unui stoc de gaze naturale în depozitele de înmagazinare subterană (...)Având în vedere termenul foarte scurt în care se mai pot injecta gaze naturale în depozitele subterane, este necesară adoptarea în regim de urgență a acestui proiect de act normativ. Prin urmare, vă rugăm să aprobați publicarea acestui proiect de Ordin pe pagina de Internet a ANRE, în regim de urgență, în perioada 28.08.2019 – 06.09.2019", se mai arată în documentul care a fost publicat, apoi retras de pe site.

Statul reduce din pretenții

În septembrie 2019, Ministerul Energiei a inițiat un proiect de lege de modificare a Legii Offshore. La acel moment, acest minister nu mai avea ministru, întrucât Anton Anton, membru al ALDE, demisionase din 30 august.

Varianta propusă a mulțumit Federația Patronală de Petrol și Gaze (FPPG). „Prin modificările (propuse în proiectul de modificare - n.r.), cota totală a statului (government take) atinge un nivel mai echilibrat de aproximativ 60% din profiturile generate într-un proiect standard offshore, ceea ce oferă o șansă pentru dezvoltarea proiectelor din Marea Neagră", se arată într-un studiu realizat de compania de consultanță Biriș Goran, la comanda FPPG.

Care sunt principalele modificări ale Legii Offshore, propuse de guvernarea Dăncilă:

- se elimină supraimpozitarea pentru prețurile de vânzare la care investitorii nu realizează supraprofituri (între 45,71 lei/MWh și 100 lei/MWh). În cazul veniturilor suplimentare obținute în urma practicării unor prețuri mai mari de 100 lei/MWh, grila de impozitare se menține;
- se elimină utilizarea prețului de referință în determinarea bazei de calcul a impozitului asupra veniturilor suplimentare, pentru a pune în acord Legea Offshore cu principiile fiscalității din Codul Fiscal și cu practica internațională;
- propune mărirea nivelului maxim pentru deducerea investițiilor din segmentul upstream pentru determinarea impozitului suplimentar offshore de la 30% la 60%, pentru a menține competitivitatea sectorului offshore din România. Este eliminată limitarea deducerii investițiilor pentru calculul impozitului pe profit „ținând cont de faptul că acest impozit are un caracter general și toate sectoarele de activitate trebuie tratate uniform, în conformitate cu prevederile Codului Fiscal".

„Astfel, se elimină discriminarea la care sunt supuși operatorii din sectorul offshore comparativ cu restul agenților economici, aceștia datorând impozit pe profit la o bază impozabilă artificial mărită din care nu se scad cheltuielile cu amortizarea tuturor investițiilor efectuate de operatorii offshore", explică ministerul în expunerea de motive;

- se elimină obligația de tranzacționare pe piețele centralizate din România pe termen mediu și lung pentru a avea asigurată piața de desfacere pentru gazele naturale din perimetrele offshore și, în consecință, veniturile necesare pentru recuperarea investițiilor. Proiectul propune înlocuirea obligației de a comercializa cel puțin 50% din producție pe piața națională, cu obligația (temporară, până la 31.12.2021) de a oferta o cantitate de maximum 20% din producție pe piața centralizată;
- titularii de acorduri petroliere sunt exceptați de la prevederile O.U.G. nr. 114/2018 și O.U.G. nr. 19/2019 (contribuția de 2% ANRE și obligația de a vinde la un preț de maximum 68 lei/MWh).

Modificările la Legea Offshore au apărut la o lună după ce președintele Iohannis s-a întâlnit cu Donald Trump la Casa Albă și la cinci zile înainte de întâlnirea dintre premierul Viorica Dăncilă și secretarul american al Energiei, Rick Perry.

„Scăderea cotei statului de la 90% la 60% este o îndulcire a pilulei amare date industriei de către legislația offshore. E suficient pentru a demara producția în Marea Neagră, nu e suficient, nu avem de unde ști. Important este că s-a început un proces de consultare care ar trebui să fie serios, iar reprezentanții statului trebuie să facă calcule de impact", a spus Gabriel Biriș, în conferința de presă în care a prezentat studiul de impact realizat la comanda FPPG.

Totuși, în condițiile în care guvernul Dăncilă a picat, nu este clar ce se va întâmpla cu aceste propuneri.

Influența Washington-ului

Modificările la Legea Offshore au apărut la o lună după ce președintele Iohannis s-a întâlnit cu Donald Trump la Casa Albă și la cinci zile

FOTO: GULIVER / GETTY IMAGES

PARTENERIAT
Klaus Iohannis s-a întâlnit cu președintele SUA, Donald Trump, în iunie 2017 (sus) și în august 2019 (jos). La această din urmă întâlnire s-a discutat și despre politica energetică din România.

înainte de întâlnirea dintre premierul Viorica Dăncilă și secretarul american al Energiei, Rick Perry.

Întrebat dacă posibila retragere ExxonMobile, companie americană, poate fi cauzată de prevederile legislative, Iohannis a spus, după întâlnirea cu Trump: „Nu vreau să fac speculații, dar aceste lucruri au fost aduse în discuție și cred că vor fi aduse clarificări în perioada următoare".

Și Viorica Dăncilă a discutat despre subiectul gazelor din Marea Neagră la întâlnirea cu Perry, dar comunicatul Guvernului de la București este lipsit de orice detalii și arată doar că „a fost abordată inclusiv tematica dezvoltării exploatărilor de resurse energetice din platoul continental al Mării Negre, temă relevantă pentru securitatea energetică a regiunii și Europei". În cele două tweet-uri de după discuțiile cu echipa guvernamentală română, secretarul american al Energiei a uitat însă să o menționeze pe Dăncilă.

„Eu și ambasadorul SUA la UE, Sondland, am avut o întâlnire bilaterală productivă cu ministrul Afacerilor Externe din România @RamonaManescu la #UNGA privind diversificarea mixului energetic al României, extinderea energiei nucleare civile pașnice în România și creșterea securității energiei în regiune", a fost mesajul lui Perry.

Un miliard USD ca să scăpăm de Rusia

În martie 2019, doi congresmeni americani - Adam Kinzinger (Republican - Illinois) și Bill Keating (Democrat - Massachusets) - au depus o inițiativă legislativă care prevede sprijin de un miliard de dolari pentru proiectele energetice, din Europa de Est care ar reduce dependența de Rusia. Inițiatorii atrag atenția că Moscova se folosește de energie ca de o armă.

„Știm că Federația Rusă se folosește de mult timp de energie ca de o armă pentru a manipula și a crea conflicte între guvernele europene. Această legislație ar ajuta partenerii noștri europeni să-și dezvolte și să-și diversifice propriile resurse energetice ceea ce ar spori securitatea lor și i-ar apăra împotriva activităților maligne ale Kremlinului", se arată într-o declarație de presă a lui Kinzinger.

Pentru a beneficia de această finanțare, prima condiție este ca un astfel de proiect să interconecteze două sau mai multe țări din Europa Centrală și de Est. În plus, aceste proiecte ar trebui să aibă potențialul de a utiliza bunuri și servicii din Statele Unite în timpul implementării lor.

FOTO: GULIVER / GETTY IMAGES

Gigantul Exxon pleacă

La finalul lunii iulie, ExxonMobil a trimis o scrisoare în care înștiințează părțile interesate despre intenția de a ieși din proiectul Neptun Deep, fie prin vânzarea integrală a companiei care are drepturile de extracție, fie prin vânzarea cotei sale de 50% din drepturile din perimetrul din Marea Neagră. „După cum am discutat recent, ExxonMobil intenționează să ofere spre achiziție compania ExxonMobil Exploration and Production Romania Limited (EMEPRL) sau interesele în blocul XIX Neptun și se așteaptă să înceapă discuțiile în următoarele săptămâni cu entitățile (third parties) interesate care vor fi implicate în procesul de ofertare. Mai întâi, consultanții noștri, secundați de potențialii cumpărători și consultanții lor, vor avea nevoie de informații referitoare la blocul Neptun Deep, clasificate de ANRM ca secrete, și care trebuie dezvăluite acestora. EMEPRL solicită respectuos ANRM să fie de acord cu această procedură de desecretizare", se arată în scrisoarea trimisă de Exxon către partenerii săi.

ExxonMobil și OMV Petrom dețin licența de explorare a blocului de mare adâncime Neptun din Marea Neagră, unde rezultatele preliminare au indicat rezerve de 42-84 de miliarde de metri cubi de gaze, în condițiile în care România consumă 11 miliarde pe an.

Partenerul Exxon, OMV Petrom, a cerut guvernului României „claritate și stabilitate" pentru a putea demara exploatarea gazelor.

„Claritate și stabilitate, stabilitatea climatului investițional, termeni competitivi din perspectiva fiscală și claritate când vine vorba de accesul la piața liberalizată. În plus, avem nevoie de infrastructura cheie, dar asta nu ține neapărat de aspectul legislativ. În ceea ce privește intervalul de timp, noi vrem cât mai repede posibil, pentru că noi considerăm că aceasta este o adevărată necesitate pentru România, dar și pentru companie. Noi, împreună cu partenerul, am cheltuit deja 1,5 miliarde euro pe acest proiect", spunea, la 31 iulie, Christina Verchere, CEO al OMV Petrom.

Și ministrul de Externe, Ramona Mănescu, și președintele Klaus Iohannis au susținut că vor depune eforturi pentru ca Exxon să nu abandoneze investiția din România. „Dorința noastră este ca un partener așa cum este Exxon să rămână și să lucrăm cât mai mult și cât mai bine împreună. Sigur că asta presupune ca și noi să facem niște pași într-o direcție așteptată. Până la urmă, cred că lucrurile se vor așeza, vor intra pe un făgaș normal, și chiar îmi doresc ca în foarte scurt timp să clarificăm această poziție. (...) și doamna premier își dorește același lucru", a declarat Ramona Mănescu, la 25 iulie.

Proiectul BRUA, întârziat

Conducta Bulgaria-România-Ungaria-Austria (BRUA), care ar urma să fie folosită și pentru exportarea gazelor din Marea Neagră, va fi gata în decembrie 2020.

„Cu toate eforturile depuse de Transgaz pentru realizarea în termen a proiectului BRUA Faza I, pe parcursul implementării proiectului s-au întâmpinat probleme care, cumulate, afectează implementarea integrală a proiectului în termenul asumat. În principal, cauzele care au dus la înregistrarea întârzierilor sunt survenite din derularea procedurilor de licitație, completarea și îmbunătățirea cadrului legislativ, identificarea unor situri arheologice, condiții meteorologice - adverse care s-au manifestat pe perioade lungi de timp, prelungirea negocierilor cu unii proprietari/utilizatori de terenuri, precum și un număr mare de modificări apărute pe timpul executării lucrărilor", se arată în raportul financiar al Transgaz pe primul semestru al anului 2019.

Conducta Bulgaria-România-Ungaria-Austria (BRUA), care ar urma să fie folosită și pentru exportarea gazelor din Marea Neagră, va fi gata în decembrie 2020, adică exact cu un an mai târziu decât era planificat.

Mai multe informații despre stadiul actual al lucrărilor la conducta BRUA puteți citi în interviul cu Ion Sterian, directorul general Transgaz, din pagina 24.

Dragnea a alungat multinaționalele

Ordonanța de urgență 114/ 2018 a reușit, după nici un an de la adoptare, să alunge mai multe multinaționale din România.

La 9 septembrie 2019, CEZ a publicat un anunț în „Financial Times" în care anunța că dorește să-și vândă activele din România, unde deține una dintre cele mai mari companii de distribuție de energie (1,4 milioane portofoliu de clienți, 6 826 GWh de energie electrică livrată în 2018), cel mai mare parc eolian onshore din Europa, situat la

Fântânele-Cogealac (capacitate instalată de 600 MW, producție de 1 105 GWh în 2018), sistemul hidroelectric din Reșița format din patru lacuri de acumulare și patru microhidrocentrale (capacitate instalată 22 MW în total, producție de 83 GWh în 2018) și furnizarea de energie electrică și gaze către clienții finali (vânzări de 3 425 GWh în 2018).

La 3 iulie 2019, presa a scris că și italienii de la ENEL ar putea părăsi România. ENEL operează în domeniul distribuției și furnizării de electricitate și are trei milioane de clienți în România. Compania deține aici mai multe parcuri eoliene.

Și nemții de la Telekom vor să plece. „E adevărat că Vâlcov a fost hotărâtor în această decizie de exit a germanilor și grecilor? Nu spun decât atât: Dacă DT și OTE vând la ruși, înseamnă că aceștia au mituit pe cineva acolo sus unde nu se avântă decât vulturii", scria fostul ministru al Comunicațiilor Marius Bostan, pe Facebook, la 3 iulie, apreciind și faptul că OUG 114/ 2018 a „acutizat" dorința Telekom de a părăsi România. N

BLOCAJ Exploatarea gazelor din Marea Neagră a fost pusă în pericol de către deciziile Guvernului Dăncilă. În schimb, continua lucrările la conducta de transport BRUA, care va aduce beneficii importante

PUBLICITATE

What do you expect from your law firm?
wolftheiss.com

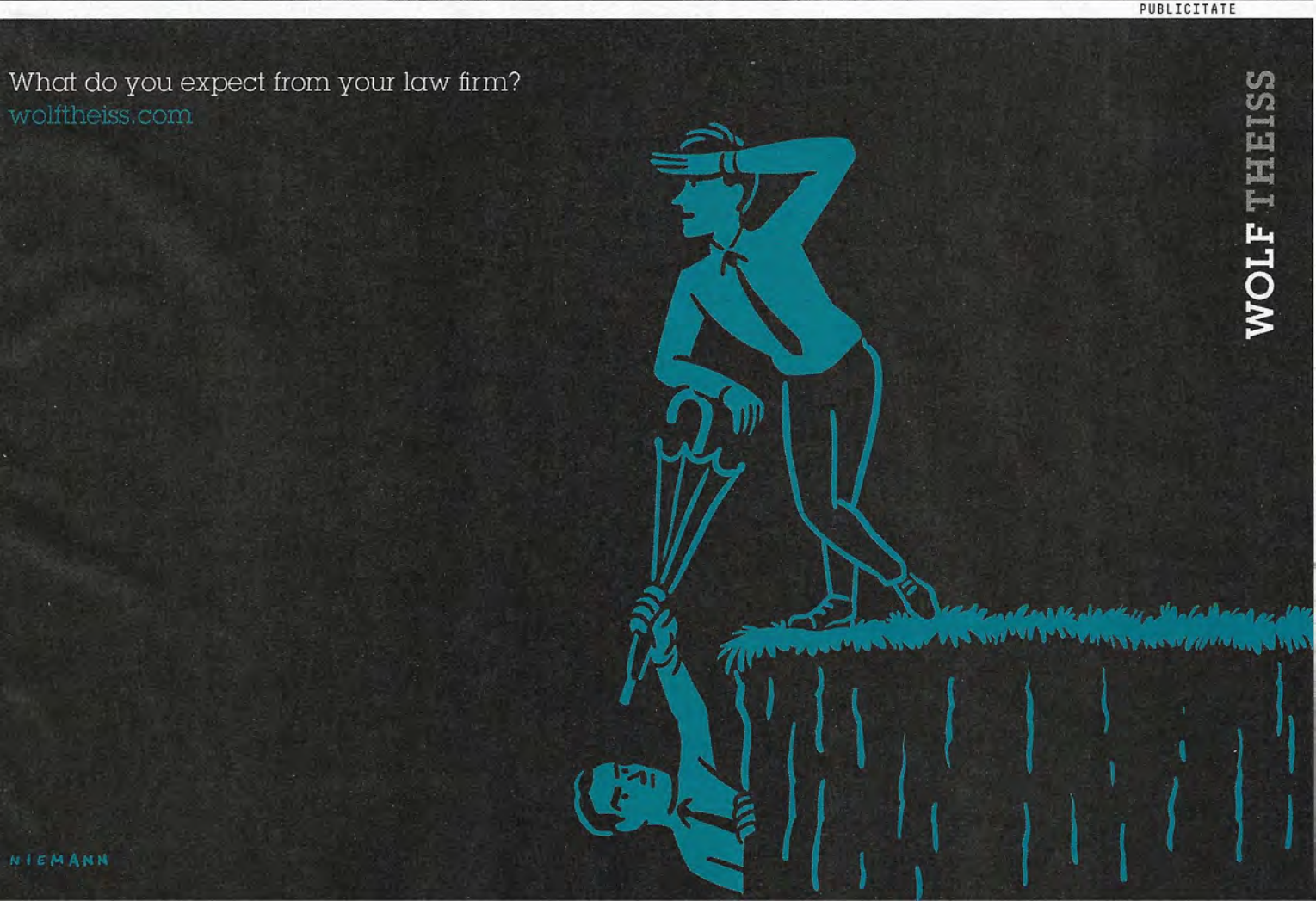

„Viitorul energetic al României e la Washington, nu la Moscova"

Analiză de **Arnold C. Dupuy, Ioana Hincu și Paul Michael Wihbey**

LA ÎNCEPUTUL ANILOR 1990, ROMÂNIA A ÎNCEPUT LUNGUL proces de recâștigare a statutului de putere europeană, de restabilire a potențialui economic și geo-strategic. După ce a suferit zeci de ani de dominație și privațiuni sub Uniunea Sovietică, a conducerilor succesive comuniste și, nu în ultimul rând, sub ucigașul și incompetentul regim Ceaușescu, țara a luat decizia să se alăture comunității democrațiilor liberale.

Un element-cheie al acestei transformări a fost aderarea la Alianța NATO și încurajarea relațiilor diplomatice, economice și militare strânse cu Statele Unite. În ultimii treizeci de ani, SUA nu ar fi putut găsi un aliat mai bun, deoarece România a alocat bugete de apărare responsabile, a trimis trupe în Afganistan și Irak și ne-a oferit acces la baze militare valoroase de pe teritoriul ei. Cu toate acestea, evoluții recente pot destabiliza și mai mult regiunea extinsă a Mării Negre și pot provoca pe termen lung disensiuni între cei doi aliați.

„Sectorul energetic din România și, o puternică influență rusă. Acest fapt sectorul de petrol și gaze, cu consecințe

În ultimele două decenii, a existat o relație clandestină între Rusia și România în sectorul „Petrol și gaze". Relație vizibilă, în mare parte, în cazul Partidul Social Democrat (PSD), sau fostul Partid Comunist, sub conducerea lui Ion Iliescu și, ulterior, Adrian Năstase. La începutul anilor 2000, România era sub presiunea Băncii Mondiale și a Fondului Monetar Internațional, dar și a perspectivei aderării la UE, pentru a implementa reforme ale pieței libere.

Pentru a satisface aceste cerințe, România a început privatizarea unor sectoare economice importante, în primul rând industria de petrol și gaze.

Primul efort major de privatizare a fost compania națională de petrol - Petrom SA - cea mai mare companie a țării, la acea vreme, și una dintre cele mai mari din Europa de Est și Centrală - care trebuia să intre într-un parteneriat cu un „investitor strategic", urmând ca, ulterior, să fie privatizate și companiile de gaze naturale, Romgaz și Transgaz. Privatizarea Petrom s-a derulat între sfârșitul anului 2002 și mijlocul anului 2004, sub supravegherea fostului prim-ministru Năstase și a ministrului Industriei și Resurselor, Dan Ioan Popescu, într-o totală lipsă de transparență, care durează până astăzi. Investitorul ales în defavoarea companiei americane Occidental Petroleum, a fost compania austriacă OMV, cu o lungă istorie de parteneriat cu gigantul rus Gazprom. În iulie 2004, OMV a achiziționat pachetul majoritar (51%) la Petrom de la statul român. De asemenea, consultantul ales de Guvernul PSD a fost Credit Suisse First Boston, în timp ce Bank of America, care a depus o ofertă mai bună, a fost descalificat în mod ilegal **[1]**.

În perioada de după Războiul Rece, PSD s-a menținut pe o poziție pro-rusească, declarând deschis că România are nevoie de relații bune cu Moscova și cu fostele state sovietice. PSD a considerat chiar o oportunitate fuzionarea companiilor de stat, Petrom și Romgaz, cu Gazprom, iar actori influenți din mediul privat, precum Dinu Patriciu (Rompetrol a fost partener al OMV din 2002), au fost interesați să orienteze producția românească de petrol și gaze spre spațiul ex-sovietic.

În 2006, președintele Traian Băsescu, din partea PDL sau Partidul Liberal-Democrat, a devenit tot mai critic, public, la adresa influenței politice și energetice a Rusiei în România și a cerut o amânare a privatizărilor ulterioare până la analizarea rezultatelor fuziunii OMV-Petrom. Alți politicieni influenți și anumite grupuri de interese, precum Călin Popescu Tăriceanu, fostul premier și fostul președinte al Senatului și prietenul său, miliardarul petrolului, Dinu Patriciu, au făcut presiuni în direcția opusă, aparent în interesul liberalizării petrolului românesc și a piețelor de gaz.

Între 2008 și 2009 au avut loc o serie de întâlniri la nivel înalt între București și Kremlin pe tema pieței românești de petrol și gaze. Oficialii guvernamentali și din PSD, care controlau Parlamentul român la acea vreme, au fost trimiși la Moscova fie pentru a securiza, fie pentru a întârzia parteneriatul strategic dintre Gazprom și companiile românești de stat.

În mai 2009, ministrul Economiei de atunci, Adriean Videanu, a vizitat Federația Rusă și s-a întâlnit cu ministrul rus al Energiei, Serghei Smatko. Videanu, la cererea președintelui Băsescu, încerca să diminueze efectele efortului oficialilor PSD de a realiza privatizarea Romgaz și Transgaz cu Gazprom.**[2]** În cele din urmă, fuziunea Romgaz - Gazprom nu s-a materializat niciodată.**[3]** Cu toate acestea, în timp ce întrunirile de la Moscova au avut loc în secret și

prin extindere, o mare parte a aparatului de conducere a țării se află sub a alungat efectiv din România mari companii americane care activează în dăunătoare pe termen lung". *Andre Dupuy, expert la think-tank-ul BOOZ ALLEN HAMILTON*

au apărut mici detalii, acestea au stabilit precedentul amestecului rusesc în sectorul energetic al României. Într-adevăr, Bucureștiul și Moscova au început să coopereze în domeniul energetic, scopul fiind construirea de depozite subterane de gaze naturale în România, participarea companiilor rusești la construirea centralelor electrice pe bază de gaze naturale în România și elaborarea de proiecte de reabilitare și modernizare a centralelor românești. **[4]**

În 2013, gigantul american Chevron a început să exploreze formațiunile de șist semnificative ale României. Chevron a inițiat o campanie de relații publice pentru educarea populației locale cu privire la fracturarea hidraulică și beneficiile economice ale acestei activități. Operațiunile de forare urmau să înceapă în octombrie 2013 în Pungești, județul Vaslui. Cu toate acestea, în urma protestelor de la fața locului, din București, sau din alte orașe, Chevron a decis să suspende activitățile și în cele din urmă să renunțe la operațiunile din România. Ulterior s-a stabilit că membrii Bisericii Ortodoxe au fost implicați în protest. Deși Biserica Ortodoxă Rusă este influență în regiune, nu există nicio dovadă evidentă că Kremlinul s-a folosit de cler pentru a alimenta disidența din România. Există date, însă, că mulți dintre protestatari veniseră din alte localități decât Pungești și erau consistent finanțați cu numerar. De asemenea, activiști civici neo-marxiști, anti-americani și pro-ruși (de la Criticatac) și ONG-uri precum Activewatch, au fost implicați în protestele anti-fracturare hidraulică de la București.

Odată cu plecarea Chevron, Gazprom și compania de stat sârbă de petrol și gaze, Naftna Industrija Srbije (INS), au primit autorizația de a efectua operațiuni de fracturare hidraulică de la Agenția Națională pentru Reglementare în Energie (ANRE). **[5]** Mai precis, Gazprom a primit autorizație să foreze atât zăcăminte de gaz, cât și de petrol, în cinci șisturi din vestul României, iar, în aprilie 2019, a inaugurat producția de gaze pe câmpul Jimbolia.**[6]**

Cele mai promițătoare sunt depozitele de petrol și gaze din Marea Neagră, care au fost, mult timp, inaccesibile din cauza adâncimii mării, a formațiunilor geologice complexe și a pericolelor legate de siguranță.

În 2015, compania rusă de petrol și gaze, Lukoil, în cooperare cu Romgaz și compania PanAtlantic Petroleum, cu sediul în Houston (SUA), a descoperit zăcăminte de gaz în perimetrul „Trident" din Marea Neagră, din zona comercială exclusivă a României. În aprilie 2018, PanAtlantic Petroleum s-a retras din proiect și a vândut pachetul său către Lukoil și Romgaz.**[7]** În iulie 2019, Lukoil a obținut autorizația de foraj în larg, prin intermediul contractorului italian Saipem; operațiunile propriu-zise sunt așteptate să înceapă în al patrulea trimestru din 2019.

FOTO: INQUAM PHOTOS: OVIDIU MICSIK; BOGDAN CHESARU

Totuși, perimetrul de mare adâncime „Neptun", un parteneriat 50%-50% între ExxonMobil și OMV-Petrom, este cel care poate perturba relațiile americano-române. ExxonMobil a investit deja 700 de milioane de dolari în forajul mai multor puțuri de explorare, dar, în iulie 2019, SUA a anunțat intenția de a părăsi țara, o lovitură majoră pentru Washington, care dorește să promoveze investiții strategice în regiune.

Această decizie era previzibilă de ani buni, din cauza incapacității parlamentului contolat de PSD de a adopta proiectul LegiiOffshore. **[8]** Aprobată inițial de Senat, versiunea inițială a legii prevedea redevențe standardizate și asigura predictibilitate, o condiție necesară pentru producția și operațiunile pe termen lung. Legea a fost schimbată în ultima clipă de către liderii PSD din Camera Deputaților, care au instituit impozite progresive pentru gazele offshore românești. Mai mult, prețul de vânzare pe piața internă a acestora a fost plafonat timp de 3 ani. **[9]**

Picătura care a umplut paharul ExxonMobil a fost adoptarea legislației secundare fiscale de către guvernul PSD, și mai nefavorabilă și discriminatorie pentru industria de petrol și gaze, creând incertitudine atât în sectorul bancar, cât și în cel energetic. **[10]** Suspiciunile legate de influența rusească din Parlamentul român au fost confirmate de adoptarea legislației, lucru care nu poate fi considerat o pură întâmplare. **[11]** Și alte investiții majore americane sunt puse în pericol de către deciziile guvernului PSD. În 2019, compania românească Black Sea Oil & Gas (BSOG), controlată de fondul american de investiții private Carlyle Group LP, a decis să meargă înainte cu proiectul de extracție de gaze offshore în valoare de 400 de milioane de dolari, primul astfel de proiect dezvoltat în România în ultimii 30 de ani. Compania trebuie să înceapă anul acesta investițiile în echipamente de mică adâncime pentru extracția gazelor din perimetrele „Doina" și „Ana". **[12]** În 2018, însă, directorul BSOG Mark Beacom a acordat un interviu revistei „Capital" în care s-a plâns de lipsa de predictibilitate a legislației, lucru care afectează investițiile străine majore și pe termen lung în domeniu **[13]**.

Concluzie

Sectorul energetic din România și, prin extindere, o mare parte a aparatului de conducere al țării, se află sub o puternică influență rusă, fapt care efectiv a alungat din România mari companii americane de petrol și gaze, cu consecințe dăunătoare pe termen lung.

Există posibilitatea ca noi parteneriate româno- ruse să fie în curs de negociere, fapt care va alunga marile companii occidentale, România urmând să prefere investiții și echipamente din Rusia, care va colabora cu anumite țări ale UE, cum ar fi Italia, Ungaria și, eventual, Germania. Totuși, România are nevoie de tehnologiile din Occident, cum ar fi fracturarea hidraulică, forajul orizontal, extragerea apei de mare adâncime și capacitatea de a prelungi viața puțurilor

„Conducerea României are obligația de a institui niveluri mai ridicate de activitățile sale, în special când este vorba de Rusia. Acest lucru trebuie acestei influențe și câștigurilor financiare pe termen scurt".

epuizate, pentru a-şi putea păstra poziţia de producător european de petrol şi gaze. Trebuie menţionat că România a fost unul dintre primele state petrolifere, încă de la începutul epocii petrolului, de la mijlocul secolului al XIX- lea, dar din cauza influenţei ruse din ultimele decenii, cea mai mare parte a capacităţilor sale de explorare şi producţie, precum şi poziţia sa de furnizor regional de petrol şi gaze naturale, au fost obstrucţionate şi declasate.

Influenţa rusă asupra infrastructurii de petrol şi gaze a României, precum şi lipsa transparenţei guvernamentale, nu au trecut neobservate la Washington.

Mai important, încercările româneşti de a construi relaţii pozitive cu SUA ar putea fi periclitate de astfel de parteneriate cu Rusia. Acestea ameninţă potenţialul României pe termen lung de a-şi îmbunătăţi poziţia economică şi geopolitică în regiunea Mării Negre şi de a-şi dezvolta relaţia cu Statele Unite, partener esenţial de apărare şi garant al securităţii împotriva expansionismului rus în zona Mării Negre.

Mai mult, cu România ca ancoră strategică a NATO în sud-estul Europei, aceste înţelegeri din spatele cortinei cu Rusia au potenţialul de a destabiliza regiunea mai largă a Mării Negre. Ele fac din Republica Moldova (confruntată deja cu un conflict îngheţat pe teritoriul său), Ucraina de Vest şi Bulgaria parteneri neviabili în regiune. Influenţa rusă poate creşte printr-o şi mai strânsă cooperare maritimă

transparenţă în ceea ce priveşte cuplat cu capacitatea de a rezista

ruso-turcă în Marea Neagră. În cele din urmă, toate acestea vor conduce la o şi mai mare destabilizare a regiunii Mării Negre.

La semnarea oficială a contractului OMV-Petrom, premierul Năstase a declarat profetic: „Cine controlează Petrom, controlează economia şi politica". **[14]** Într-adevăr, astăzi, fuziunea OMV-Petrom oferă Rusiei influenţă asupra deciziilor României în domeniul energiei. Cu toate acestea, acest cinism şi lipsă de transparenţă sunt contraproductive noţiunii de bună guvernare, lucru de care poporul român, după ani de suferinţă, are atâta nevoie.

Conducerea ţării are obligaţia de a institui niveluri mai ridicate de transparenţă în ceea ce priveşte activităţile sale, în special atunci când este vorba de Rusia. Acest lucru trebuie, de asemenea, cuplat cu capacitatea de a rezista acestei influenţe şi câştigurilor financiare pe termen scurt, care derivă din cooperarea cu Rusia. În cele din urmă, puterea politică trebuie trasă la răspundere în instanţele de judecată şi la urne. Mai mult decât atât, SUA are o responsabilitate majoră în România aici. „ExxonMobil" nu este suficient. SUA trebuie să îşi consolideze eforturile strategice pe termen lung în zona extinsă a Mării Negre.

FOTO: GULIVER / GETTY IMAGES

NOTE

[1] Conform lui Petrişor Peiu, oferta Bank of America a fost câştigătoarea legală, lucru pe care l-a scris în comentariul publicat în 29 septembrie 2019 şi intitulat „Toţi oamenii preşedintelui. Ai preşedintelui OMV". http://m.ziare.com/omv/toti-oamenii-presedintelui-ai-presedintelui-omv-1578926

[2] Nu există alte informaţii publice, dar persoane apropiate de Videanu şi Băsescu susţin, în mod plauzibil, că au încercat să amâne fuziunea OMV-Petrom, în acelaşi timp obţinând un preţ mai bun pentru gazul rusesc.

[3] Aceste evenimente sunt confirmate de mai multe surse directe, investigaţii jurnalistice româneşti, legi româneşti, contracte oficiale şi acorduri de privatizare, programul PSAL (privatizare) început la sfârşitul anilor '90, rapoarte oficiale ale comisiilor Parlamentului şi ale Ministerului Afacerilor Externe.

[4] Pe durata Memorandumului Romgaz-Gazprom, care a expirat în 2013, Gazprom a fost interesată să construiască un depozit la Mărgineni, judeţul Roman, Moldova, care trebuia să fie destinat gazului rusesc importat direct; după 2013, proiectul a fost abandonat şi nu a mai existat nicio informaţie publică despre asta.

[5] Jurnalul de petrol şi gaze, „NIS Gazprom Neft creşte explorarea în România", iunie 2019.

[6] ANRE şi publicaţiile româneşti „România liberă", „Capital".

[7] Profit.ro: PanAtlantic Petroleum a anunţat, în noiembrie 2017, că va renunţa la participarea sa de 18% la proiectul Trident în favoarea partenerilor Lukoil şi Romgaz, proporţional cu participarea acestora; în aprilie 2018 transferul acţiunilor a fost închis. În prezent, Lukoil deţine mai mult de 87% din drepturi, restul aparţine Romgaz. https://www.profit.ro/povesti-cu-profit/energie/romgaz-si-a-majorat-participatia-la-masivul-zacamant-de-gaze-trident-din-marea-neagra-controlat-si-de-operat-de-Rusii la-LUKOIL-18038774

[8] Impozitare progresivă de până la 70% pentru gazele extrase din câmpurile offshore ale României, cu un preţ mai mare de 100 RON / MWh

[9] Acest lucru este coroborat cu declaraţiile oficiale ale lui Liviu Dragnea şi cu conţinutul Legii Offshore şi al legislaţiei secundare incidente. Aceste modificări au fost aduse de deputaţi fără consultarea Guvernului, a companiilor şi a investitorilor în domeniu. Deputaţii au fost îndemnaţi de fostul preşedinte al Camerei Deputaţilor şi al PSD, Liviu Dragnea, care execută în prezent o pedeapsă cu închisoarea pentru corupţie, urmare a condamnării sale din 2019, fiindu-i oficial interzis să intre pe teritoriul SUA. Anterior, i-a fost refuzată funcţia de prim-ministru din cauza unei condamnări cu suspendare suferită în 2015. Cele două ordonanţe emise de apropiaţii lui Dragnea din guvern, OUG 114/2018 şi OUG 19/2019, au însemnat noi reglementări nefavorabile pentru industria de petrol şi gaze. OUG 114/2018 plafonează preţul gazelor produse şi vândute în România timp de trei ani, de la 1 aprilie 2019 până la 28 februarie 2022, la 68 lei / MWh.

[10] OUG 19/2019 instituie o taxă suplimentară de 2% pe cifra de afaceri (venituri totale) pentru producătorii locali de energie; această taxă a fost introdusă iniţial prin OUG 114/2018. Guvernul PSD, sub presiune publică (băncile au fost împovărate cu această taxă suplimentară) a modificat OUG 114/2018 la 19 OUG 2019, scăzând impozitul pe cifra de afaceri de 2% pentru bănci şi eliminând-o pentru industria minieră / cărbune, dar nu şi pentru gaz şi industria petrolieră. Rezultatul: două taxe discriminatorii pentru industria gazelor locale, care fac ca gazele importate (a se citi: ruseşti) să fie mai ieftine decât gazele extrase local. Cele două ordonanţe (legislaţie secundară, se pare neconstituţională) au schimbat rapid şi nefavorabil calculul creditelor, preţurilor şi impozitelor, descurajând astfel investiţiile străine în domeniu.

[11] Această legislaţie PSD a fost criticată de sectorul de afaceri şi de investitorii majori occidentali în domeniu, precum şi de Banca Naţională a României. Ea provoacă deja pierderi pentru marile companii şi creşterea importurilor de gaz rusesc. Efectele au fost confirmate de un studiu de impact al celor două ordonanţe asupra Legii Offshore, realizat de profesorul de economie Mircea Coşea pentru Comisia Naţională pentru Strategie şi Prognoză, precum şi de un studiu de impact al „Deloitte", citate de ziarul „Adevărul", în articolul din 6 august 2019 intitulat „Guvernele recunosc eşecul lor: Ordonanţa 114 nu ajută consumatorii, dar a crescut importurile de gaze ruseşti". Preţul va creşte semnificativ în 2022; https://adevarul.ro/economie/stiri-economice/guvernantii-isi-recunosc-esecul-ordonanta-114nu-ajutat-consumatorii-ci-crescut-importurile-gaze-ruses-ti-pretul-crestesemnificativ-2022-1_5d494dcd892c0bb0c6419a70/index.html]

[12] Presa mainstream din România şi http://www.energynomics.ro/en/black-sea-oil-gas-midia-project-receives-approval-from-anrm-for-the-field-development-plan-for the-ana-si-doina-zăcămintelor de gaze /

[13] „Capital", https://www.capital.ro/mark-beacom-bsog-avem-cumparator-pentru-gazele-din-marea-neagra.html

[14] Camelia Popa şi Dan Popa, „Perla Coroanei a fost vândută", România Liberă, 24 iulie 2004, pag. 3

ION STERIAN, Directorul General TRANSGAZ SA:

„BRUA nu este o autostradă fără descărcări"

Despre investițiile strategice în infrastructura energetică pe care le derulează SNTGN TRANSGAZ.

***Newsweek România*: Care sunt proiectele majore de investiții pe care Transgaz le are în vedere pentru dezvoltarea infrastructurii de transport gaze?**

Ion Sterian: Transgaz își ia foarte în serios rolul strategic pe care-l are în calitate de operator de sistem pentru transportul gazelor naturale și, respectând întocmai prevederile legale și pe cele ale guvernanței corporative, a elaborat un plan de dezvoltare pe următorii 10 ani. În acest plan, avizat de către ANRE și de Adunarea Generală a Acționarilor, avem prevăzute investiții importante de peste 4 miliarde euro în ceea ce privește interconectările cu statele vecine, noi sau existente, dezvoltarea infrastructurii necesare pentru preluarea gazelor naturale de la țărmul Mării Negre, cât și în ceea ce privește dezvoltarea Sistemului Național de Transport gaze naturale pe cuprinsul României, pentru a permite comunităților locale și investitorilor acces la rețeaua de gaze.

Concret, mă refer la proiectul BRUA, faza 1 - aflată în prezent în execuție într-un stadiu foarte avansat, și faza 2- care va urma să fie implementată în funcție de procedura de sezon deschis și de deciziile de investiție ale concesionarilor de perimetre off-shore, dezvoltarea pe teritoriul României a Coridorului Sudic de Transport pentru preluarea gazelor naturale de la țărmul Mării Negre, la Interconectarea sistemului național de transport gaze naturale cu conducta de transport internațional gaze naturale T1 și reverse flow Isaccea, la dezvoltările SNT în zona de nord-est a României în scopul îmbunătățirii aprovizionării cu gaze naturale a zonei, precum și a asigurării capacităților de transport spre Republica Moldova, la dezvoltările SNT care ne permit să preluăm gazele din perimetrele off-shore, la interconectarea cu Serbia sau la modernizarea stațiilor Negru Vodă 1 și Isaccea 1.

Toate aceste exemple sunt proiecte importante, de valori diferite, dar cu un obiectiv comun: consolidarea rolului României în sectorul gazier. Această consolidare înseamnă și creșterea calității vieții cetățenilor și creșterea atractivității pentru investitori, care vor avea acces la o rețea puternică de gaze, într-o țară cu resurse bogate și cu opțiuni suficiente pentru aprovizionarea cu gaze. Cu alte cuvinte, România devine nu doar independentă energetic, ci și cu un sector gazier, motor al dezvoltării durabile.

FOTO: INQUAM PHOTOS / OCTAV GANEA

Care este stadiul implementării proiectului BRUA?

Proiectul „Dezvoltarea pe teritoriul României a Sistemului Național de Transport Gaze Naturale pe Coridorul Bulgaria–România–Ungaria–Austria" (BRUA) este în grafic de la un capăt la altul. Am inaugurat la 30 septembrie prima stație de comprimare gaze naturale la Jupa, primul obiectiv major de investiții de pe traseul BRUA în România, urmează să inaugurăm, curând, stația de comprimare gaze de la Podișor, iar la firul linear se lucrează în ritm susținut, fiind sudați deja peste 330 kilometri de conductă din cei 479 prevăzuți în proiect.

Noi acum lucrăm la BRUA faza 1, ceea ce va conduce la asigurarea posibilității fizice de curgere bidirecțională permanentă între interconectările cu Bulgaria și cu Ungaria, asigurându-se următoarele capacități de transport gaze naturale: spre Ungaria - 1,75 miliarde metri cubi pe an și 1,5 miliarde metri cubi pe an spre Bulgaria.

Ceea ce este cel mai important de reținut la BRUA este că nu este o autostradă fără descărcare, și că, după ce va fi finalizată și va fi începută

operarea, BRUA va face parte din Sistemul Național de Transport gaze naturale. Este o autostradă gazieră, care permite atât conectarea comunităților locale, cât și a viitoarelor proiecte de investiții industriale. BRUA este autostrada dintre Muntenia și Banat pe care economia României o așteptă.

BRUA-Faza I constă în realizarea unei conducte în lungime de 479 de kilometri, între Podișor și Recaș, cu un diametru de 32 de inchi și o presiune de 63 de bar și 3 stații de comprimare gaze naturale (Podișor, Bibești și Jupa), fiecare stație fiind echipată cu două agregate de comprimare (unul în funcțiune și unul de rezervă), cu posibilitatea de asigurare a fluxului bidirecțional de gaze. Valoarea totală a investiției este de peste 478 de milioane de euro, dintre care o componentă importantă reprezintă granturi europene, pentru că este un proiect european important.

Stația de comprimare gaze naturale de la Jupa a fost finalizată și inaugurată în luna septembrie, stația de la Podișor este finalizată și se află în probe tehnologice, iar Stația de la Bibești este și ea în graficul de execuție. În ceea ce privește firul linear, repet, avem sudați deja peste 300 de kilometri de conductă din 479 km. Este un progres remarcabil, pentru care vreau să felicit constructorii, având în vedere că de la semnarea ordinului de începere a lucrărilor și până în prezent au trecut doar 18 luni pentru stațiile de comprimare și 16 luni pentru firul linear.

Faza a doua a proiectului BRUA vizează creșterea fluxului de gaze spre Ungaria prin interconectorul Horia–Csanadpalota. Spre deosebire de BRUA Faza I, care este considerat un proiect de securitate a aprovizionării, BRUA Faza II este considerat un proiect comercial. Acest lucru înseamnă că Decizia Finală de Implementare a acestei Faze II se va lua doar dacă proiectul este comercial viabil. Realizarea proiectului BRUA Faza II presupune construirea unei conducte între Recaș și Horia, în lungime de aproximativ 50 de kilometri, amplificarea celor trei stații de comprimare (SC Podișor, SC Bibești și SC Jupa) prin montarea unui agregat suplimentar de comprimare în fiecare stație și amplificarea stației de măsurare gaze existente la Horia.

La finalizarea fazei 2 se va asigura creșterea fluxului de gaze spre Ungaria prin interconectorul Horia– Csanadpalota la 4,4 miliarde metri cubi pe an către Ungaria, respectiv de 1,5 miliarde metri cubi pe an către Bulgaria. Valoarea estimată este de 68,8 milioane de euro.

Cum sunt finanțate aceste proiecte?

BRUA faza 1 are o valoare totală de 478,6 milioane de euro, dintre care 20% reprezintă surse proprii, iar 80% reprezintă finanțare atrasă pentru proiect (aproximativ 380 milioane de euro). Din aceștia, granturile europene reprezintă peste 180 de milioane de euro.

Dezvoltarea pe teritoriul României a Coridorului Sudic de Transport pentru preluarea gazelor naturale de la țărmul Mării Negre, gazoductul de la Marea Neagră către Podișor, este în valoare de aproximativ 360 de milioane de euro, dintre care 50% reprezintă surse proprii, iar restul finanțare atrasă, în principal, de la Banca Europeană de Investiții.

Dezvoltările SNT în zona de Nord-Est a României în scopul îmbunătățirii aprovizionării cu gaze naturale a zonei, precum și a asigurării capacităților de transport gaze naturale spre Republica Moldova au o valoare de peste 174 milioane de euro, dintre care 35% reprezintă surse proprii, restul finanțare atrasă, dintre care 46 de milioane de euro sunt granturi europene prin Programul Operațional Infrastructură Mare. Celelalte proiecte de investiții despre care v-am vorbit au valori cuprinse între 9 și 77 de milioane de euro, Transgaz asigurând din fonduri proprii o parte importantă din aceste valori.

Ce îmi doresc să rețină și investitorii noștri și toți cei care urmăresc activitatea noastră în dezvoltarea infrastructurii gaziere este faptul că Transgaz, companie listată la BVB și cu sistem de guvernanță corporativă implementat, folosește cu maximă înțelepciune și eficacitate resursele proprii și caută să maximeze cât mai mult condițiile extrem de avantajoase și de atrăgătoare pentru investiții pe termen lung, prin parteneriate cu diferite instituții internaționale, precum Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare sau Banca Europeană pentru Investiții.

Suntem o companie cu o structură financiară sănătoasă, cu toate condițiile potrivite pentru o dezvoltare amplă, dovadă succesul pe care simbolul TGN îl are pe Bursa de Valori București, recent declarată piață emergentă.

România conectează Moldova la Europa

Ce ne puteți spune despre investițiile Transgaz în Republica Moldova, despre proiectul Ungheni – Chișinău?

În urma încheierii contractului de privatizare semnat de Eurotransgaz, subsidiara SNTGN Transgaz SA în Republica Moldova - pentru achiziția Vestmoldtransgaz, Transgaz a devenit prima multinațională românească în sectorul energetic. Obiectivul acestei achiziții a fost dezvoltarea gazoductului Ungheni-Chișinău, un proiect de importanță strategică pentru Republica Moldova, pentru România, și pentru regiunea noastră, iar prin extensie și pentru Europa. În prezent, lucrările se află în diferite faze de execuție, conform graficelor aprobate.

Proiectul Ungheni-Chișinău permite dezvoltarea conductei de interconectare a Sistemului de Transport Gaze Naturale din România cu Sistemul de Transport Gaze Naturale din Republica Moldova pe direcția Iași-Ungheni- Chișinău. Aceste investiții se vor concretiza în 110 kilometri de conductă, 4 Stații de măsurare/reglare a presiunii gazelor naturale, un nod de măsurare gaze bidirecțional la care va face legătura între conducta proiectată Ungheni - Chișinău și sistemul de transport gaze din Republica Moldova și

complex administrativ la Ghidighici. Staţiile de măsurare/reglare se află în construcţie în diferite stadii ce variază de la dotarea locaţiilor cu utilităţi, la lucrări de construcţie în teren, complexul administrativ de la Ghidighici se află într-un stadiu destul de avansat în construcţia clădirilor, iar conducta este şi ea în execuţie, în stadii diferite pe fiecare dintre cele 7 loturi.

Prin acest proiect România conectează Moldova la Europa, respectând angajamentele luate cu privire la creşterea securităţii energetice în regiune, iar unul dintre proiectele prioritare este construcţia conductei de transport de gaze naturale Ungheni-Chişinău.

O Românie sigură şi independentă din punct de vedere energetic poate să prospere într-o regiune sigură şi independentă din punct de vedere energetic, de aceea avem nevoie să ne asigurăm în termeni reali şi concreţi de aceste deziderate deopotrivă economice şi strategice.

Care sunt viitoarele proiecte ale Transgaz privind extinderea afacerii?

Avem proiecte ambiţioase, pe măsura rolului şi locului pe care-l joacă Transgaz în economia românească. Mă refer, pe scurt, la amplificarea coridorului de transport bidirecţional Bulgaria–România–Ungaria–Austria (BRUA-Faza III), interconectarea sistemului naţional de transport gaze naturale cu sistemul de transport gaze naturale din Ucraina, pe direcţia Gherăeşti–Siret, dezvoltarea şi modernizarea infrastructurii de transport gaze naturale în zona de Nord-Vest a României, creşterea capacităţii de transport gaze naturale a interconectării România-Bulgaria pe direcţia Giurgiu-Ruse, sistem de monitorizare, control şi achiziţie de date pentru staţiile de protecţie catodică aferente Sistemului Naţional de Transport Gaze Naturale, dezvoltarea sistemului SCADA pentru Sistemul Naţional de Transport Gaze Naturale, Eastring–România, dar şi proiectul Hubul Românesc de gaze, pe care Transgaz doreşte să-l dezvolte împreună cu CEGH.

Despre acesta din urmă vă pot spune că permite ţării noastre să devină un furnizor de securitate energetică. În „Romanian Gas Hub", aşa cum se va numi această societate mixtă pe care intenţionăm să o dezvoltăm, care va deveni operatorul Punctului Virtual de Tranzacţionare din România, Transgaz va deţine 51% din acţiuni, iar partea austriacă 49%. În funcţie de ceea ce Statul Român hotărăşte, în această companie vor putea intra ca acţionari şi alte entităţi/ companii româneşti. Hub-ul de gaze în România este un proiect ambiţios care susţine pe deplin consolidarea Uniunii Energetice Europene, plasând ţara noastră pe harta proiectelor inteligente şi inovatoare la nivel naţional, regional, european şi internaţional.

Acest proiect va aduce o viziune nouă asupra pieţei gazelor naturale, fiind cea mai mare piaţă gazieră din regiune, cu cea mai mică dependenţă de importuri.

Prin hub-ul românesc de gaze, reuşim să aducem câteva avantaje clare: consumatorii casnici şi industriali din România vor beneficia de surse sigure de gaze naturale şi de preţuri în sistem concurenţial prin conectarea la culoarele regionale de transport; operatorii de transport şi sistem regionali se vor bucura de venituri crescute realizate din tarifele de transport prin creşterea volumelor transportate, şi reuşim să asigurăm accesul producătorilor de gaze din România la pieţele regionale şi europene, ceea ce va stimula investiţiile în infrastructura energetică.

FOTO: TRANSGAZ

CONSUMATORI

Bonus la ANPC: „curs" în Singapore

Secretarul general de la Protecția Consumatorului a „studiat" de 10.000 de euro în Asia.

10.000 EURO. ATÂT A PLĂTIT Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor (ANPC) pentru ca secretarul general al instituției, Mihaela Irina Ionescu, să se școlească în Singapore. Ilegal, însă, conform unui raport de audit. Tot pe banii statului, Mihaela Ionescu s-a plimbat și prin țară și a pus Protecția Consumatorilor să-i plătească carburantul, în valoare de 18.400 lei. Suma este echivalentul a peste trei tone de motorină. În total, paguba adusă statului este de aproximativ 18.000 euro, bani colectați de stat din taxele și impozitele plătite de cetățeni.

Mihaela Irina Ionescu este fosta soție a lui Cazemir Ionescu, unul dintre cei mai controversați membri ai Colegiului Național pentru Studierea Arhivelor Securității și inculpat în dosarul „Mineriadei". Și el primește lunar 3.000 de lei de la stat pentru acoperirea cheltuielilor de cazare, deși are o vilă în Snagov.

DE

ALEXANDRU POP

Turistă în Singapore

Secretarul general al ANPC, Mihaela Ionescu, a cerut 44.571 lei, adică în jur de 10.000 euro, pentru a pleca în Singapore. Motivul oficial: efectuarea unui curs pentru înalți funcționari publici. Conform

RELAȚII
Cazemir Ionescu (stânga) i-a fost șef Irinei Mihaela Ionescu, secretar general ANPC, instituție condusă de către Horia Constantinescu. Secretarul general al Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorului nu a fost în stare să ofere date despre studii de 10.000 de euro în Singapore.

FOTO: INQUAM PHOTOS - OCTAV GANEA

unui raport de audit financiar al Curții de Conturi, cheltuirea banilor s-a făcut „fără bază legală, generată de deplasarea secretarului general al ANPC în Singapore, în vederea efectuării unui curs care nu corespunde priorităților în domeniul organizării și derulării programelor de formare destinate înalților funcționari publici".

Prin urmare, Mihaelei Ionescu i s-a solicitat să restituie integral suma cheltuită ilegal, la care s-au adăugat dobânzi și penalități de întârziere în cuatum de 9.766 lei. Adică puțin peste 2.000 euro.

Trei tone de motorină în două luni

Pe lângă excursia din Singapore, Mihaela Ionescu s-a plimbat și prin țară. De exemplu, a făcut decontări pentru deplasări interne fără să prezinte documente care să justifice efectuarea deplasărilor,

Mihaelei Ionescu i s-a solicitat să restituie integral suma cheltuită ilegal, la care s-a adăugat dobânzi și penalități de întârziere de 9.766 lei

așa cum s-a menționat în raportul nr. 4584/15.06.2018 al instituției. Astfel, s-a constatat că Ionescu trebuie să plătească 4.295 lei prejudiciu rezultat din extinderea cercetărilor, 1.572 lei prejudiciu, 1.213 lei dobânzi și penalizări. Întreaga sumă este echivalentul a 1.500 euro.

Mihaela Ionescu conduce un SUV Mercedes. Mașina de lux nu apare în declarația de avere, însă secretarul general al ANPC a efectuat cheltuieli nejustificate „reprezentând contravaloarea consumului de carburant, fără a avea la bază documente justificative legal întocmite și prezentate așa cum s-a reținut în Raportul nr. 4639/15.06.2018". Curtea de Conturi a constatat că Ionescu a folosit necorespunzător nu mai puțin de 336 de Bonuri Valorice pentru Carburant Auto în valoare de 16.800 lei (pentru auto B 717 WPC) și alte 32 de bonuri valorice în cuantum de 1.600 lei (pentru auto B 77 WPP), în perioada noiembrie – decembrie 2016. Valoarea cumulată a bonurilor este de 18.400 lei. La un calcul simplu, rezultă că de acești bani a achiziționat nu mai puțin 3.066 litri de motorină, adică puțin peste trei tone. În doar două luni.

18.000 de euro de recuperat din salariu

Conform rapoartelor de control, Mihaela Ionescu a prejudiciat instituția la care deține funcția de secretar general cu nu mai puțin 83,642 lei, adică echivalentul a 18.000 euro. „Suma stabilită (...) se reține în rate lunare din drepturile salariale care se cuvin doamnei Mihaela Irina Ionescu, ratele neputând fi mai mari de o treime din salariul net lunar, fără a putea depăși, împreună cu celelalte rețineri pe care le-ar avea aceasta, jumătate din salariul respectiv". În cazul în care banii nu vor fi recuperați în termen de trei ani, Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor este obligată să se adreseze executorului judecătoresc. Decizia de imputare a banilor a fost semnată de Marius Pârvu, fostul președinte al ANPC.

Contactată de *Newsweek România*, Mihaela Ionescu a refuzat să facă orice comentariu. „Ce treabă am eu? Nu sunt nici președintele instituției, nici vicepreședinte. Dacă aveți întrebări, avem biroul de presă. Vă mulțumesc", a răspuns Ionescu.

Grapini i-a dat aripi

Mihaela Ionescu și-a început cariera la firma Audio Optica SRL, apoi a trecut ca avocat stagiar la Casa de avocatură „Tănăsescu și Asociații". În 2006, a devenit avocat definitiv și asistent universitar la Facultatea de Administrație Publică, Drept Civil, din cadrul Universității „Nicolae Titulescu". Ulterior, a lucrat ca jurist la mai multe companii private la care era asociată. Până în mai 2013, când și-a depus prima declarație de avere în calitate de consilier personal al Mariei Grapini, care pe atunci era ministru delegat pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii.

Conform declarației de avere de atunci, Mihaela Ionescu împreună cu Cazemir Ionescu aveau două terenuri în Snagov (de 608 mp, respectiv 225 mp), plus o vilă de 300 mp. A mai declarat un Volvo din 2003, bijuterii de 6.000 de euro, dar și două credite de 346.000 de euro.

În mandatul de ministru al Mariei Grapini, tânăra Mihaela Ionescu a trecut de pe funcția de consilier personal pe cea de consilier juridic principal, poziție pe care a stat în perioada octombrie - noiembrie 2013. Ulterior, a preluat funcția de secretar general al Departamentului pentru IMM. A stat până în martie 2014, când a primit funcția de director al Direcției Juridice. Și pe această funcție a stat doar o lună de zile, apoi s-a dus pe funcția secretar general al ANPC, pe care o deține până în zilele noastre.

După preluarea funcției de secretar general al ANPC, Mihaelei Ionescu i-au dispărut bijuteriile din declarația de avere. Între timp, Cazemir Ionescu a fost numit membru în Colegiul Național pentru Studierea Arhivelor Securității. O altă neconcordanță apare în declarația de avere depusă în anul 2017. De această dată, a dispărut terenul de 608 mp. Nici de această dată, nu a menționat ce s-a întâmplat cu terenul sau către cine a fost înstrăinat.

Bătaie pe aurul second hand

În cadrul ANPC funcționează Direcția Metale Prețioase, Pietre Prețioase și Proces Kimberley (DMPPPPK) care se ocupă cu certificarea metalelor prețioase. Fără avizul emis de această direcție, nu se pot comercializa metale prețioase pe piața românească. Direcția a fost condusă, până anul trecut, de Constantin Ragea care, în arhivele Consiliului Național de Studiere a Arhivelor Securității, apare ca titular al dosarului nr. SIE 54297: „Domnia sa a fost urmărit în anul 1988, deoarece în calitatea sa de reprezentant comercial al ICE (Întreprinderea de Comerț Exterior - n.r.) Confex, a stabilit relații cu cetățenii străini în afara cadrului oficial, despre care nu a informat și a încercat să le ascundă". Pe baza acestui raport, CNSAS a stabilit că nu i se poate atribui calitatea de lucrător/colaborator al Securității.

În urmă cu aproximativ un an, i s-a solicitat de către conducerea ANPC să emită o circulară prin care să se interzică marcarea de către direcție a aurului second-hand, astfel încât casele de amanet să nu își mai poată vinde bijuteriile primite gaj. Contactat de *Newsweek România*, fostul director Constantin Ragea nu a vrut să facă vreo declarație sau să își prezente punctul de vedere. Dar site-ul dezvaluiri.ro a publicat o discuție între Ragea și un agent economic în care spune că el nu putea schimba procedura internă pentru că nu avea bază legală.

„Eu nu am fost de acord cu toate modificările pe care le dorea în sensul acesta noul director Lucian Constantinescu, nu știu pe ce bază legală le-a dat, eu consider că nu are bază legală. Sunt mulți cei care au dat în judecată (ANPC – n.r.) pentru aceste decizii", a spus Ragea.

ANGAJARE
Irina Mihaela Ionescu (sus) a fost angajată a Mariei Grapini, europarlamentar.

Constantinescu, fiu de comerciant de bijuterii

În locul lui Ragea, pe funcția de director al Direcției de Metale Prețioase a fost uns Lucian Constantinescu, fiul constănțeanului Mihai Constantinescu, cel care deține brandul Firesc și site-ul diamante.ro. Se întâmpla în noiembrie 2018. Înainte de a prelua funcția publică, pentru a nu fi în stare de incompatibilitate, Constantinescu Jr. a renunțat la părțile sociale și și-a dat demisia din funcția de director al firmelor controlate de tatăl său. Ulterior, a fost luat sub aripa protectoare a secretarului general al ANPC, Mihaela Ionescu, arată surse din instituție.

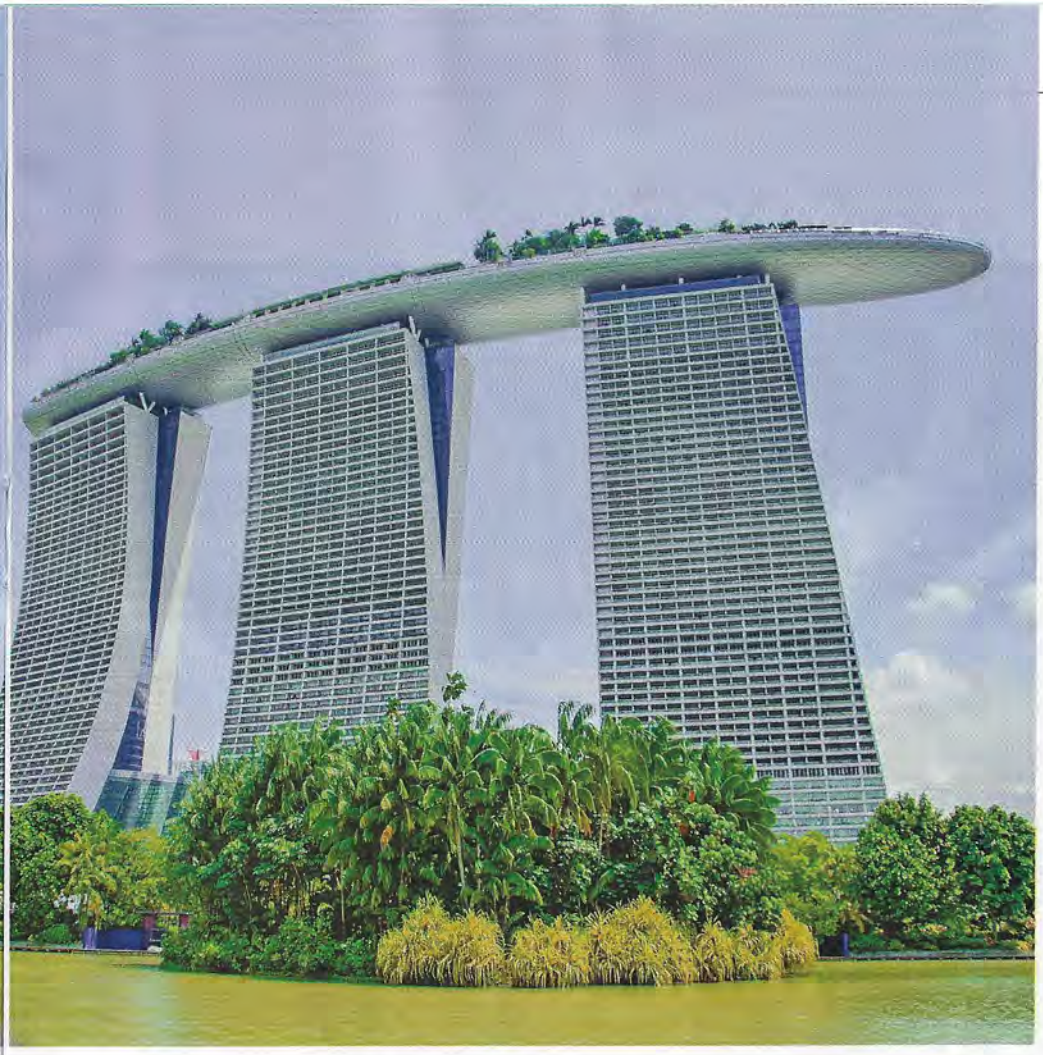

TURISM
Singapore este o destinație spectaculoasă, dar nu neapărat din punct de vedere academic.

Odată emis controversatul ordin, agenții economici au făcut plângere la Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Constanța. Aceștia l-au reclamat pe Lucian Constantinescu pentru „refuzul nejustificat și nelegal de aplicare pe bijuterii recondiționate a mărcii de stat".

Cazemir Ionescu, navetist de Snagov

Controversatul caracalean Cazemir Ionescu primește un spor la salariu de 3.000 de lei pe lună pentru cazare, de la Colegiul Național pentru Studierea Arhivelor Securității, deși în declarația de avere a menționat că deține împreună cu fosta soție, Mihaela Irina Ionescu, o vilă de 300 mp în Snagov, localitate de lux aflată la marginea Bucureștiului.

Membrii Colegiului Național pentru Studierea Arhivelor Securității primesc lunar bani de la stat, pentru cheltuielile cu cazarea, în cazul în care nu dețin o locuință în București. Suma variază între 3.000 și 3.300 lei pentru fiecare persoană în parte. Pe lângă acești bani, li se mai decontează și transportul. Pentru confortul lui Cazemir Ionescu, CNSAS i-a dat câte 3.000 de lei lunar, în perioada iulie 2018 – iunie 2019. Acesta nu a mai cerut bani și pentru transport. Conform ultimei declarații de avere, din mai 2019, Cazemir Ionescu a câștigat într-un an, ca membru al Colegiului CNSAS, 106.300 de lei, adică circa 8.850 de lei lunar (aproximativ 1.900 de euro). La acești bani se adaugă un venit anual de 43.456 de lei, din pensie.

„Cât mă mai țineau balamalele și eram și eu în putere, făceam naveta, dar este o navetă de peste 70 de kilometri și, după cum știți, între timp nu se mai poate circula pe DN1, pe porțiunea aceea. Și făceam și câte trei ore pe drum. Noi lucrăm zilnic, eu am mers și azi la CNSAS, deși n-am nici birou. Suma aceasta este pentru chirie, iar tot ce cheltuim suplimentar pentru casă suntem obligați să suportăm din banii noștri", a declarat Cazemir Ionescu pentru *Newsweek România,* în urmă cu aproximativ o lună de zile.

Inculpat în dosarul „Mineriada"

Cazemir Ionescu susține că a ajuns inculpat „destul de simplu și confuz": „Procurorii m-au acuzat inițial de apartenență la grupul de putere. Și, după ce au aflat mult mai multe lucruri decât cele pe care le-am discutat acum, au renunțat la acuzația de apartenență la grupul de putere. Am o nouă acuzare, de aderare. Am aderat la mișcare. Ionescu a aderat pentru că există doi-trei martori care l-au văzut la Sala Dalles printre mineri. E adevărat. Numai că ceea ce nu s-a verificat și o să cer în instanță sunt casetele de la SRI. Acolo se vede clar că eu veneam cu mașina, mă ciocnisem de coloana lor. Nu am putut să merg mai departe pe lângă Sala Dalles".

Deși este inculpat în dosar, Cazemir pare că se consideră o victimă a procurorilor. El a explicat că, în timpul Mineriadei, minerii se îndreptau către Ambasada SUA și atunci a ales între a se expune și salva o situație care i s-a părut foarte „importantă din punct de vedere național".

„Ei (minerii - n.r.) au avansat în dreptul Hotelului Inter. M-am recomandat, m-au recunoscut și le-am tras o minciună: «Urgent, domnul Iliescu vă cheamă la Guvern, acum!». Nu știam ce să le spun. Spre surprinderea mea, minerii, care funcționează militărește, au transmis din om în om și în 30 de secunde s-au întors la 180 de grade. Sigur că nu puteam să le spun că i-am păcălit. M-am dus la Iliescu și i-am spus că le-am tras o păcăleală și să le confirme că i-a chemat. Iliescu era foarte supărat, a refuzat. Petre Roman a refuzat și el", a spus Ionescu.

FOTO: ANPC.RO; FACEBOOK.COM; PEXELS.COM

238 de cazuri în care asistentului maternal i-a fost ridicat atestatul între 2015 și 2019
17.441 de copii în grija celor 10.957 asistenți maternali din toată țara, până în iulie 2019
52.220 de copii în tot sistemul de protecție în țară
BUCUREȘTI
445 de asistenți maternali (fără Sectorul 2)
499 de copii în grija asistenților maternali
2 atestate retrase: lovirea copilului, neîndeplinirea sarcinilor de serviciu și suspiciune de abuz emoțional
SATU MARE
MARAMUREȘ
SUCEAVA
SĂLAJ
BISTRIȚA-NĂSĂUD
NEAMȚ
BIHOR
CLUJ
MUREȘ
HARGHITA
ARAD
ALBA
COVASNA
SIBIU
BRAȘOV
TIMIȘ
HUNEDOARA
VÂLCEA
ARGEȘ
PRAHOVA
CARAȘ-SEVERIN
GORJ
DÂMBOVITA
LFOV
Bucharest
MEHEDINȚI
OLT
DOLJ
TELEORMAN
GIURGIU
LEGENDĂ
Fără niciun caz de ridicare a atestatului și încetarea contractului de muncă
Nu au furnizat date deloc
Județe cu cel mai mare număr de asistenți maternali – între 400 și 1.500
Județe cu cel mai mic număr de asistenți maternali – sub 100 de asistenți maternali
Cel mai mare număr de copii în grija asistenților maternali – între 500 și 1.800
Cel mai mic număr de copii în grija asistenților maternali – sub 100

RADIOGRAFIE

Harta asistenței maternale în România

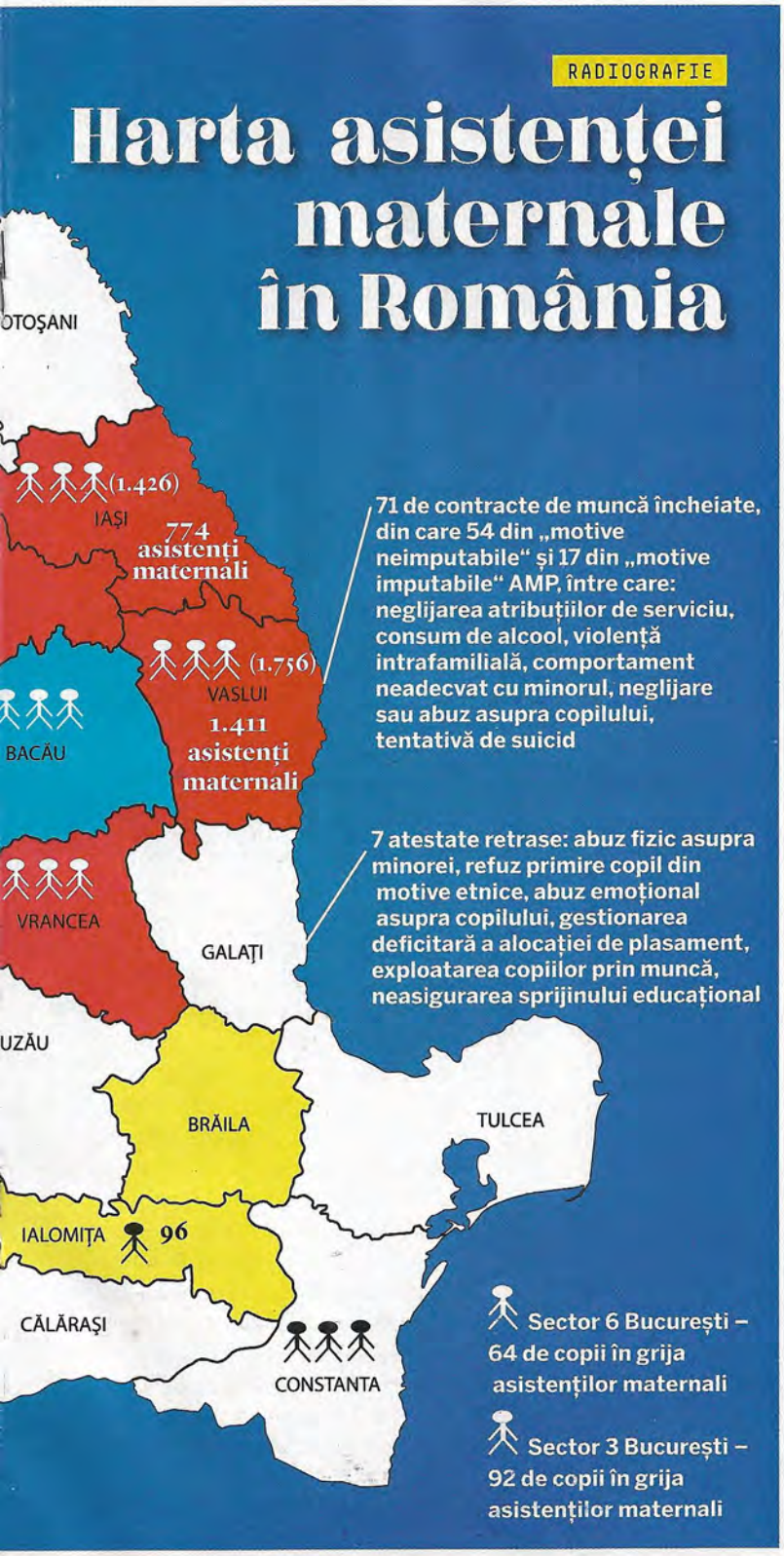

CAZUL SORINEI, FETIŢA DIN BAIA DE ARAMĂ adoptată de o familie de români stabiliți în America, a atras atenția asupra hibelor din sistemul de asistență maternală din România. Asistenta maternală care o îngrijise pe copilă a refuzat să o dea părinților adoptivi, în ciuda unei hotărâri judecătorești definitive (așa i-a fost ridicat și atestatul) și, pornind de la acest refuz, pe motiv că „americanii ne iau copiii", s-a iscat o isterie care a împărțit societatea în două: care este interesul superior al copilului aflat în grija statului? Până unde merg atribuțiile asistenților maternali? În câte astfel de incidente au mai fost implicați asistenții maternali din România?

În vara acestui an, când cazul Sorinei a intrat în atenția publică, după ce fetița de opt ani a fost ridicată din casa asistentei maternale și dată cu Poliția familiei adoptive, Autoritatea Națională pentru Protecția Copilului (ANPDCA) a comunicat doar că în 2010 existau 25 de asistenți maternali cărora le fuseseră retrase atestatele profesionale în baza cărora puteau îngriji copii ai statului. Ne-am propus să aflăm care este situația asistenței maternale în România, în prezent.

DE

FLAVIA DRĂGAN
flavia.dragan@newsweek.ro

La solicitarea *Newsweek România* au răspuns cele mai multe dintre direcțiile județene de protecția copilului din țară, excepție făcând Dâmbovița și Sectorul 2 al Capitalei. În România, în iulie anul acesta, erau 17.441 de copii sub protecția statului, de care aveau grijă 10.957 de asistenți maternali, potrivit datelor obținute de *Newsweek România* din teritoriu. Pentru a avea o imagine clară și cu județul Dâmbovița și Sectorul 2, ar fi vorba de circa 11.300 de asistenți maternali care îngrijesc 18.000 de copii în plasament la domiciliu, conform datelor publice din luna martie ale Protecției Copilului.

Din 2015 până în 2019 (date parțiale din 19 județe și două sectoare ale Capitalei pentru anul în curs), au fost retrase 238 de atestate de asistent maternal profesionist (AMP). Cele mai multe direcții de protecția copilului au refuzat să explice motivele concrete care le-au determinat să ridice atestatele, vorbind, cel mai des, despre „neîndeplinirea condițiilor de la atestare" sau „neîndeplinirea obligațiilor care le reveneau conform legii". Cu alte cuvinte, asistenții maternali fie și-au schimbat locuința sau condițiile de trai, fie și-au exploatat copiii din plasament, punându-i la muncă, nelăsându-i să meargă la școală sau, și mai grav, lovindu-i sau abuzându-i sexual.

INTOXICARE

Sorina Săcărin și familia ei adoptivă au fost folosiți de Antena 3 și RTV, precum și de Coaliția PSD-ALDE pentru a manipula opinia publică, vorbind despre „republica procurorilor" și despre „americanii care ne iau copiii"

Cele mai multe atestate au fost ridicate în Mehedinți (28), Caraș-Severin (12), Neamț (patru atestate retrase de direcție și alte 86 retrase „din motive personale"), Teleorman (11).

De asemenea, în ultimii cinci ani, au plecat din sistem 823 de asistenți maternali – s-au pensionat, au demisionat sau pur și simplu au cerut rezilierea contractului. Cel mai mare număr de demisii s-a înregistrat la Constanța, unde au fost 33, la o medie de 250 de asistenți – direcția nu precizează cauzele, dar și în Prahova – 29 de demisii, la o medie de 200 de asistenți.

În județul Mehedinți, unde s-a înregistrat cazul Sorinei, Protecția Copilului vorbește despre retragerea a cinci atestate de AMP în 2019, iar din 2016 încoace a retras 38 de atestate, din următoarele cauze, înșiruite la grămadă: demisii, activitate necorespunzătoare, neîndeplinirea condițiilor materiale sau morale de către AMP. De asemenea, șase asistenți au contractul de muncă suspendat.

O cercetare din 2018, a Băncii Mondiale și ANPDCA, arată că, din cauza numărului mare de copii care intră în sistemul de protecție (circa 9.000 pe an), dar și din cauza numărului redus de adopții sau reintegrări în familii (circa 1.000 pe an), mulți copii cresc în sistemul de protecție chiar și nouă ani. Mulți asistenți îi încurajează pe copii să le spună „mamă" și „tată", ceea ce îi bulversează pe micuți. Un șef de serviciu AMP a rezumat situația astfel: „Asistenții în general nu prea își înțeleg profesia. Își însușesc copiii, nu înțeleg că a fi AMP este o meserie".

O altă problemă identificată în cercetare este numărul mic de manageri de caz care ar trebui să îi monitorizeze pe asistenți – în foarte multe cazuri, managerul nu ajunge în control nici măcar o dată la trei luni.

Odată cu modificarea Legii 272/2004 privind protecția drepturilor copilului, care prevede că micuții până la șapte ani, chiar și cei cu dizabilități, nu vor mai fi crescuți în centre rezidențiale, numărul asistenților maternali ar trebui să crească. Prin programul „Team Up", lansat de ANPDCA în iarna acestui an, în valoare de 2,6 miliarde de lei, ar trebui formați 15.000 de asistenți și recrutați alți 4.000. Până acum, s-au cheltuit 1,3 miliarde de lei doar pe plata salariilor asistenților maternali pentru perioada 2014-2018. N

Mai multe informații despre acest subiect pe site-ul newsweek.ro

FOTO: ZIARE.COM

It Rocks!

www.rockfm.ro

MODELUL AMERICAN

Cum poate fi creștinismul un liant al Europei și ce pericole îl pândesc în UE

Newsweek România a participat la Micul Dejun cu Rugăciune. Evenimentul s-a dovedit mai degrabă unul de networking creștin decât o întâlnire sectară, așa cum susțin „progresiștii".

PE AGENDA PUBLICĂ ROMÂNEASCĂ ȘI-AU FĂCUT loc, cu precădere în ultimul an, temele creștine. Am avut un referendum de definire a familiei în Constituție drept uniunea dintre un bărbat și o femeie, accentele antireligioase și-au făcut apariția în discursurile liderilor partidelor noi, reprezentanți ai Noii Stângi, liderii conservatori au devenit tot mai vocali, acuzând o conspirație de stânga, menită a combate valorile creștine.

Referendumul din România a fost chiar inclus într-o producție Netflix, în fapt un documentar care prezintă o mișcare creștină, extrem de influentă la Washington, ca pe o sectă periculoasă. Tușele propagandistice de stânga sunt evidente, fapt care diluează din valoarea documentară a producției.

Miniseria a avut premiera pe 9 august 2019 și examinează un grup creștin conservator - cunoscut sub numele de „Family" sau „Fellowship" -și influența sa asupra politicii americane. Producător executiv este Jeff Sharlet, autorul a două cărți de succes

DE

SILVIU SERGIU
silviu.sergiu@newsweek.ro

Temele sensibile, ultra-conservatoare, au fost evitate de vorbitori, discursurile fiind destul de moderate

peste Ocean, care tratează aceeași temă: „Strada C: Amenințarea fundamentalistă la adresa democrației americane" și „Familia: Fundamentalismul secret în inima puterii americane".

Unul dintre evenimentele celebre organizate de „Family" este Micul Dejun cu Rugăciune, care are loc anual la Washington și la care președinții americani în funcție nu ratează prezența.

Modelul a fost preluat peste tot în democrațiile și lumea occidentală, la Bruxelles, Berlin, Londra, Ierusalim, Sofia și București, unde a 14-a ediție a Micului Dejun s-a desfășurat pe 2 și 3 octombrie, la Palatul Parlamentului, în organizarea Grupului Creștin de Rugăciune din Parlamentul României.

Scurt istoric

Primul Grup de Rugăciune a fost inițiat în Parlament încă din anul 1993 de către Petru Dugulescu și Ioan Alexandru, iar prima întâlnire a avut loc, ironia sorții, în fostul sediu al Comitetului Central al PCR, care găzduia pe atunci Senatul României.

În timp, Micul Dejun cu Rugăciune a devenit mai puțin o întrunire religioasă, cât un eveniment de networking, la care participă politicieni, ONG-uri creștine, lideri ai bisericilor creștine, ambasadori, oameni de afaceri. Majoritatea confesiunilor își trimit reprezentanți, scopul evenimentului fiind de a facilita ecumenismul creștin, de a nivela asperitățile între ortodocși, catolici, protestanți și neo-protestanți.

De altfel, esența evenimentului de anul acesta a surprins-o deputatul PNL de Suceava, Dumitru Mihăilescu, președintele Grupului Creștin de Rugăciune din Parlamentul României: „Am zis că-i mai bine să facem mai mult socializare, să împărtășim gânduri împreună, creștini din biserica ortodoxă, catolică, neo-protestantă, să ne gândim împreună ce soluții găsim noi pentru România".

Dintre politicieni, în sală au fost doi candidați la Președinție: Theodor Paleologu (Partidul Mișcarea Populară) și Ramona Ioana Bruynseels (Partidul Puterii Umaniste, formațiunea lui Dan Voiculescu). Primul este un intelectual liberal-conservator, cu doctorat la Sorbona. Doamna Bruynseels crede că pământul este plat. Conducerea PNL a fost și ea reprezentată la vârf, de președintele Ludovic Orban și secretarul general Robert Sighiartău. Nu este o surpriză, de vreme ce în conducerea partidului sunt mai mulți lideri aparținând comunităților neo-protestante din nord-vestul țării.

VORBITORI
la Micul Dejun cu Rugăciune: Sergiu Nistor, Ioan Aurel Pop, Marcel Ciolacu, Titus Corlățean, Stelian Tofană, Ionuț Mavrichi și Ludovic Orban (de la stânga la dreapta).

Moderație

Tema ediției din acest an a fost „Valori identitare europene". Altfel spus, în ce măsură integrarea europeană afectează identitatea națională sau pe cea creștină și, de cealaltă parte, cum a fost și este creștinismul un liant în procesul de integrare europeană. Temele sensibile, ultra-conservatoare - ca de pildă dreptul la avort sau drepturile minorităților sexuale -, au fost evitate de vorbitori, discursurile fiind destul de moderate. O realitate care nu susține teza că astfel de întâlniri ar fi evenimente sectare.

În seara de 2 octombrie a avut loc o recepție în onoarea participanților la eveniment organizată de Senatul României. Unul dintre membrii de seamă ai Grupului Creștin de Rugăciune este Gabriel Leș, fostul ministru al Apărării. El le-a vorbit celor prezenți, într-o paradigmă mai războinică, despre pericolele la care se expun valorile creștine: „Dacă ne uităm cu atenție în trecutul Europei, vom regăsi limpede faptul că rădăcinile ei sunt creștine. Astăzi, asistăm din păcate la negarea rădăcinilor iudeo-creștine ale civilizației occidentale. Într-o vreme când valorile creștine, tradițiile sunt puse la încercare, este

FOTO: PRODOCENS

important ca noi - elite, politicieni, oameni de afaceri, formatori de opinie-, să ne implicăm în această luptă". Apoi, Leș a săvârșit un act ratat, care a trecut aproape neobservat. „Această luptă nu se dă pentru valorile materiale, ci, din păcate, pentru valorile spirituale (sic!)".

Robert Cazanciuc (PSD), vicepreședinte al Senatului și fost ministru al Justiției, a încercat să preîntâmpine eventualele critici că politica și biserica nu trebuie amestecate într-un stat laic: „Niște turiști care vizitau clădirea au întrebat de ce este organizat un eveniment ecumenic în Parlament? Ce legătură are politica cu religia?(...) Religia trezește spriritualitatea oamenilor, scoate ce e mai bun din noi. Un parlament laic nu înseamnă un parlament fără valori".

A venit apoi rândul arhidiaconului Ionut Mavrichi, consilier patriarhal și cadru didactic la Facultatea de Teologie Ortodoxă din București, să rostească rugăciunea „Tatăl Nostru" și să țină un scurt discurs, în care a strecurat o critică voalată la adresa regimurilor politice europene din trecut, care au făcut posibile marile tragedii ale secolului trecut.

„Sfântul Pavel ne spune că nu este stăpânire decât de la Dumnezeu, iar stăpânirile care sunt, de Dumnezeu sunt rânduite. Este greu de înțeles, mai ales după experiența totalitarismelor secolului XX, cum ar trebui să ne supunem puterii politice ca fiind rânduite de Dumnezeu", a spus arhid. Mavrichi.

Prima seară s-a încheiat cu cântece bisericești interpretate de Corul „Ison" al Seminarului Ortodox din București, condus de părintele arhidiacon Nifon Constantin. Este vorba de cântări bizantine, inclusiv una din cele mai vechi cântări liturghice atestate în istoria creștinismului, „Lumină lină". Apoi, soprana Laura Bretan a susținut un recital, încântând auditoriul cu vocea ei.

Valori în pericol

Pe 3 octombrie dimineața a avut loc Micul Dejun cu Rugăciune propriu-zis. După ce Laura Bretan a intonat „Deșteaptă-te, române!", președintele Bisericilor Baptiste Române din America, Ovidiu Rauca, a rostit rugăciunea din deschiderea evenimentului.

Majoritatea discursurilor au rostogolit tema valorilor creștine care ne țin uniți în Europa. Cu mici sau mari variațiuni. Robert Sighiartău, secretar general al PNL, a apreciat că „valorile identitare europene sunt perfect compatibile cu valorile identitare românești". El a citat in extenso din Konrad Adenauer, primul cancelar al Germaniei postbelice, părinte fondator al Uniunii Europene:

„Această Europă, cu a sa cultură clădită pe creștinism, trebuie salvată cu orice preț. Aceasta este marea datorie a partidelor creștine. Trebuie să salvăm Europa de dragul lumii întregi. Nu putem permite ca Europa să fie înghițită de Asia. De aceea spun: ne vom opune oricărui colectivism, indiferent cum se numește acesta. Dorim să salvăm, pentru lumea întreagă, libertatea persoanei, așa cum a dezvoltat-o creștinismul și vrem să salvăm Occidentul creștin de dragul lumii întregi".

Avertismentul lui Iohannis

Mesajul președintelui Klaus Iohannis, rostit de Sergiu Nistor, consilier prezidențial pentru cultură, culte și Centenar, a fost primit cu răceală de auditoriu și aplaudat anemic la final. Motivul? Șeful statului s-a poziționat împotriva Referendumului pentru familie, printr-o serie de afirmații contondente.

Nici cu prilejul Micului Dejun cu Rugăciune, Klaus Iohannis nu a ratat ocazia să avertizeze asupra consecințelor periculoase ale intoleranței religioase. „Două conflagrații mondiale, Holocaustul din timpul Celui de-Al Doilea Război Mondial, purificările etnice din fosta Iugoslavie, ne-au arătat în mod tragic că identitățile pot fi invocate pentru a

Președintele Klaus Iohannis a avertizat asupra consecințelor periculoase ale intoleranței religioase

ARHIDIACONUL
Ionuț Mavrichi, din partea BOR, și deputatul PNL Dumitru Mihăilescul au fost gazdele evenimentului, la care a cântat soprana Laura Bretan.

servi drept surse de manipulare, război, suferință și moarte. Protejarea identității poate fi garantată prin respectarea drepturilor fundamentale ale omului (aluzie la drepturile gay - n. red.). Există un pericol al revenirii discursului intolerant, al folosirii argumentului identitar pentru afectarea solidarității europene. Acest risc nu a fost eliminat, ba chiar el are forme concrete astăzi în manipularea demagogică și populistă a atașamentului față de propria identitate", a transmis șeful statului, prin intermediul consilierului Sergiu Nistor.

Despre Referendumul pentru familie nu s-a discutat aproape deloc. Excepție a făcut senatorul PSD Titus Corlățean, și el membru al Grupului Creștin de Rugăciune din Parlamentul României.

„Noi, în Parlament, deși avem dispute legislative, am știut să câștigăm acele bătălii esențiale, care trebuia câștigate. Mă refer la referendumul pentru familia fundamentată pe căsătoria dintre un bărbat și o femeie. Am știut să stopăm acele evoluții legislative care contraveneau identității noastre creștine și valorilor în care credem", a spus Corlățean.

Perspectiva istoricului

Cel mai așteptat discurs a fost cel al lui Ioan Aurel Pop, președintele Academiei Române și rector al Universității „Babeș- Bolyai" din Cluj.

„Una dintre cauzele întârzierilor din procesul de integrare europeană vine, cred eu, dintr-o percepție greșită a istoriei continentului, mai exact din eroarea de a crede că, în calea unității continentului, stau națiunile și statele naționale. Unii decidenți politici cred că dizolvarea națiunilor sau diminuarea rolului lor ar determina o construcție europeană de succes. Este o direcție de gândire falimentară. Unitatea Europeană nu trebuie făurită împotriva națiunilor. Ideea că, pentru integrare, este suficientă identitatea creată prin lideri, prin legislație, prin libera circulație a persoanelor și a forței de muncă, prin reglementări privind alimentația publică, de exemplu, este falsă", a statuat Ioan Aurel Pop.

În opinia sa, identitatea europeană „nu se poate baza numai pe regulamenete, directive și legi, ci trebuie să se bazeze pe conștiința de european(...) sau, pe românește, pe convingerea de a fi european".

Ioan Aurel Pop, președintele Academiei Române, susține că Uniunea Europeană nu trebuie făurită împotriva națiunilor

Președintele Academiei Române a punctat apoi cele mai importante perioade și evenimente istorice care au coagulat construcția europeană din zilele noastre. Despre Statul Roman (regat, republică și apoi imperiu) a spus că „a creat premisele unei unități europene, în limitele geografice a lumii civilizate de atunci".

Apoi, creștinismul s-a consacrat în Evul Mediu, când s-a răspândit pe tot continentul european.

„În Evul Mediu, care înseamnă sec. VIII- XVI, popoarele s-au unit, inclusiv în cadrul cruciadei târzii, ca să apere valorile europene și să îndepărteze ceea ce alogenii cuceriseră în două colțuri ale Europei: în Peninsula Iberică și în Peninsula Balcanică. Apărarea acestor valori s-a făcut în numele republicii creștine europene", a spus Pop.

El a punctat că „Evul Mediu a generat două structuri înglobante sau universaliste care au fortificat ideea de Europă: Imperiul și Biserica". Elementele care au favorizat această construcție imaginată europeană au fost valorile spirituale și cele culturale", a adăugat președintele Academiei.

El a încheiat cu regretul că „astăzi nu există cele mai bune circumstanțe pentru consolidarea construcției europene", dar și-a exprimat speranța că este vorba doar de un moment vremelnic.

FOTO: PRODOCENS

TNB

Culisele scandalului de la Național: Mihai Călin versus Ion Caramitru

TEATRUL NAȚIONAL BUCUREȘTI se confruntă, de câteva luni, cu un conflict între câțiva actori și directorul instituției, Ion Caramitru, căruia i se reproșează un management defectuos. Pentru a afla ce mocnește „în spatele scenei", jurnaliștii *Newsweek România* au stat de vorbă cu mai mulți dintre cei implicați în acest scandal public, care a ajuns până la nivelul conducerii Ministerului Culturii.

Mai mulți actori ai Teatrului Național din București au înaintat, în luna mai, un memoriu către ministrul Culturii, în care au semnalat mai multe probleme legate de managementul instituției. Memoriul a fost transmis în numele Sindicatului Actorilor din TNB, condus de actorii Marius Manole, președintele organizației, și vicepreședinții Medeea Marinescu și Mihai Călin. În memoriu, i se reproșau managerului teatrului, Ion Caramitru, de la „lipsa răspunsurilor la orice solicitare scrisă a sindicatului" până la faptul că „toate producțiile teatrului sunt realizate în baza planului minimal, adică foarte puține în raport cu cele șapte săli de spectacole și personalul artistic existent".

Directorului i s-a mai imputat un „conflict de interese", prin faptul că este și manager, dar și „regizează, joacă și programează spectacolele sale pentru câștiguri personale". Acest lucru, conform semnatarilor memoriului, l-ar pune pe Ion Caramitru în postura de „a lua decizii sau participa la luarea unor decizii cu privire la care are și un interes personal. Din statistica oficială, în anul 2018, spre exemplu, mai mult de 50% din spectacolele programate la Sala Mare au fost piese fie regizate de managerul TNB, fie piese în care acesta a jucat". La capitolul „risipă bugetară", în același document al Sindicatului Actorilor din Teatrul Național București, se mai arată că „în ultimii ani, Ministerul Culturii a alocat sume importante (la cererea TNB) pentru producții teatrale, care, la acest moment, fie nu sunt programate mai deloc «Regele Lear», fie sunt programate o singură dată pe stagiune «No Man's Land», fie au avut doar premiera, câteva reprezentanții și nu au mai fost programate ulterior deloc «Romeo și Julieta»". Semnatarii memoriului susțineau că, „pe lângă faptul că efortul financiar pentru realizarea acestor producții este uriaș, a aloca fonduri pentru producții care sunt trase ulterior pe linie moartă demonstrează o viziune și politică managerială păguboase pentru TNB".

Care sunt acuzațiile

În urma acestui memoriu, Corpul de Control al ministrului Culturii a fost trimis să verifice activitatea managerială de la Teatrul Național din București, însă disputele dintre reprezentanții sindicatului și directorul Ion Caramitru au continuat. Luna trecută, după întrunirea Adunării Salariaților din TNB, Mihai Călin i-a adresat public un mesaj lui Ion Caramitru, în care a precizat că, pentru el, ședința convocată de manager a însemnat „trei ore de tristețe amară. Ați adunat sute de oameni cu scopul principal de a înfiera doi actori, Marius Manole și cu mine, (...) care și-au «permis» să trimită, în primăvară, un memoriu Ministerului Culturii, în care menționau o serie de probleme, și mai ales lipsa totală de deschidere spre dialog a dumneavoastră, domnule Caramitru".

În același mesaj, Mihai Călin mai spunea că „încerc să fac teatru în TNB din 1990 dar nu am întâlnit un director care să profite atât de mult de funcția sa în propriul interes, mediatic și mai ales financiar. Știu, o tot spuneți, legea vă permite. În 2018, doar la Sala Mare, din 120 de reprezentații, 65 sunt regizate și/sau jucate de dvs. (10% din încasări)".

De cealaltă parte, Ion Caramitru a declarat, pentru *Newsweek România,* că nu există ilegalități constatate de Corpul de control al ministrului Culturii. Scandalul dintre cele două tabere nu a izbucnit, însă, în primăvară, ci el mocnește de mai bine de trei ani, susține actorul Mihai Călin, însă până anul acesta lucrurile nu au fost făcute publice, încercându-se un dialog cu managerul instituției. În timp ce vicepreședintele sindicatului susține că un dialog real nu a fost posibil, din pricina refuzului venit dinspre director, Ion Caramitru spune că au existat mai multe discuții între el, directorul adjunct, pe de o parte, și angajații care îl contestă.

Rebengiuc: „Acuzațiile mi se par nepotrivite"

Atmosfera în TNB, susțin ambele tabere, este încărcată din pricina tensiunilor dintre cele două tabere. Într-un interviu oferit pentru *Newsweek România,* actorul Victor Rebengiuc a declarat că nu știe „ce îi poartă în război pe actorii tineri care au intrat în conflict cu Ion Caramitru, dar mă mir că se aruncă niște acuzații

DE

RAMONA URSU

ramona.ursu@newsweek.ro

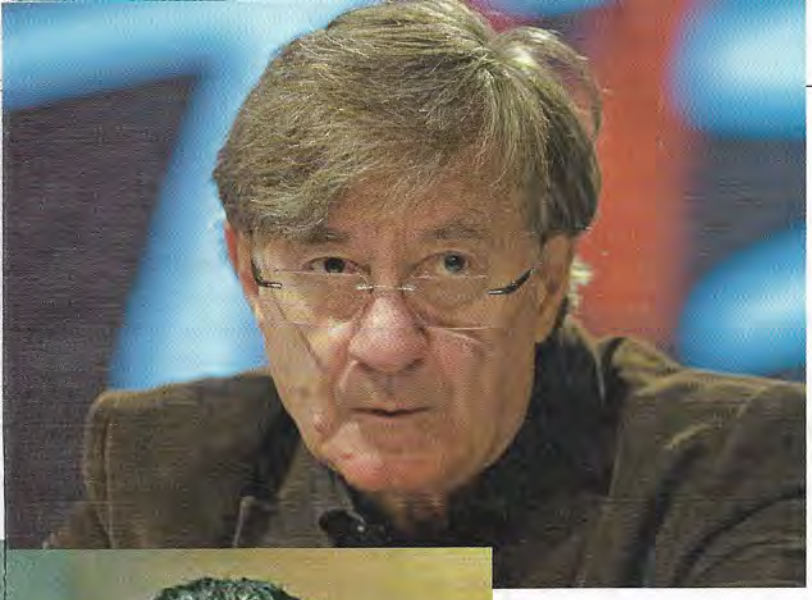

ION CARAMITRU, managerul Teatrului Național din București, spune că îi va da în judecată, pentru atacuri la persoană, pe contestatarii săi, între aceștia fiind actorii Mihai Călin (stânga) și Marius Manole (dreapta).

la adresa acestuia, care mie mi se par nepotrivite". Marele artist mărturisește că a auzit de acest scandal în urmă cu câteva luni, când a existat un conflict între Guvern și teatrele din țară, din cauza bugetelor diminuate. „Erau momente în care luptam toți pentru recuperarea banilor pe care Guvernul ni-i retrăsese din buget, iar Ion Caramitru, ca manager al teatrului, era chiar în vârful acestei lupte. Și discutând despre această luptă, domnul Mihai Călin a început să spună tot felul de lucruri referitoare la Caramitru. Nu am înțeles ce vrea dumnealui. Au fost controale trimise la Teatrul Național, rezultatul a fost că nu s-a găsit nimic ilegal".

Una dintre acuzațiile aduse de Mihai Călin managerului instituției a fost renovarea clădirii teatrului, despre care susține că s-au investit 78 de milioane de euro pentru „o spoială". Referindu-se la aceeași situație, Victor Rebengiuc consideră această renovare a teatrului, care s-a finalizat în urmă cu cinci ani, drept unul dintre cele mai importante realizări ale lui Caramitru la conducerea TNB. „Ion Caramitru a avut un fix să facă un centru cultural în incinta teatrului, așa cum a văzut la Londra. Este vorba despre un teatru cu mai multe săli de spectacole, cu săli de expoziție, cu săli de concerte, cu săli de conferințe, cu un restaurant, unde și actorii, și spectatorii se pot întâlni. A fost un război greu pe care Caramitru l-a câștigat, de a refa-ce acest teatru din temelii. Nu știu de unde apar aceste nemulțumiri ale celor care îl contestă", a mai declarat Victor Rebengiuc.

Romeo Belea, arhitectul care a gândit, alături de Ion Caramitru, noua înfățișare a Teatrului Național București, a explicat, pentru *Newsweek România,* că „din trei săli de spectacole au ieșit șapte săli, fără să adaug niciun metru pătrat. Nu datorită mie, ci și datorită lui Caramitru, și mie, pentru că nu-i pot băga pe gât șapte săli de spectacole, fără ca el, manager, să spună că le poate duce. TNB este singurul teatru național din lume care are șapte săli de spectacole, este unul din puținele teatre care are o fabrică întreagă de decoruri".

Arhitectul susține că regândirea TNB a fost inspirată de peste hotare: „Și eu, și domnul Caramitru aveam acest ideal al Teatrului Național din Londra, unde, de la 9 dimineața și până la 11 noaptea, te poți duce nu doar la spectacole, dar ai și spații amenajate pentru a mânca, pentru a bea o cafea, fără să ai nicio legătură cu spectacolele. Am introdus, de comun acord, la TNB aceste noi funcțiuni, din care fac parte și două restaurante, mai multe săli de expoziție. Este vorba nu doar despre un teatru, ci despre un întreg complex pe care îl conduce Ion Caramitru și din care Teatrul Național din București câștigă mai mult decât orice teatru din țară și mult mai mult decât multe din străinătate".

Contactat de *Newsweek România* pentru a-și susține opinia referitoare la scandalul din TNB, actorul Marius Manole, președintele sindicatului care a înaintat Ministerului Culturii memoriul, a refuzat să dea declarații. În schimb, vicepreședintele sindicatului, actorul Mihai Călin, a oferit revistei noastre un interviu pe această temă. De partea cealaltă, Ion Caramitru, directorul teatrului, a venit cu propriile explicații. Vă prezentăm, în paginile următoare, cele două interviuri.

FOTO: INQUAM PHOTOS - OCTAV GANEA

FAȚĂ ÎN FAȚĂ

Ion Caramitru: „Nu știu de ce se ridică furioși împotriva mea"

Newsweek România: **Ce controale s-au făcut la Teatrul Național București, în urma memoriului transmis în primăvară de Sindicatul actorilor din TNB și ce s-a constatat?**

Ion Caramitru: Controlul a durat două luni, în iulie și august, și a fost făcut de Corpul de control al ministrului Culturii, din care au făcut parte și reprezentanți ai Ministerului de Finanțe. Din punctul de vedere al legalității, nu s-a constatat nimic care să aducă prejudicii teatrului, așa cum s-au alertat domnii care mă contestă. Concret, este vorba de faptul că contractul managerului Teatrului Național București, la fel ca al tuturor managerilor teatrelor naționale din țară, este făcut direct cu Ministerul Culturii. Ministerul îi organizează managerului un concurs public. Când am dat concurs, în 2005, au fost opt concurenți, cu o comisie formată de specialiști de prim rang din domeniul nostru, plus funcționari ai ministerului. Am câștigat concursul, am semnat un contract pe cinci ani. Conform legii, în fiecare an al mandatului se fac verificări ale modului de funcționare al instituției, se dau note, iar dacă nota pe care managerul o ia, într-unul din anii respectivi, este sub 7, directorului i se desface pe loc contractul cu ministerul. Dacă este peste 7, merge mai departe, iar la finele celor cinci ani se face din nou un audit. Dacă corespunde cu ceea ce tu, manager, ai transmis ca proiect, iar nota pe care o obții este cel puțin 8, ai dreptul să mai semnezi un contract. Aceasta e legea. În cele trei mandate de manager ale mele, în fiecare an am luat note peste 9.50, am luat și nota 10.

Care este situația finanaciară a TNB?

Teatrul Național este campion național la venituri proprii. Veniturile proprii ale unui teatru sunt direct legate de încasările teatrului, de interesul publicului, pentru că nu poți obliga publicul să vină la spectacole. Dacă spectacolele sunt atractive, oamenii cumpără bilete.

Care este gradul de ocupare a sălilor de spectacol?

În medie, într-un an, peste 70%, uneori și 75%, procentul fiind unul fabulos. Dar cifra mai reprezentativă, care este mereu pusă în discuție, este procentul de încasări din totalul cheltuielilor. Bugetul unei instituții ca a noastră este format din două componente: din resursele care vin de la bugetul ministrului Culturii și din veniturile proprii.

Cât reprezintă, procentual, veniturile proprii din bugetul total al TNB?

Procentul este 25%, în primul semestru al acestui an, un lucru fără precedent. Am avut mereu peste 20%, dar 25% nu am avut niciodată. Din această sumă, provenită din veniturile proprii, 80% provine din vânzarea de bilete și circa 20% din închirieri ale sălilor de spectacol. Teatrul nu a mers niciodată mai bine ca acum. Mai mult, avem un portofoliu de spectacole jucabile, de aproape 60 de titluri, iar variația repertoriului este uluitoare.

Domnul Mihai Călin susține, în ultima scrisoare făcută publică, că dvs. v-ar reveni 10% din încasările spectacolelor pe care le regizați.

Asta este o găselniță a dumnealui. Legea managementului spune că directorul unui teatru, dacă este actor, regizor, scenograf, are dreptul să monteze sau să joace în teatrul pe care-l conduce, în baza unui contrac pe care-l face cu Ministerul Culturii. Legea spune că managerul poate primi până la 10% din încasările nete ale spectacolului din care face parte. Corpul de control a verificat tot ce am făcut eu și reiese că, în aproape 15 ani de când sunt manager, am pus în scenă 11 spectacole, mai puțin de unul pe stagiune. Din acest 11 spectacole, șase le-am făcut gratis. Avantajul material este zero. Cifrele luate în calcul de Corpul de control au arătat că, per total, incluzând și aceste spectacole la care eu nu iau niciun ban, câștigul meu total este de 2%.

La Adunarea generală a angajaților, domnul Mihai Călin susține că el și Marius Manole au fost înfierați de dumneavoastră. Ce s-a întâmplat la această întâlnire?

A fost o adunare generală cu toți angajații teatrului, adică 400 de oameni cărora eu le-am raportat situația instituției pe anul în curs, perioadă în care am trăit șocuri succesive. Cel mai grav a fost că bugetul nostru a devenit operabil abia în luna iunie, după ce repartizarea bugetară s-a realizat abia în luna mai. Cum abia la finele primului semestru al anului am avut bani de funcționare normală a teatrului, a trebuit să dăm deoparte două din piesele pe care aș fi vrut să le facem. Am făcut două premiere, din puținul pe care ai voie, legal, să-l cheltuiești în lipsa bugetului aprobat. La întâlnirea din septembrie s-a recurs și la alegerea unui reprezentant al salariaților, care să facă parte din Consiliul de administrație. Au fost doi candidați, domnul Marius Manole și doamna Gabriela Albu, care lucrează la serviciul tehnic de producție și care este arhitect și scenograf. Domnul Manole a avut nici 20 de voturi, iar doamna Albu a avut aproximativ 300 de voturi. Este adevărat că, la acea întâlnire, am povestit ce mi s-a

DE

RAMONA URSU

ramona.ursu@newsweek.ro

întâmplat mie personal, legat de acuzațiile care mi se aduc, și am anunțat că îi voi da în judecată pe cei care m-au atacat fără motiv.

De la ce credeți că au pornit aceste supărări?
Nu știu. În cei peste 14 ani de când sunt director, domnul Mihai Călin a fost distribuit în 14 roluri principale, iar domnul Marius Manole, în 24 de roluri principale. Neam de neamul nostru nu a jucat atât de mult, cu regizori atât de buni, în spectacole de atâta succes, cât acești domni care acum se ridică furioși împotriva mea.

O altă acuzație care vă e adusă este legată de faptul că aveți o carieră de regizor, care ar fi explodat odată cu preluarea fotoliului de manager al TNB. Cum comentați acest lucru?
Este o minciună. Am fost profesor la Institutul de Teatru, am făcut cursuri postuniversitare de regie, am exersat regia în spectacole cu studenți, am debutat ca regizor la Teatrul Bulandra, unde am montat vreo 12 spectacole. În ultimii ani, am montat și operă, și teatru. Am avut turnee în Europa cu trei spectacole. Am montat și la Opera Română din București patru spectacole, la Opera Națională din Sofia un spectacol, la Opera Națională de la Belfast am mai montat două opere.

Mihai Călin: „Atmosfera e de teroare"

Newsweek România:
Ce nereguli ați constatat în privința managementului lui Ion Caramitru? Ar fi vorba despre ilegalități, abuzuri, lucruri imorale?
Mihai Călin: Eu, Marius Manole, Medeea Marinescu și Diana Dumbravă am făcut un sindicat al actorilor, acum mai bine de doi ani, care are aproximativ 50 de membri din cei 75 de actori ai teatrului. În ultimii cinci-șase ani, am observat că domnul Caramitru a devenit un regizor de mare succes la TNB. Îl cunosc de mai bine de 25 de ani și a mai cochetat cu regia, dar foarte rar. Asta nu e nici ilegal, nici imoral. Dar apoi am aflat că, în 2014, la intervenția dumnealui și a încă doi-trei regizori, s-a schimbat legea managementului în instituțiile publice. S-a scos vârsta de pensionare pentru directorii de teatru, s-a eliminat concursul. În 2016, în primăvară, Vlad Alexandrescu a vrut să schimbe această lege, dar legea a fost blocată în guvern de către Vasile Dâncu, care era prim-vicepremier în Guvernul Cioloș. Domnul Caramitru a beneficiat de această lege, primind 10% din încasări la spectacolele regizate de el, așa că a început să regizeze la foc automat, iar spectacolele lui sunt favorizate. Stagiunea trecută, din 120 de reprezentanții, numai la Sala Mare, 66 sunt regizate și/sau jucate de domnul Caramitru.

Cine decide de câte ori se joacă un spectacol? E în funcție de public, de decizia managerului?
Domnul Caramitru are ca prioritate vânzarea de bilete, ceea ce, din punctul nostru de vedere, este prea mult. În TNB, nu există niciun fel de program artistic, cultural, pentru că dumnealui nu are nimic altceva în vedere decât vânzarea de bilete. Noi nu suntem fabrică de țevi sudate, nu suntem SRL, nu suntem teatru privat. Suntem teatru de stat, iar noi, actorii, suntem ultimii care am vrea să jucăm cu sala goală. Și noi vrem să vindem biletele, dar prioritatea trebuie să fie artistică. Noi trebuie să spunem ceva publicului, să avem un impact cultural, spiritual și emoțional. Sunt spectacole pe care s-a cheltuit și un milion de lei pe producție, pe bucată, și apoi s-au jucat extrem de rar.

Există persoane defavorizate în TNB de către domnul Caramitru?
Există multe persoane defavorizate. De exemplu, Dianei Dumbravă, acum câțiva ani, i s-a interzis să intre la o audiție, cu toate că regizoarea respectivă, bulgăroaică fiind, a zis că nu e nicio problemă. Există spectacole defavorizate. Noi ne ocupăm și facem tot felul de comedioare tâmpite. Trebuie să existe comedie, să râdă lumea, să se relaxeze, dar comedia e la noi în proporție covârșitoare.

Ce alte probleme ați mai constatat?
O problemă vine de la renovarea Teatrului Național, în care s-au investit 78 de milioane de euro. Este o sumă foarte mare, o parte a provenit din fonduri guvernamentale, o parte din fonduri europene. S-a făcut o spoială. Tot ce înseamnă lucruri importante nu au fost renovate. S-a mărit numărul de săli și suprafața teatrului, noi trebuie să plătim sume colosale pentru întreținere și nu avem capacitatea să le întreținem.

V-ați gândit să faceți plângere penală, ținând cont de problemele pe care le semnalați?
Nu. Nu ne-am gândit nici să ieșim în public până acum, pentru că, fiind casa noastră, nu te gândești să faci scandal. Am tot încercat să vorbim în teatru, am tot spus și de problema închirierii sălilor, unde este grav, se scurg niște sume. Văzând că nu suntem luați în serios ca parteneri de discuție, am ajuns la Ministerul Culturii cu un memoriu. Și probabil că, în baza acestui memoriu, a fost trimis Corpul de control al ministrului Culturii. Apoi, a fost o ședință înfiorătoare în septembrie, unde a fost o înfierare în stil comunist.

La acea întâlnire, ce au spus colegii dvs.? Au avut vreo reacție?
În general, oamenii sunt destul de temători. Aproape jumătate dintre colegii noștri au contracte determinate pe un an și, din cauza asta, și lor, și altora din zona tehnică sau administrativă le este teamă să spună ceva. Pentru că asta e atmosfera în teatru, de teroare.

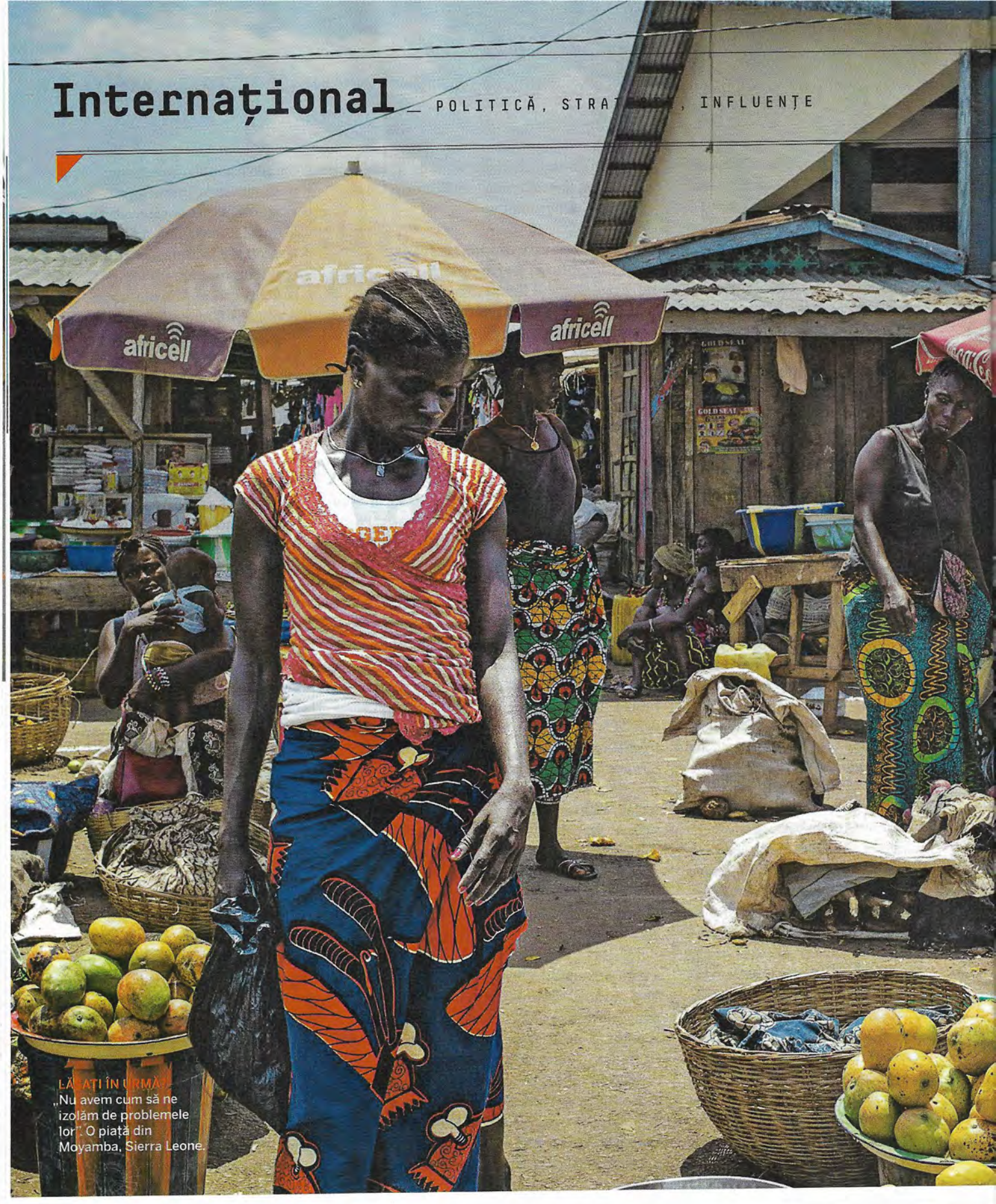

LĂSATI ÎN URMĂ? „Nu avem cum să ne izolăm de problemele lor". O piață din Moyamba, Sierra Leone.

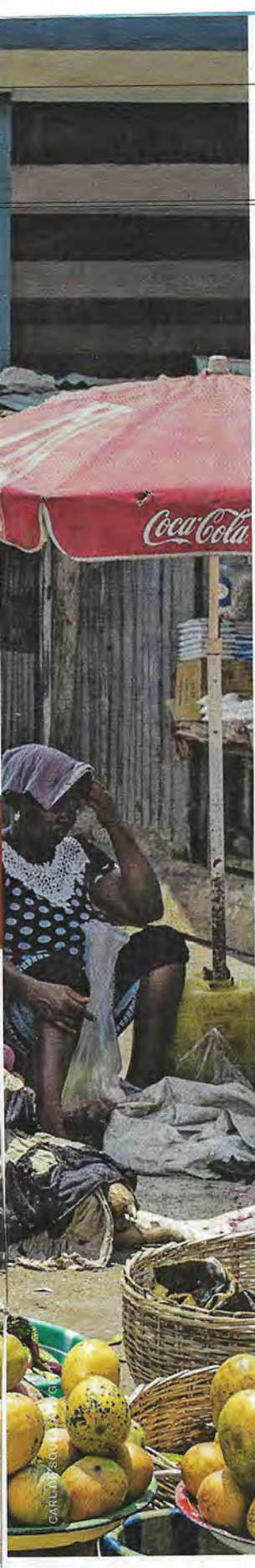

Viitorii „Stejari", la joacă pe „Parcul Copilului" » P.60

AFRICA

Fără speranță și cu speranță

Da, există locuri groaznice în care să trăiești. Și, da, este ușor să construiești un zid și să spui să-și vadă fiecare de soarta proprie. Dar nu putem, scrie corespondentul nostru după o călătorie în Sierra Leone, și iată de ce.

DE

SAM HILL

ÎN 2018, PREȘEDINTELE DONALD TRUMP A întrebat: „De ce toți acești oameni din țări de rahat vin aici?". Această afirmație nu prea subtilă - oamenii săraci din țările sărace sunt inferiori oamenilor bogați din țările bogate – a indignat pe majoritatea oamenilor. Dar întrebarea conține un adevăr inconfortabil. Multe țări sunt într-adevăr locuri groaznice în care să trăiești, în special pentru cei de pe treptele de jos ale scării socio-economice. Nu există nicio definiție oficială a termenului „shithole" al lui Trump, dar știm ce înseamnă. Țări sărace, violente și în cea mai mare parte „maro". Guatemala. Sudan. Yemen. Myanmar. Niger. Haiti. Bangladesh. Pakistan. Deși majoritatea țărilor care se potrivesc definiției lui Trump se află în Africa subsahariană.

Chiar dacă bunăstarea la nivel mondial crește, aceste țări cu probleme continuă să se degradeze din ce în ce mai mult. Nimic din ceea ce facem nu pare să ajute. În ultimii 50 de ani, țările dezvoltate au pompat oficial peste 3.000 de miliarde de dolari în asistență pentru dezvoltare în țările în curs de dezvoltare. Nimeni nu știe cât de mult s-a oferit în ajutor umanitar și militar sau de la organizații private. Și totuși, oamenii disperați continuă să ia cu asalt granița de sud a SUA.

Este tentant să construim un zid și să le spunem țărilor în curs de dezvoltare să se administreze singure, așa cum a spus președintele nostru. Doar că nu putem. Nu avem cum să ne izolăm de problemele lor: Despădurirea. SIDA. Ebola. Terorism. Droguri. Bande. Imigrație ilegală. Dezastre ecologice. Nici ei nu se pot proteja de problemele cauzate de noi: Schimbările climatice. Abuzul asupra lucrătorilor. Deșeuri toxice. Exploatare sexuală. Niciun zid nu ne va ține lumile deoparte.

Deci ce facem? Creștem finanțarea ajutorului pentru Obiectivele de Dezvoltare Durabilă a ONU? Facem reduceri fiscale pentru încurajarea investițiilor private? Acces preferențial la piețele occidentale? Extinderea Corpului Păcii? Toate cele de mai sus și multe altele?

Având o carieră în afaceri internaționale, am lucrat în zeci de țări din Europa, Australia, Asia, Africa și în cele

două Americi. Am lucrat pentru cele mai mari corporații din lume, precum și pentru ONG-uri ca Banca Mondială. În acest proces, am vorbit cu sute de experți în dezvoltare, directori și lideri guvernamentali despre dezvoltare. Nimeni nu crede că mai mult ajutor va funcționa.

Pentru a afla ce va funcționa, m-am îndreptat spre Africa. În special, Sierra Leone, o țară mică de pe coasta de vest a Africii, renumită pentru Ebola și „diamante însângerate" - numite așa din cauză că finanțează facțiuni rebele, pe teritoriul cărora se află minele. Este una dintre cele mai sărace națiuni din lume, locul 184 din 189 pe indicele de dezvoltare al ONU, mult sub țări precum Haiti și Iran. Timp de secole, Sierra Leone a fost epitomul deznădejdii. În 1827, autorul popular Frederick Chamier a scris că a călătorit mult, dar „nu a cunoscut și nici nu a auzit vreodată despre un loc atât de neplăcut și inechitabil". Robert Kaplan, acum 25 de ani, a folosit-o ca termen de comparație în influentul său articol „Anarhia care vine". „America Centrală este bine în comparație cu Sierra Leone".

Dar este și o țară care ar putea fi un model de renaștere economică.

Și am avut un alt motiv pentru a mă concentra pe Sierra Leone. Am locuit acolo în Corpul Păcii acum aproape o jumătate de secol. Am pe ce mă baza pentru a măsura progresul sau lipsa acestuia în Sierra Leone. Și am și motive emoționale, prieteni de care nu mai auzisem de la război. Așadar, în 2018, m-am întors în locul tenebros unde jurnaliștii și chiar lucrătorii din organizații umanitare merg foarte rar, pentru a discuta cu oamenii cu care nu vorbesc specialiștii și experții. Am privit realitatea în față, care era mult mai descurajantă și mai disperată decât mă așteptam, dar, în același timp, am plecat convins că soluția este acolo. Doar că ei fac același lucru vechi care s-a dovedit că nu a funcționat timp de sute de ani.

CĂLĂTORIA MEA A ÎNCEPUT ÎN capitala Freetown, făcută celebră în cartea „Blood Diamonds". Am optat pentru a călători prin țară așa cum o fac localnicii săraci, folosind transportul public și pe jos, mâncând orice puteam găsi pe parcurs. Proeminentul om de afaceri Alfred Gborie a numit asta „o idee foarte proastă". Avea dreptate.

Sierra Leone are dimensiunile aproximativ ale Carolinei de Sud, rotunjite, cu două urechi ca ale lui Yoda, pe ambele părți. Urechea stângă este Zona de Vest unde se află Freetown. Destinația mea a fost urechea dreaptă, orașul dur de graniță Kailahun, unde a început atât războiul, cât și Ebola. Puținii americani care au călătorit dincolo de Freetown de obicei închiriază o mașină de teren cu aer condiționat și șofer. Nu este vorba doar de confort. Drumurile mai mici sunt un coșmar de stânci, șanțuri și noroaie. Vehiculele se dezmembrează. Șoferii sunt adesea beți. Și încă mai există o mulțime de luptători șomeri în jur. Toată lumea știe că vizitatorii au bani cash, deoarece nu pot face plăți electronice în avans. Kaplan a catalogat orașele din Africa de Vest noaptea ca „unele dintre cele mai nesigure" de pe Pământ.

Dar eu am vrut să văd țara prin ochii locuitorilor, așa cum trăiesc, cum o văd și cum călătoresc - așa cum am văzut-o eu când eram în Corpul Păcii.

Așadar, mi-am început călătoria cu un taxi-motocicletă. Șoferul purta o cască de fotbal fără curea. Era prea mare și-i aluneca pe cap. Din când în când, o ridica cu o mână și îi dădea o rotație rapidă, răsucind gaura în jurul ochilor, să poată vedea. Ne-am strecurat printre vehicule, picioarele mele ștergând părțile laterale ale mașinilor, învârtind pietoni, accelerând rapid în înghesuiala aparent impenetrabilă a traficului și ieșind cumva de cealaltă parte.

„Așa cum americanii încă mai experimentează după 400 de ani, sclavia corodează tot ceea ce atinge"

Am continuat călătoria într-un poda-poda, un microbuz deja supraîncărcat. M-am așezat pe un scaun rabatabil. Lângă mine, pe un mic taburet din lemn, s-a ghemuit un adolescent a cărui slujbă era să dea bilete, să îndrume pasagerii spre locurile lor și să strângă banii. La fiecare câteva sute de metri, sărea din mașină, îmi dădea scăunelul lui să-l țin până porneam din nou. Mergeam pe un drum de munte. La fiecare curbă, vehiculul greoi se balansa spre exterior și mă uitam în prăpastie spre acoperișurile caselor agățate de marginile abrupte ale râpelor.

Poda-poda ne-a lăsat la Pee Zed, numită astfel după o casă de tranzacționare aflată cândva acolo. Pee Zed era supra-aglomerată cu tarabe și oameni. Pereții clădirii erau negri de funingine și străzile înecate în gunoaie. Din canalele deschise se ridica o duhoare acră. Vânzătorii strigau oferte pentru orice, de la electronice la îmbrăcăminte, echipamente hardware, arătând mostre și prospecte. De-a lungul străzii, erau verande pline de magazine, bannere și clienți. Se uitau peste balustradele cu aspect fragil la masa de oameni de dedesubt. Vânzătorii dotați cu portavoci alimentate de baterii transmiteau mesaje înregistrate: „Cel mai bun dintre cele mai bune este aici și nu trebuie ratat! Cel mai bun preț! Cel mai bun preț!". Vehiculele își făceau loc prin mulțime claxonând. Era asurzitor.

Am luat un alt microbuz într-o suburbie. De data asta, ne-am strecurat într-un autobuz rahitic. Treizeci și cinci de persoane pe 20 de locuri. Copiii dormeau

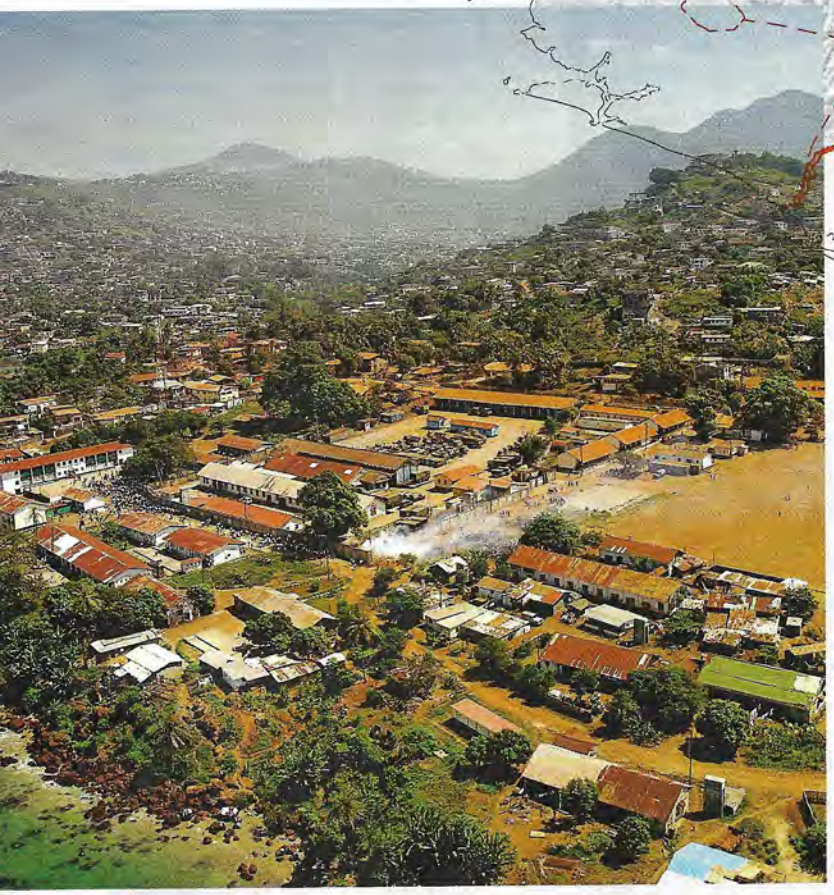

LINIA DE JOS „Am găsit o țară care nu este mai bună," spune scriitorul nostru, „decât cea pe care am părăsit-o cu aproape jumătate de secol înainte". Imagini: vedere asupra orașului Freetown, Sierra Leone.

FOTO: CHRIS JACKSON/GETTY

pe podea lângă coșurile de răchită pline cu pui. Picioarele nu-mi încăpeau decât unul peste celălalt. Totul mirosea a transpirație, mâncare proastă și găinaț.

Autobuzul a alunecat încet pe dealuri, oprindu-se pentru a lua sau a lăsa pasageri. Când a început să plouă, am simțit că partea din spate alunecă. Un copil cu o cârpă murdară ștergea condensul de pe parbriz. A fost una dintre cele mai grele călătorii pe care le-am făcut - inconfortabil, periculos, interminabil. Au fost nevoie de 13 ore și nouă schimbări ale vehiculului pentru a parcurge 320 de kilometri, călătorind târziu în noapte, blocați în autobuze aglomerate. Dar pentru oamenii săraci dintr-o țară săracă, a fost doar o zi obișnuită.

Nimic nu s-a schimbat din perioada cât am fost în Corpul Păcii.

„ACEASTĂ ȚARĂ ARE UN POTENȚIAL mare. Uită-te la Singapore. Este chiar mai mică și nu are deloc resurse naturale", mi-a spus un oficial american. Este un răspuns ușor și înșelător, cum ar fi să spui unui elev de școală că orice persoană poate ajunge președinte.

În anii '60, Singapore și Sierra Leone erau aproximativ pe același loc din punct de vedere economic. Afaceriștii deștepți ar fi pariat pe Sierra Leone, nu pe Singapore, care lupta împotriva comunismului și tocmai fusese exclusă din Federația Malaeziană. Sierra Leone avea un guvern ales democratic. Sierra Leone era bogată în minerale. Tehnologia Green Revolution promitea să atenueze foamea și sărăcia. Dar asta nu s-a întâmplat. Singapore este una dintre cele mai bogate țări din lume. În clasamentul CIA Factbook cu 229 de țări din punct de vedere al PIB-ului, Sierra Leone este numărul 219.

De ce soarta lor a luat-o pe căi atât de diferite? Există articole întregi dedicate subiectului, încercând să explice de ce Sierra Leone și alte țări africane au rămas în urmă. Teoriile se încadrează în trei categorii. Este vina africanilor. Este vina oamenilor albi. Nu este vina nimănui.

Unii cred că africanii și cultura africană sunt de vină. Unii o spun deschis, cum ar fi președintele Trump, care dorește ca mai mulți imigranți din Norvegia și militanți pentru afro-americani să se întoarcă de unde au venit. Alții tind să fie mai, uh, diplomați. Dar tot își transmit mesajul. În revista Commentary, Daniel Schatz atribuie succesul economic al Suediei faptului că este populată cu scandinavi care au o „etică de muncă protestantă". Cu alte cuvinte: oameni foarte albi.

Un argument mai puțin detestabil este acela că africanii au ales lideri slabi și au construit instituții nefuncționale. Mulți lideri africani urmează modelul „bossului", instituind patronajul și refuzând să se supună legilor sau convențiilor. Facțiunile schimbă controlul guvernului, iar când vin la putere, le vine rândul și la banii publici. Alegerile nu sunt cinstite, iar cei de la putere nu respectă rezultatele lor. Guvernarea e proastă. Fondurile publice sunt distribuite pe proiecte proaste. Nu există responsabilitate. Sectorul public este corupt. Economia este împiedicată de politici proaste care inhibă concurența și creează condiții nefavorabile pentru investiții.

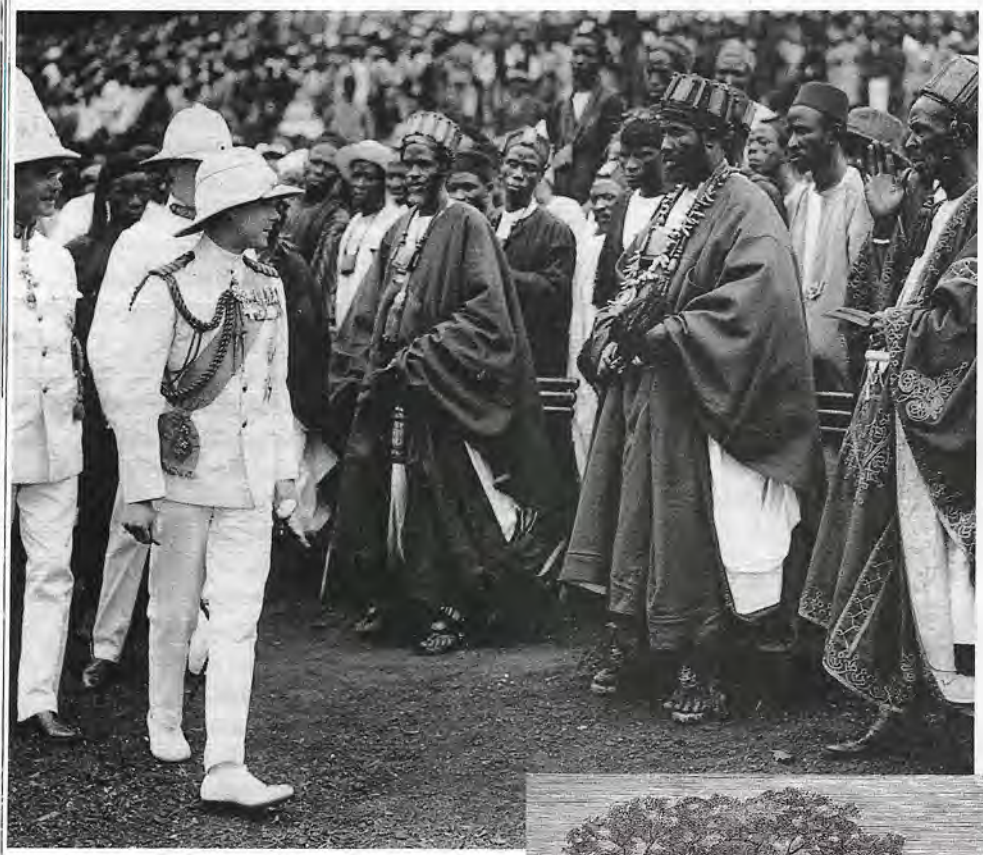

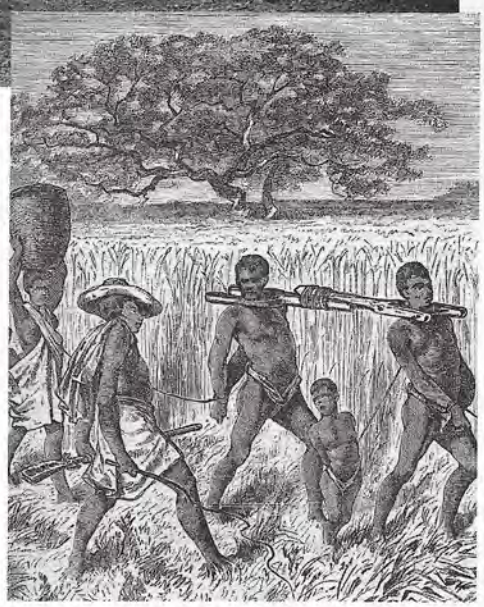

Totuși, mulți se victimizează. Ei arată spre europeni și chiar spre americani. Sentimentul este răspândit printre profesioniștii organizațiilor umanitare și chiar printre africanii înșiși. În Congo, un reporter pentru *El Mundo* a fost amenințat de milițieni care au strigat: „Voi, albii, sunteți cauza a tot ceea ce se întâmplă rău în Africa". Poate nu pentru tot, dar pentru destule: sclavia, colonialismul, destabilizarea guvernelor în timpul Războiului Rece.

După cum americanii încă mai experimentează după 400 de ani, sclavia corodează tot ceea ce atinge. Peste 12 milioane de africani au fost răpiți și exportați ca sclavi. Au fost cumpărați pe arme, ceea ce a dus la conflicte sângeroase interminabile. Colonialismul a fost aproape la fel de distructiv. Când europenii s-au întâlnit la Berlin în 1884 pentru divizarea Africii, granițele au fost stabilite pe baza revendicărilor proprii și a elementelor naturale, precum râurile. Noile colonii conțineau numeroase grupuri etnice și din țări diferite între granițe, ducând la confuzie în privința naționalității. Sierra Leone are cel puțin 16 grupuri etnice diferite. O rețetă pentru conflict perpetuu și fragmentare.

VINOVAȚII? **Sclavia, colonialismul și destabilizarea guvernelor au destrămat Africa. În imaginea de mai sus: Edward al VIII, prinț de Wales, într-un tur prin Freetown în 1925; o ilustrare a unei vânători de sclavi - capturarea oamenilor pentru a fi vânduți ca sclavi - în Africa secolului al XIX-lea.**

Există o a treia explicație pentru situația din Africa: „Nu este vina nimănui". Jared Diamond și Jeffrey Sachs au scris bestseller-uri susținând că adevăratul ticălos este geografia. În „Arme, Germeni și Oțel", a lui Diamond, care a câștigat Premiul Pulitzer, el a susținut că Asia avea grâu și orz și animale precum caii care pot fi domesticiți, în timp ce Africa avea zebre! Diamond a considerat că deșertul Sahara a creat o barieră fizică pentru progresele răspândite spre sud. Sachs a susținut că geografia și clima, de exemplu, fără ieșire la mare și tropicală, sunt de vină pentru situația actuală.

Problema este că la fel cum Einstein a eșuat în „teoria câmpului unificat", nimeni nu a reușit să vină cu o convingătoare teorie a marii unificări asupra motivului pentru care Africa a dat-o în bară. Cel mai probabil, răspunsul este că nu există un singur factor, ci o acumulare. Să comparăm cu Singapore. Are climă tropicală, are mai multe etnii și a devenit stat independent de Marea Britanie aproximativ în același timp cu Sierra Leone. Corupția este endemică în acea parte a lumii. Și nu are mulți scandinavi. Atunci de ce a reușit Singapore și Sierra Leone a eșuat?

Există diferențe. Singapore este pe o cale comercială importantă. Acesta a îmbrățișat capitalismul cu mult înaintea majorității națiunilor în curs de dezvoltare, ceea ce i-a dat startul mai repede față de Africa. Lumea era un loc diferit atunci, de exemplu, fondurile externe erau la debut. Și Singapore l-a avut pe Lee Kuan Yew. Primul prim-ministru

„Mulți oameni din Sierra Leone cu care am vorbit ar face acest târg: prosperitate pentru democrație“

din Singapore, Lee, a fost probabil unul dintre cei mai mari lideri ai secolului XX. El a fost, de asemenea, în cuvintele lui Glenn Hubbard, fost decan al Școlii de afaceri Columbia, „sui generis“. Sau unic.

SIERRA LEONE OFERĂ UN CAZ convingător pentru fiecare dintre cele trei teorii: africani răi; europeni răi; ghinion. Alege. Democrația instalată de britanici s-a dovedit fragilă și a fost sfâșiată de rivalitățile etnice. Siaka Stevens a devenit președinte în 1971. Cetățenii numesc timpul cât a fost în funcție „cei 17 ani de urgie a lăcustelor“. El a abolit democrația și a instituționalizat mita la o scară rar întâlnită chiar și în Africa – comisioane ilegale, delapidare și, mai ales, furtul de diamante. Țara are norocul să fie bogată în resurse minerale, dar nefericită că acestea includ diamante, care sunt absolut ușor de furat și transportat. O servietă de diamante de înaltă calitate valorează 125 de milioane de dolari, cam la fel cât un tanc de petrol brut. Stevens a devenit unul dintre cei mai bogați bărbați de pe continent.

În 1991, forțele aflate sub comanda unui fost prizonier politic, Foday Sankoh, au trecut granița liberiană, începând războiul civil. Tinerii șomeri s-au îndreptat spre Sankoh pentru promisiunea unui salariu. Războiul a însemnat 11 ani de „love și capturează“. Până și băieții buni au jefuit și au furat. Localnicii numeau soldații „so-bels“ – soldați și rebeli - soldați ziua, rebeli noaptea, ca să comită violuri și jafuri. Soldații nigerieni au fost acolo ca parte a Comunității Economice a Grupului de Monitorizare al Statelor din Africa de Vest sau ECOMOG. Localnicii au spus că acronimul reprezenta „Every Car or Moving Object Gone“. Atrocitățile au fost comise de toate părțile. Viol și crimă. Canibalism. Mutilare. Și după război a venit Ebola.

Multe dintre efectele războiului și ale Ebola se resimt și astăzi, o generație mai târziu. Amputați, șchiopi sprijiniți în bețe. Alfabetizarea este sub nivelul său prebelic, deoarece 1.270 de școli au fost distruse și 67 la sută dintre copii au fost obligați să părăsească școala. Localitățile și orașele mari s-au supraaglomerat, populația fugind din mediul rural. Odată ce războiul s-a încheiat, mulți oameni au rămas în orașe, suprasolicitând infrastructura deja insuficientă. Afacerile s-au dus, arhivele s-au dus. Încă nu există un serviciu de poștă. Economia abia se menține pe linie din ajutoare, din ce în ce mai mult de la China, o tendință comună în Africa. (Care este, probabil, motivul pentru care Administrația Trump a planificat să închidă OPIC, agenția care facilitează investițiile private pe piețele în curs de dezvoltare). Și acestea sunt doar efectele vizibile. Zece mii de copii au devenit soldați. Un diplomat american a spus că țara suferă de „sindrom post-traumatic național“.

STUDIU DE CAZ **Sunt oare Singapore și fostul său premier legendar Lee Kuan Yew un model pentru renașterea economică a Sierrei Leone?**

Detaliile pot varia, dar o mare parte din Africa se află într-o stare similară. 68 la sută din țările africane se află în sfertul inferior al PIB-ului. O singură națiune subsahariană se află în sfertul superior, Guineea Ecuatorială, și asta abia abia. Nicio națiune africană subsahariană nu se află în topul indexului de dezvoltare HDI al ONU. Națiunile africane domină partea de jos, cu 32 din cele 48 de puncte. Cea mai bună țară din Africa sahariană, Botswana, se află la șapte nivele sub Republica Dominicană și la peste 50 sub Iran. Indicele Statelor Instabile catalogheză doar o țară de pe întregul continent drept „sigură“.

Unii insistă că nu este atât de rău precum indică numerele. Paul Collier, un expert de renume internațional în dezvoltare, de la Oxford, mi-a spus că există și puncte luminoase: Botswana. Etiopia. Ghana. Rwanda. Puteți adăuga și Africa de Sud pe listă. Națiunile Unite susțin că Proiectul Mileniului (și succesorul său) au fost niște succese.

Alții sunt și mai optimiști, precum Jake Bright și Aubrey Hruby în cartea lor, „Africa Viitorului: Un continent ce devine o centrală electrică globală“.

Nu am găsit asta în Sierra Leone. Am găsit o țară nu mai bună decât cea pe care o lăsasem cu aproape o jumătate de secol înainte. Și un loc în care oamenii nu și-au pierdut doar case, vieți și membre - ci chiar amintirile.

Am descoperit asta atunci când am vizitat micul sat cu arbuști din Nyandeama. Am fost acolo pentru a-i căuta pe vechii prieteni ai Corpului Păcii,

FOTO: KEYSTONE/GETTY; UNIVERSAL HISTORY ARCHIVE/UNIVERSAL IMAGES GROUP/GETTY; HULTON DEUTSCH COLLECTION/CORBIS/GETTY

Bockrie Sallu și fiica sa. Ultima veste despre Bockrie, printr-o scrisoare adresată unui prieten reciproc, a fost în 1995. Spunea că au atacat rebelii și familia lui este în siguranță, cu excepția „fiicei mele Jeniba, pe care am pierdut-o și până acum n-am dat de urma ei".

Am adus câteva fotografii făcute de prietenul meu Guy Washington, un alt voluntar al Corpului Păcii. Le-am arătat șefului satului. Fără să vorbească, a întins mâna. I le-am dat pe toate. S-a uitat îndelung la fiecare, dându-le mai departe persoanei de lângă el. Mâinile lui au început să tremure. Oamenii au strigat. Curând s-a format o mulțime. Au dat fotografiile din mână în mână, atingându-le cu emoție, râzând când recunoșteau vreo rudă. Oamenii manevrau fiecare poză cu respect, cu atenție, ținând-o de margini. S-au tot uitat, unii ștergându-și lacrimile și apoi dându-le mai departe. A fost un moment minunat.

A fost o reacție similară în satul în care fusesem staționat, Majoe. Când am plecat, șeful a ținut un discurs. „Mulțumesc că ați venit. Vă mulțumim pentru cadourile pe care ni le-ați adus. Vom folosi banii bine. Dar, cel mai mult, mulțumesc că ați adus acele fotografii. Ne-ați dat înapoi amintirile noastre".

Economia Sierra Leone este ghidată de donatori, adică depinde de ajutorul extern, atât din partea Asistenței Oficiale pentru Dezvoltare, cât și din organizațiile private. Țara este inundată de lucrători în domeniul umanitar și misionari care au venit să construiască școli și drumuri, să instaleze puțuri și sisteme solare și să învețe oamenii ceva. Fiecare structură publică are o placă pe care scrie că a fost construită de o agenție de ajutor umanitar. Problema este că ajutorul nu funcționează. Acesta atenuează durerea sărăciei, dar nu o vindecă. Sierra Leone primește ajutor continuu începând cu 1787, când s-a înființat Freetown (Granville) cu finanțare din partea Comitetului de la Londra pentru Ajutorarea Negrilor Săraci. John Lahai, un localnic care a lucrat la numeroase proiecte de ajutor, a explicat problemele. Ajutorul este risipit, ineficient, încurajează corupția și distruge încrederea în sine a beneficiarilor.

Dar nu este ușor să oprești dependența de ajutoare. Collier estimează că ajutorul a adăugat aproximativ 1% la rata anuală de creștere în cele mai sărace țări din ultimii 30 de ani și că, fără acesta, multe dintre ele ar fi suferit o cădere severă. Dacă ajutorul pentru continent ar fi pur și simplu întrerupt mâine, milioane ar muri de foame.

Există o alternativă evidentă. Fostul ambasador și șeful misiunii ONU în

Congo, Roger Meece, spune că răspunsul este „locuri de muncă". Și toată lumea este de acord că a crea locuri de muncă poate construi un sector privat puternic. Întrebarea este: Cum să ajungi acolo?

O sugestie este să acționezi la scară mică. În 1961, Africa era autosuficientă în producția de alimente. Până în 2007, a existat un deficit de 20 la sută. Economistul ghanez George B. N. Ayittey vrea să se întoarcă la acea „epocă de aur a prosperității țărănești". El susține un model de dezvoltare de jos în sus, care să pornească din jurul satelor și al agriculturii. Planul său solicită furnizarea infrastructurii de bază și utilizarea microfinanțării. Mulți lucrători în domeniul ajutoarelor susțin această abordare. Peggy Murrah, șeful grupului Friends of Sierra Leone, descrie această viziune drept „viața dulce".

Poate că este atrăgătoare, dar această abordare este probabil nepractică. Microfinanțarea creează povești pline de emoții, precum cele din cartea apreciată a lui Roger Thurow, „The Last Hunger Season". Dar Collier spune că este un plan prea mic pentru a face diferența. Sunt puține terenuri disponibile pentru a sprijini extinderea agriculturii de subzistență. Mai multe terenuri pentru agricultură implică distrugerea și arderea unor zone cu păduri tinere în fiecare an,

SPERANȚĂ? Președintele Sierra Leone, Julius Maada Bio (în imaginea din stânga jos), încearcă să construiască sectorul privat pentru a reînvia țara; victime ale războiului civil de lângă Freetown (dreapta sus).

ceea ce este un coșmar ecologic. Și există o problemă și mai mare: agricultura este ceea ce își doresc oamenii? Agricultura de subzistență este o viață de sărăcie în care succesul înseamnă să ai suficient pentru a rezista până la următoarea recoltă. Este o muncă cruntă, crudă. Niciunul dintre tinerii cu care am vorbit nu și-ar dori să facă parte din așa ceva.

Alternativa este crearea unei societăți urbane mai moderne, finanțată de un sector privat puternic, „Soluția Singapore". În Rwanda, președintele Paul Kagame și-a propus să facă acest lucru. El a vizat sectoarele care îi opresc pe investitori, cum ar fi salubritatea precară și corupția. A investit în infrastructură și instruire tehnică și a instituit puterea legii pentru afaceri, asigurând executarea contractelor. A lucrat pentru a transforma Rwanda într-un furnizor de servicii financiare și tehnologie informațională. Rezultatul net este că Rwanda este pe locul 29 în lume pe lista Băncii Mondiale pentru ușurința de a face afaceri. Patricia Crisafulli, coautoare a volumului „Rwanda, Inc.", este de părere că asta funcționează.

„Nu avem cum să ne izolăm de problemele lor: Despădurirea. SIDA. Ebola. Terorism. Droguri. Bande. Imigrație ilegală. Dezastre ecologice"

S-ar putea ca această formulă să meargă și pentru alte țări mici africane, cum ar fi Sierra Leone? Poate. Rwanda și Sierra Leone au dimensiuni similare, populație, demografie la fel. Ambele au fricțiuni etnice și se recuperează din conflicte. Cu toate acestea, „soluția Rwanda" vine cu un preț. Freedom House acordă țării un coeficient foarte scăzut, deoarece Kagame a creat un stat cu un singur partid, a fost reales cu un procent suspect de 98,8 la sută din voturile exprimate și a schimbat Constituția pentru a-i permite să stea în funcție până la 77 de ani. Mulți din Sierra Leone cu care am vorbit s-ar băga în asta: prosperitate pentru democrație. Însă provocarea constă în găsirea liderului potrivit. S-a dovedit ușor pentru țările în curs de dezvoltare să recruteze dictatori, dar nu este atât de ușor să găsești un Lee Kuan Yew, așa cum a făcut Singapore. După cum spune Collier, „dacă autocrația ar fi o formulă de succes, națiunile africane ar fi bogate".

Președintele recent ales al Sierra Leone, Julius Maada Bio, încearcă să abordeze sectorul privat. A vizitat SUA și Europa, spunându-le liderilor de afaceri că Sierra Leone salută investițiile. Dar nu este atât de simplu. Ca să meargă afacerile, are nevoie de condiții potrivite. O piață liberă fără reguli se dizolvă într-o cleptocrație. Fundația Heritage publică un clasament anual - „Economic Freedom", care este de fapt o măsură a cât de ușor este să fii capitalist sau antreprenor în fiecare țară. În vârf se află Hong Kong, cu un rating de 90,2. SUA au punctat 76,8 și Sierra Leone doar 47,5, situându-se pe poziția 167 din 180 de țări clasate. Se află pe locul 42 din 47 în Africa.

Potrivit Fundației: „Un cadru legal deficitar lasă drepturile de proprietate și contractele nesigure. Nu există un sistem de atribuire a terenurilor".

FOTO: MALCOLM LINTON/LIAISON/GETTY; ISSOUF SANOGO/AFP/GETTY

Nu există, de asemenea, niciun mod stabilit și transparent de soluționare a litigiilor comerciale. Și mai există încă „elefantul din cameră": corupția. Liderii din Sierra Leone știu acest lucru. Sunt inteligenți și bine educați. Cu toate acestea, lucruri precum titlul de proprietate asupra pământului implică demersuri uriașe. Și nu toată lumea este de acord cu schimbările. După cum spune Daron Acemoglu, profesor MIT și coautor cu James Robinson al celui mai vândut volum – „De ce națiunile eșuează" – și al celui în curs de apariție – „Coridor îngust: Statele, Societatea și Soarta Libertății" - „în timp ce un guvern prost nu funcționează pentru majoritate, întotdeauna funcționează pentru cineva, iar cei pentru care lucrează sunt de obicei cei de sus".

Aceasta este problema pentru majoritatea națiunilor africane. Nu există condiții pentru un sector privat puternic - cadrul legal, infrastructură, know-how. Pentru a se ajunge la acest lucru, în cartea lor, „Capcana ajutoarelor", Glenn Hubbard și coautorul William Duggan au sugerat un Plan Marshall pentru Africa. Este o opțiune de sus în jos care solicită națiunilor dezvoltate să finanțeze puternic prin ajutoare construirea economiilor de piață de pe continent. Este similar cu ceea ce au făcut SUA pentru recuperarea Europei Occidentale după cel de-Al Doilea Război Mondial. Această asistență a luat forma investițiilor în infrastructură, împrumuturi și schimburi tehnice. O versiune africană redusă a fost adoptată de Angela Merkel în 2017, ca o modalitate de a încetini fluxul de refugiați economici care inundă Germania. Logica ei era că, dacă ar exista condiții mai bune acasă, mai puțini migranți ar veni în Europa. Candidatul la președinție Julian Castro a făcut un caz similar pentru un Plan Marshall pentru America Centrală.

Hubbard susține că ar funcționa pentru că ar fi concentrat asupra sectorului privat, mai degrabă decât asupra sectorului public. Hubbard consideră că ar putea fi legat de schimbări precum reducerea birocrației, care ar crea mediul pentru creșterea economică.

Construirea unui sector privat puternic este singurul răspuns care abordează problema lumii în curs de dezvoltare într-un mod substanțial și permanent. Nu este o soluție ușoară. Corupția este greu de dezrădăcinat. Și întotdeauna va exista problema scării de valori. Întreaga economie a Africii de Vest este aproximativ cât cea a Elveției. Și există o provocare mai mare. În cea mai mare parte, aceste eforturi pentru construirea sectorului privat sunt conduse de oameni care nu știu prea multe despre sectorul privat – lucrători în organizații umanitare, bancheri mondiali, birocrați guvernamentali. Aceștia gravitează către soluții corecte, cum ar fi tehnologie la scară mică, microfinanțare și cooperative, mai degrabă decât cele eficiente din punct de vedere economic, cum ar fi înlocuirea agriculturii de subzistență cu agricultura industrializată. Și sunt potrivnici renunțării la reguli pentru a permite piețele libere. Oamenii care sunt responsabili de ajutorul acordat națiunilor în curs de dezvoltare sunt cei mai puțin capabili (și predispuși) să facă ceea ce este nevoie pentru a ajuta.

AM GĂSIT-O PE JENIBA ÎN KAILAHUN - prin nepotul lui Bockrie Sallu (din păcate, Bockrie a murit acum aproximativ 10 ani). Ea și soțul ei, Musa Konneh, locuiesc într-o casă mică formată dintr-un salon cu câte un dormitor pe ambele părți. Salonul era micuț și aglomerat. Aici se găsea o singură masă cu un DVD player cu energie solară și două scaune orientate spre o canapea mică. Zidurile erau tencuite cu imagini smulse din reviste - jucători de fotbal, reclame de călătorie și Beyoncé. Plasa de sârmă și obloanele acopereau geamurile. Ușile erau din placaj subțire ca un carton. Familia nu avea electricitate sau apă curentă. Baia era în afara casei. Majoritatea locuitorilor din Sierra Leone nu lasă iarba să crească în curți ca o precauție împotriva șerpilor. Dar familia Konneh avea o peluză în față, cu un portocal și un gard viu de plante decorative, ceea ce îi dădea un aspect vag britanic, cu excepția strălucirii sârmei ghimpate împletită prin gardul de protecție pentru a descuraja hoții de noapte.

„Pentru cineva care a trăit într-un loc neplăcut, fără instalații sanitare, un lagăr de detenție nu i se pare mare lucru"

AUTORUL „REUNIUNII", Sam Hill, s-a temut că fiica prietenului său - Jeniba Sallu (mai jos) - a murit în războiul civil din Sierra Leone. Din fericire, nu s-a întâmplat asta. Hill (centru), împreună cu soțul Jenibei, cu fiica și nepoții lor, la casa din Kailahun.

După cină, am discutat diferențele dintre Sierra Leone și America. Am încercat să evit să fac comparații care să arunce ori una, ori alta într-o lumină proastă. Interpretul meu m-a întrerupt: „Nu înțelegi, Sam, nu! Uneori nu sunt plătit luni întregi. Locuiesc într-o clădire unde sunt 50 de persoane și o toaletă. Dacă vreau să folosesc baia, trebuie să merg la patru dimineața. Îmi car apa într-o găleată și o împart să-mi ajungă două zile. Nu-mi pot permite o lumină noaptea. Am un acord scris, dar asta nu contează. Dacă proprietarul vrea să ridice prețul sau să mă facă să plec, o face. America este raiul. Este paradisul. America este minunată, știu asta! Voi găsi ceva de lucru. Chiar și la curățarea podelelor".

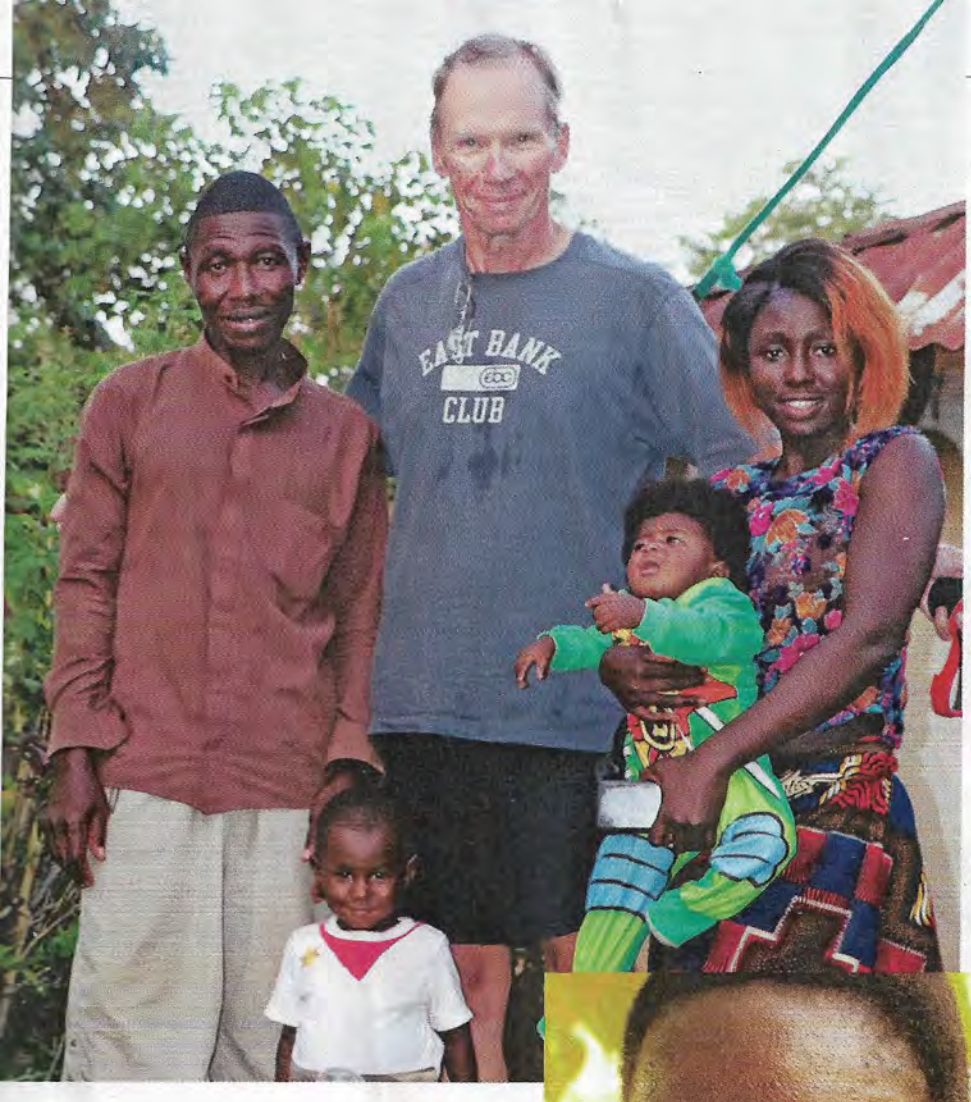

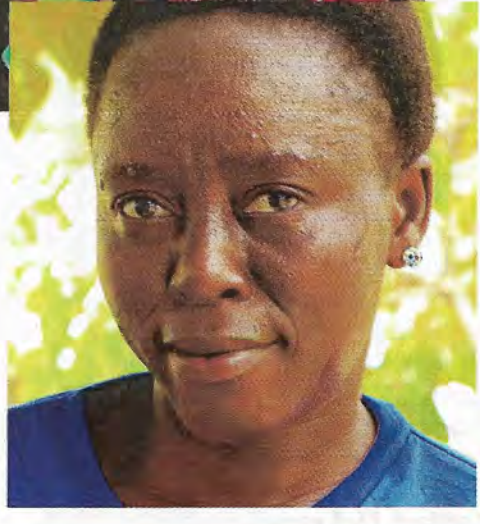

Pentru noi, în SUA, este greu să ne imaginăm cât de rea este viaţa celor din ţările în curs de dezvoltare. Şi cât de disperaţi sunt. Destul de disperaţi ca absolvenţii de facultate să viseze locuri de muncă ca spălatul de podele. Pentru cineva care a locuit într-o casă închiriată, fără instalaţii sanitare, într-o suburbie periculoasă, un lagăr de detenţie nu este mare lucru.

NAŢIUNILE SĂRACE SUNT ÎN metastaze, care în cele din urmă consumă ceea ce este bun. Ajutoarele nu funcţionează. Nici izolarea. Dacă două oceane şi un deşert nu sunt suficiente pentru a ţine problemele lumii în curs de dezvoltare în afară, este puţin probabil că un zid frumos va reuşi.

Nu avem mult timp. Ebola este sub control, dar din cauza igienizării proaste şi a practicilor sexuale, următorul HIV sau Ebola poate fi chiar la colţ. Cei mai mulţi oficiali militari şi poliţişti sunt îngrijoraţi de un alt război civil. Sierra Leone are o mulţime de linii fractare care circulă pe dedesubt - religie, rasă, sex, trib, clasă, vârstă. Ruptura cea mare este tânăr vs. bătrân şi asta se înrăutăţeşte. Şomajul în rândul tinerilor este de 70 la sută. Un consultant de securitate internaţională mi-a spus că există îngrijorări cu privire la faptul că Boko Haram a pus deja piciorul în ţară. Detaliile variază, dar fiecare naţiune în curs de dezvoltare se confruntă cu propria numărătoare inversă.

În ciuda istoriei sale nefaste până în prezent, mulţi ca profesorul de la Columbia, Jeffrey Sachs, insistă că răspunsul este ajutorul. În mod special, el solicită naţiunilor dezvoltate să îşi crească dramatic angajamentul în acest domeniu. Cred că acesta este un răspuns greşit. Răspunsul corect trebuie să fie crearea unor economii puternice şi solide, bazate pe sectorul privat. A face aceste ţări locuri mai bune pentru a trăi reduce presiunea migrajului şi creează condiţiile pentru a aborda alte probleme ale naţiunilor în curs de dezvoltare, cum ar fi natalitatea şi poluarea. Şi se poate face. Dar nu va fi făcut de lucrătorii în domeniul umanitar sau de către birocraţi. Actuala administraţie a SUA a dovedit că oamenii de afaceri nu ştiu prea multe despre conducerea unui guvern. Inversul este adevărat. Oficialii guvernamentali nu ştiu prea multe despre afaceri. O parte din succesul din Rwanda a fost pentru că Kagame a căutat şi a convins lideri de afaceri din SUA, precum Jim Sinegal de la Costco, Jamie Dimon de la JPMorgan Chase şi Howard Schultz, fondatorul Starbucks. După cum a subliniat Paul Collier, Planul Marshall a fost condus de un om de afaceri - nu de o universitate sau de o agenţie de ajutor.

Dar schimbarea va veni peste mult timp. În timp ce îmi împachetam lucrurile să plec, Jeniba m-a tras de-oparte şi m-a rugat să o duc în America. În schimb, am făcut ceea ce Occidentul face de secole. I-am pus în mână o bancnotă de o sută de dolari. Mă îndoiesc că asta o va ajuta mult.

→ **Sam Hill** *este un colaborator, consultant şi un autor de best-seller-uri de la Newsweek.*

FOTO: COURTESY OF SAM HILL (2)

ROADTRIP OPEL GRANDLAND X 2.0 TURBO D

Thassos, la puterea SUV

O FI DISTRACȚIE LA MAMAIA sau în alte stațiuni de pe la noi și All Inclusive-ul bulgăresc, mai aproape, dar, cel puțin pentru cei care caută relaxare, plaje și apă cu tente exotice, peisaje care îți alimentează romantismul reprimat de activitățile cotidiene și gusturi mediteraneene, nordul Greciei și mai ales Insula Thassos sunt cele mai la îndemână variante. Până în Halkidiki sunt aproximativ 650-700 de kilometri, iar până în Thassos, sub 600 de kilometri, timpul petrecut la volan variind, în general, între opt și zece ore, în funcție de mai mulți factori precum traficul, ruta aleasă, puterea mașinii utilizate sau greutatea piciorului de pe accelerație.

„Insula de smarald", am avut alături un Opel Grandland X 2.0 Turbo D de 177 de cai putere, cu transmisie automată în opt trepte, și am ales cea mai scurtă rută: București - Giurgiu - Veliko Tarnovo - Haskovo - Makaza - Egnatia Odos/A2/E90 – Keramoti (580 km).

Confort, fără agresivitate

Motorul turbo diesel de 2.0 litri este exact ce îi trebuie SUV-ului de 4,47 metri lungime și cu o greutate de aproape două tone, cu doi adulți, un copil și multe bagaje la bord. Grandland X-ul 2.0 Turbo D se mișcă cu ușurință, fără a fi

DE

reprize bune în depășiri sau pe autostradă. Transmisia automată în opt trepte surprinde plăcut, chiar dacă, în anumite situații, se simte nevoia unui mod „Sport". Creierul electronic învață destul de bine stilul de condus, prin monitorizarea modului de apăsare al accelerației, și adaptează timpii de schimbare a treptelor. Dacă se merge lin, cutia schimbă aproape imperceptibil, pe la 2.000 rpm, favorizând obținerea unui consum cât mai mic. Iar dacă se rulează mai sportiv, începe imediat să schimbe în ture mai multe, pentru a ține caii în alertă. Oarecum ciudat, cutia schimbă mai repede singură, decât în modul manual. Ca idee, la capătul celor 1.700 de kilometri, cei 177 de cai putere s-au mulțumit cu un consum mediu de 7.0-7.2 litri/100 km, în contextul unui stil de condus destul de alert și a utilizării

înregistrată iarna trecută într-un test cu același SUV.

În ceea ce privește ținuta de drum, Opel-ul Grandland X 2.0 Turbo D a demonstrat că îi place pe autostradă, șosea sau străduțe înguste și că are ceva rețineri pe virajele rapide. Feedback-ul direcției asistate electric este destul de slab, chiar dacă se întărește la viteze superioare, iar fără tracțiune integrală și suspensie multi-braț pe spate, fundul SUV-ului este destul de jucăuș, dacă pe un viraj abordat mai în forță apar denivelări în asfalt. Martorul ESP-ului începe să clipească cu insistență,, spunându-ți clar că nu te afli într-o mașină cu valențe sportive.

Habitaclul este primitor și spațios, scaunele față sport sunt confortabile la drum lung și conferă și un suport lateral bun, iar portbagajul de 514 de litri (mai mare decât la adversari precum Renault Kadjar, Kia Sportage, Nissan Qashqai sau Hyundai Tucson) poate înghiți și două sacoșe cu jucării de plajă, pe lângă trei geamantane medii. Nu în ultimul rând, plafonul panoramic din sticlă creează o atmosferă luminoasă și plăcută la bord și îi fascinează pe copii.

Off-road ușor

Insula Thassos este plină de plaje pentru toate gusturile. La unele dintre cele mai frumoase, însă, se ajunge destul de dificil, în încercarea de a limita extinderea turismului de masă, localnicii lăsând drumurile de acces desfundate. Prin urmare, cum am fost pentru prima dată cu un SUV pe „Insula de smarald", am profitat din plin de capacitățile sale în off-road. Am coborât, de exemplu, aproape fără să simt hârtoapele pline de praf alb de marmură până la Marble Beach.

Apoi, din Golden Beach, m-am luat după un localnic pe un drum de coastă spectaculos și am ajuns la niște plantații de măslini ascunse, descoperind câteva golfulețe incredibile, la care, în mod obișnuit nu se ajunge decât cu bărcile. Iar în partea de sud-est a insulei, între Koinyra și Alyki, am ajuns puțin legănat dar fără niciun stres, la câteva plaje pustii, deși în alte părți era plin.

Sigur, să nu înțelegeți greșit, în aventurile off-road din Thassos am întâlnit și mașini normale, dar care mergeau foarte încet și mai și dădeau cu burta de pietroaie, și, de vreo două ori, am simțit lipsa tracțiunii integrale. Însă, per total, sistemul adaptiv de tracțiune IntelliGrip, care are cinci moduri, „Normal", „Snow" (zăpadă), „Mud" (noroi), „Sand" (nisip) și „ESP Off" (decuplează complet electronica până la o viteză de 50 km/h), și modulează distribuția cuplului între roți și intervenția ESP-ului pentru a conferi maximum de aderență, își face treaba.

CĂLĂTORII

Un city-break în căutarea tradițiilor și a cadourilor de Crăciun

Cum până la Crăciun mai sunt circa două luni, un city-break într-una dintre metropolele europene cu o lungă tradiție în organizarea piețelor de Crăciun este o idee excelentă pentru a intra în atmosfera sărbătorii, a vedea și obiceiurile de pe alte meleaguri și a găsi și inspirație pentru cadouri.

ÎN GERMANIA, PIEȚELE DE CRĂCIUN sunt aproape de importanță națională. Supranumit „capitala jucăriilor", Nürnberg-ul este o destinație ideală pentru un city-break în așteptarea Moșului. Aici, organizarea Chistkindlesmarkt datează încă din anul 1628, atmosfera medievală fiind „condimentată" cu miros de plăcinte, vin fiert și castane coapte. Apoi, la Leipzig, istoria pieței de Crăciun datează din anii 1700, iar printre atracțiile principale se numără o paradă a minerilor din zonă. Iar la Berlin, în capitala Germaniei, sunt organizate an de an aproape 60 de târguri de Crăciun, cel mai important fiind cel din Piața Gendarmenmarkt. Iar în topul preferințelor pentru un city-break cu parfum de sărbătoare se află și Frankfurt-ul, și München-ul. Viena, „orașul muzicii și viselor", îmbracă și ea haine de sărbătoare, prima „Piață de decembrie" (Dezembermarkt) datând încă din secolul al XIII-lea. Principala piață de Crăciun este organizată în apropierea Palatului Schonbrunn, dar aproape tot centrul este în sărbătoare. Kartner Strasse și Mariahilfer Strasse sunt cele mai cunoscute străzi de shopping din Viena. Iar unul dintre cele mai căutate mall-uri este Shopping City Sud, cunoscut și ca SCS.

Un alt târg important de Crăciun are loc la Praga, în Old Town Square, unde, anual, este împodobit un brad enorm, cu mii de luminițe, iar clădirile prind viață în straie de sărbătoare. Cetatea din Praga, care, în Evul Mediu, a fost reședința regilor Boemiei și acum este sediul președinției republicii, strălucește și ea. Iar spectacolele și piesele de teatru jucate în aer liber creează o atmosferă culturală aparte.

Budapesta figurează și ea pe harta orașelor care se îmbracă frumos în așteptarea Crăciunului. Cel mai mare târg este organizat în Piața Vörösmarty. Iar strada pietonală Vaci Utca, situată chiar în inima capitalei Ungariei, este o referință în materie de shopping. Totuși, cele mai exclusiviste magazine, restaurante și cafenele se află pe Andrassy. Dacă vremea este bună, vă puteți rezerva o seară pentru o cină romantică pe malul Dunării sau pe un restaurant plutitor. Iar copiii pot încerca și aquapark-ul hotelului Ramada, unul dintre cele mai mai parcuri de distracții acvatice indoor din Europa. N

DE

RĂZVAN SCĂEȘTEANU
razvan.scaesteanu@newsweek.ro

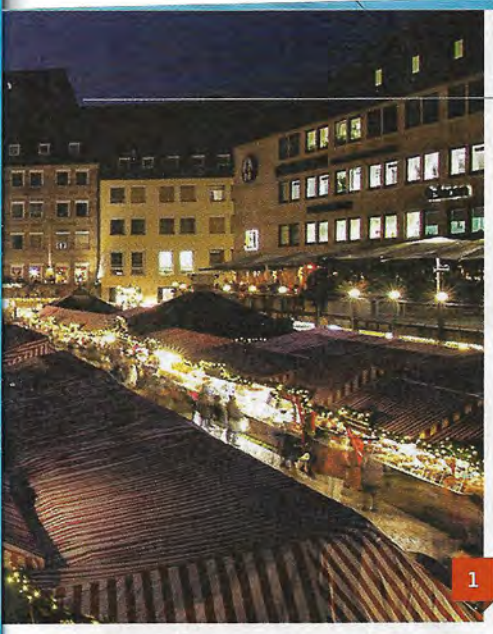

1. Nürnberg
2, 5. Berlin
3. Budapesta
4. Praga
6, 7. Viena

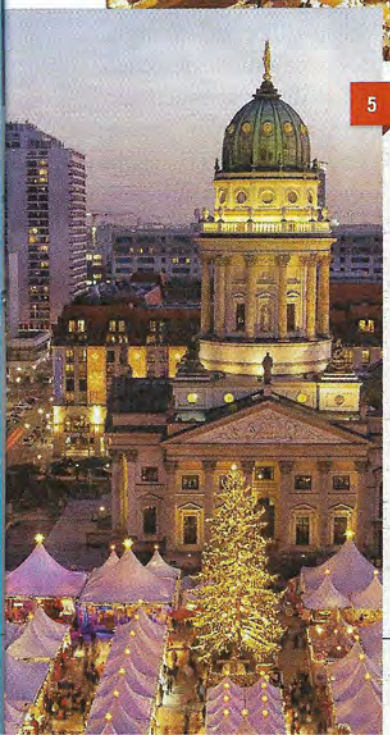

TEHNOLOGIE

Transferul responsabilității la volan și camerele video

UNA DINTRE PROVOCĂRILE majore ale conducerii automatizate este trecerea sigură de la șofatul automat la cel manual. Pentru efectuarea acestui transfer al responsabilității la volan, este necesară atât o vedere amplă și detalitată a drumului și a traficului, cât și în interiorul autovehiculului, precum și puțin mai multă inteligență artificială.

Soluția propusă de specialiștii departamentului Advanced Driver Assistance System (ADAS) al Continental, în cadrul căruia lucrează și peste o mie de ingineri români, din centrele de cercetare și dezvoltare din Timișoara, Sibiu și Iași, constă într-un sistem dual de camere video, botezat *Road AND Driver,* care cuprinde o cameră cu infraroșu pentru interior și o cameră pentru exterior și este amplasat în spatele parbrizului, deasupra oglinzii retrovizoare centrale, în locul ochiului digital al pilotului automat adaptiv și al sistemului de recunoaștere a semnelor de circulație.

Concret, *Road AND Driver* monitorizează atât persoana aflată la volan, detectând continuu dacă aceasta este capabilă să își asume responsabilitatea preluării, cât și traficul din fața vehiculului. Camera video pentru habitaclu poate detecta, de exemplu, dacă șoferul este atent la drum sau distras, dacă s-a întors pentru a vorbi cu copiii de pe scaunele din spate, dacă se uită la un smartphone sau dacă are mâinile pe volan ori stă cu ele la ceafă. Astfel, creierul artificial al mașinii știe în permanență ce face cel aflat la volan și dacă acesta este sau nu în măsură să preia controlul mașinii.

Camera video pentru exterior a sistemului *Road AND Driver* filmează sub un unghi de 125 de grade și are o rezoluție de până la opt megapixeli, permițând monitorizarea traficului și detectarea celorlalți participanți și a obiectelor în timp real. „Mulțumită noului sistem de camere, vehiculul și șoferul sunt în permanență conștienți unul de celălalt. În cele din urmă, acest lucru se reduce la încredere. Omul poate fi sigur că tehnologia nu îi va preda brusc responsabilitatea condusului, fără un avertisment, și că acest lucru va avea loc urmând niște criterii clare", a explicat Georg Binder, Head of Strategy & Planning în cadrul ADAS.

DE

RĂZVAN SCĂEȘTEANU

razvan.scaesteanu@newsweek.ro

Optimizarea siguranței pasive

Datele culese de sistemul *Road AND Driver* nu sunt evaluate doar pentru transferul sigur al funcțiilor de conducere. Cu ajutorul funcției *Occupant Safety Monitor,* acestea pot fi folosite și de sistemele de siguranță pasivă. Deschiderea airbag-urilor, de exemplu, poate fi adaptată la situația detectată de camera video din interior pentru a optimiza protecția pasagerilor.

Sigur, deocamdată, sistemul se află în faza de testare, producția de serie fiind planificată pentru 2021. Dar Euro NCAP, organismul european independent care testează comportamentul automobilelor în caz de accident, ia deja în calcul introducerea unor algoritmi pentru acordarea unor puncte de siguranță vehiculelor dotate cu sisteme de monitorizare a șoferului, copiilor sau bebelușilor aflați în mașini cu scopul de a îmbunătăți siguranța rutieră și a contribui la *Vision Zero,* un viitor fără decese sau răni și, chiar, fără accidente pe șosele.

TRAVEL MIX
HD
Hai în vacanță!
www.travelmix.ro

ANALIZĂ

Viitorii „Stejari", la joacă pe „Parcul Copilului"

Peste 400 de copii din Muntenia și Dobrogea au participat la Festivalul de Rugby Grivița, care a marcat debutul sezonului competițional pentru micii rugby-și din cadrul Asociației Municipale de Rugby București.

TIMP DE TREI ORE, CELE DOUĂ terenuri ale Rugby Club Grivița de pe „Parcul Copilului" au fost luate cu asalt de micuții sportivi, toți hotărâți să meargă pe urmele „Stejarilor".

Este primul an în care competițiile organizate de AMRB se vor desfășura fără clasament pentru categoriile U8, U10 și U12. Același lucru ar urma să se întâmple de anul viitor și la categoria U14. Așa se joacă de ani de zile în toate țările cu tradiție în acest sport, tocmai pentru a încuraja copiii să vină la rugby și să se bucure de acest joc, dar și pentru a elimina presiunile asupra copiilor din partea antrenorilor și părinților.

DE

MIHAI DUȚĂ
mihai.duta@newsweek.ro

Pasiunea micilor rugbyști n-a fost cu nimic mai prejos decât cea a marilor echipe care se confruntă acum la Cupa Mondială. Fetele nu s-au lăsat mai prejos și au jucat cot la cot cu băieții, ba chiar au fost momente în care chiar i-au depășit. Și pentru că punctele nu au mai contat, atmosfera a fost mult mai relaxată, iar copii au simțit într-adevăr ce însemnă spiritul rugby-ului.

Toți copii au primit diplome și șepci din partea Albini Prassa – importatorul oficial al ceasurilor Tissot în România și s-au îndulcit cu baclavalele oferite de Yuksel, cel mai mare producător din România.

Următoarea competiție de mini-rugby din Muntenia va fi organizată sâmbătă la Brașov.

Cifrele turneului

Competiția organizată de Clubul RC Grivița în parteneriat cu Tissot, Centrul Multifuncțional Caraiman,

EXERCIȚIU
400 de copii au jucat rugby pe terenurile „Templului" de la „Parcu Copilului".

FOTO: MIRCEA HOROBEŢ

Asociaţia Muncipală de Rugby Bucureşti, Federaţia Română de Rugby şi Asociaţia Viitorul prin Educaţie şi Sport a adunat în total peste 500 de copii de la 17 cluburi.

Newsweek România şi Sport Total FM au fost , ca de obicei, parteneri media.

Cluburi participante: Şoimii Bucureşti, RC Griviţa, Victoria Cumpăna, CSO Ovidiu Constanţa, ACSO Viitorul Pantelimon, RC Cristian, CS Aurora Băicoi, RC Săcele, RC Braşov, RC Râşnov, CSS Ilfov, CSS Steaua, Dinamo - Şoimii.

Surprize pentru fanii rugby-ului din România

Cupa Mondială de rugby este în plină desfăşurare, aşa că atenţia întregii lumi este îndreptată către acest sport. Şi în România este un moment bun al promovării jocului cu balonul oval pentru atragerea copiilor către această disciplină.

„Baza rugby-ului sunt copiii. Tissot şi Albini Prassa susţin rugby-ul în România şi vrem să fim alături de cei care zi de zi pregătesc viitorul acestui sport în ţară. Fie la nivel profesionist, fie în ceea ce-i priveşte pe începători sau pe amatori. Clubul Griviţa şi stafful său reprezintă un pilon important al rugby-ului românesc şi este important să sprijinim orice demers care poate susţine dinamica şi atmosfera create şi menţinute la această echipă", a spus Ion Schiau, fondatorul Albini Prassa.

Federaţia Română de Rugby este singura din ţară pentru care un brand elveţian de ceasuri va face un model limitat

El este iniţiatorul mai multor proiecte care sprijină rugby-ul din România la nivel de copii, juniori şi seniori.

„Cum am spus, Tissot şi Albini Prassa încurajează iniţiative la toate nivelurile. Iată de ce luna aceasta lansăm campania noastră «Împreună pentru rugby». Tissot va putea fi astfel alături de copiii de la Griviţa, dar va susţine şi reconstrucţia clubului CSU Alba Iulia. Tot luna aceasta am început parteneriatul nostru cu un proiect foarte ambiţios la Gura Humorului, destinat unui club care participă în DNS (Divizia Naţională de Seniori), proiect care, pe lângă alte meniri, are şi un impact social important, datorită asociaţiei «Te aud România». Iar ca să continuăm povestea noastră cu rugby-ul românesc, după succesul ediţiei limitate «Tissot Stejarii», la sfârşitul lunii octombrie vom lansa ediţia limitată Tissot «Stejarul de Aur». Federaţia Română de Rugby va fi singura federaţie sportivă românească pentru care un brand elveţian de ceasuri va realiza un model limitat. Iniţiativa aceasta, precum şi lansarea unor modele istorice de tricouri vintage - România 1919 şi o altă surpriză pentru Crăciun - au ca scop sprijinirea acestui sport şi susţinerea dezvoltării lui în România", a mai spus Ion Schiau.

Certej, tragedia îngropată de comuniști

30 OCTOMBRIE 1971: LA ORA 5.00 DIMINEAȚA, OAMENII DIN CERTEJUL de Sus sunt treziți din somn de o avalanșă de nămol toxic, după ce digul iazului de decantare, aflat la marginea localității miniere din Apuseni, se rupe. Cel puțin 89 de oameni au murit, iar peste 70 au fost răniți.

Regimul comunist a încercat să mușamalizeze tragedia, anunțând oficial un număr de 48 de victime, ca să nu recunoască o catastrofă și să nu declare doliu național.

Primele 21 de victime, ale căror fotografii s-au păstrat în arhive, erau dezgolite și mumificate, din cauza cianurii din steril. „Toate cadavrele erau goale, cu urme de lovituri și de arsuri (...) oamenii căzuți în mâl cereau de pomană ajutor, pentru că era imposibil să ajungi la ei fără să n-ai aceeași soartă", a povestit, pentru revista *Memoria*, Ioan Chirlă, care și-a pierdut mama și sora în tragedie.

Se estimează că, în realitate, au fost omorâți cel puțin 150 de oameni, comuniștii numărând doar victimele ale căror cadavre le-au găsit sub cei 300.000 de metri cubi de steril prăvăliți peste certej.

Au fost înghițe șase blocuri, un cămin cu 30 de camere, șapte case și 24 de gospodării.

Ancheta Procuraturii, desfășurată timp de doi ani după tragedie, s-a încheiat fără nicio concluzie clară. Inițial, a fost pus sub acuzare proiectantul iazului de decantare, însă probele nu au arătat că ar fi fost o eroare de proiectare. Totuși, cu cinci ani înainte de tragedie, digul se mai rupsese o dată, însă nu fusese nicio victimă.

Mina de la Certej a continuat să funcționeze până în 2006.

25-31 OCTOMBRIE

Colectiv: niciun vinovat

30 octombrie 2015: 64 de persoane au murit și 186 au fost rănite în urma unui incendiu care a avut loc în clubul Colectiv din București. Incendiul a izbucnit, cel mai probabil, de la artificiile folosite la un concert. La patru ani de la dramă, procesul este abia în prima etapă, a audierii martorilor. O parte dintre cei responsabili de eșecul operațiunii de salvare a răniților, fostul ministru al Sănătății Nicolae Bănicioiu și secretarul de stat Raed Arafat, își continuă carierele.

Cutremurul, șansă pentru București

26 octombrie 1802: Are loc cel mai puternic cutremur cu epicentrul în Vrancea, între 7,9 și 8,2 pe scara Richter. Clădirile din București, inclusiv mănăstirea Cotroceni, sunt rase de pe fața pamântului, dar au fost doar patru victime. Turnul Colțea s-a prăbușit parțial. Domnul Alexandru Ipsilanti a impus prețuri maximale la serviciile zidarilor, iar Capitala a fost reconstruită, unele cartiere arătând, ulterior, mult mai bine.

Începe prigoana greco-catolicilor

27 octombrie 1948: Ministrul Teohari Georgescu dispune arestarea episcopilor greco-catolici din România și suprimarea Bisericii Române Unite cu Roma. Decizia a fost luată într-o ședință a conducerii Ministerului de Interne. Cei șase episcopi, Ioan Suciu, Valeriu Traian Frențiu, Alexandru Rusu, Iuliu Hossu, Vasile Aftenie, Ioan Bălan, Tit Liviu Chinezu, au fost arestați în noaptea de 28 spre 29 octombrie. Decretul de desființare a BRUR a fost publicat pe 2 decembrie 1948.

FOTO: ARHIVELE NAȚIONALE VIA ADEVĂRUL

Magic FM

always great music

magicfm.ro

Download on the App Store

GET IT ON Google Play

ABONEAZĂ-TE!

MODALITĂȚI DE ABONARE:

- Online, prin card, la www.newsweek.ro/abonamente
- Prin ordin de plată în contul S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., Cod Unic de Înregistrare: 38847674, cont nr. RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Calea Moșilor
- La toate oficiile poștale
- La firmele de abonamente:
  - Manpress Distribution București
  - Calliope S.R.L. Ploiești
  - Cuget Liber S.A. Constanța

Pentru informații și reclamații abonamente *Newsweek România*:
- E-mail: abonamente@newsweek.ro.
- Tel.: 0374.00.23.81 / 0374.00.23.82 tarif normal (de luni până vineri între 10.00 și 17.00).

Pentru abonamentele plătite cu ordin de plată este necesar să trimiteți talonul de mai jos completat, împreună cu copia dovezii de plată, la S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., București, B-dul Mărăști nr. 65-67, Pavilion G3, Complex Romexpo, Intrarea B, sector 1, sau prin e-mail la: abonamente@newsweek.ro.

PLATA SE VA EFECTUA PÂNĂ LA DATA DE 25 A LUNII ÎN CURS PENTRU CA LIVRAREA ABONAMENTULUI SĂ ÎNCEAPĂ DE LA DATA DE 1 A LUNII URMĂTOARE. DACĂ PLATA SE EFECTUEAZĂ DUPĂ DATA DE 25, DATA DE ÎNCEPUT A ABONAMENTULUI SE DECALEAZĂ CU O LUNĂ.

Talon de abonament

ROMÂNIA Newsweek

Nume, prenume .....
Str..... Nr....., Bl....., Sc....., Et....., Ap.....
Localitate ..... Județ / Sector .....
Cod poștal.....Telefon.....E-mail.....

Am achitat suma de ..... lei cu ordin de plata nr. ..... din data .....
către S.C. NEWS INTERNATIONAL SA, cod fiscal 38847674, în contul RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Calea Moșilor.

Abonamentul va începe din luna .....

Operatorul NEWS INTERNATIONAL S.A., editorul revistei Newsweek România, prelucrează datele cu caracter personal furnizate de dumneavoastră în scopul abonării la publicație și livrării revistei. Datele vor fi dezvăluite Poștei Române sau firmei de distribuție care livrează revista la adresa dumneavoastră. Pe viitor, aceste date: nume, prenume, adresă, telefon, e-mail, ne permit să vă trimitem revista la care v-ați abonat și să vă ținem la curent cu diverse informații despre abonamentul dumneavoastră.
În cazul în care nu doriți aceasta, bifați ☐ NU

Conform Legii nr. 677/2001, beneficiați de dreptul de acces, de intervenție asupra datelor, dreptul de a nu fi supus unei decizii individuale. Aveți dreptul să vă opuneți prelucrării datelor personale care vă privesc și să solicitați ștergerea datelor. Pentru exercitarea acestor drepturi, vă puteți adresa cu o cerere scrisă, datată și semnată la News International S.A. De asemenea, vă este recunoscut dreptul de a vă adresa justiției.

Prin prezenta sunt de acord ca NEWS INTERNATIONAL S.A. să prelucreze datele mele cu caracter personal și să le dezvăluie terților conform legii nr. 677/2001. Îmi rezerv dreptul să mă opun acestei prelucrări și să solicit ștergerea datelor adresându-mă societății NEWS INTERNATIONAL S.A. printr-o cerere scrisă.

Semnătura abonatului .....

PAȘI PENTRU ABONARE

A) CU CARDUL

1. Intri pe site-ul www.newsweek.ro/login, creezi cont nou și te înregistrezi.
2. Intri în contul tău și alegi varianta de abonare dorită (print / print + digital / digital) și perioada (o lună, 3, 6 sau 12 luni).
3. Dai click pe CUMPARĂ și faci plata cu cardul.
4. Primești factura prin email.

B) PRIN ORDIN DE PLATĂ (OP)

1. Alegi varianta de abonament
2. Efectuezi plata prin OP în contul News International S.A, Bd. Mărăști, Nr. 65-67, Complex Romexpo, intrarea A, pavilion G3 Sectorul 1, București, România, J40/2003/2018, CUI: RO38847674, Cont bancar: RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Moșilor
3. Ne trimiți un e-mail la adresa abonamente@newsweek.ro cu o copie a OP-ului și adresa de livrare a abonamentului, dar și o adresă de e-mail pentru activarea contului de abonament digital.
4. Primești factura prin email.

REDUCERE de până la 20% față de prețul revistei la chioșc

Tip abonament / Perioada	1 lună	3 luni	6 luni	12 luni
PRINT (revista tipărită; acces parțial online; newsletter)		**139lei**	**259lei**	**499lei**
PRINT + DIGITAL (revista tipărită; acces total online, inclusiv arhivă; newsletter)		**169lei**	**319lei**	**619lei**
DIGITAL (acces total online,inclusiv arhivă; newsletter)	**18lei**	**49lei**	**89lei**	**169lei**

Revista *Newsweek România* este distribuită în toată țara, la chioșcurile de presă, în magazinele de presă Inmedio, Relay și Tabac Xpress și în benzinăriile: OMV, Petrom V, Mol, Rompetrol, Socar. Prețurile afișate sunt valabile pentru livrarea revistei pe teritoriul României. Pentru livrarea în străinătate se adaugă taxe poștale, în funcție de zonă. Vă rugăm să ne contactați la adresa: abonamente@newsweek.ro pentru a stabili toate detaliile.

DACĂ NU GĂSIȚI REVISTA ÎN ORAȘUL DUMNEAVOASTRĂ, vă rugăm să ne comunicați telefonic, la numerele **0374.00.23.81 / 0374.00.23.82** sau prin e-mail, la adresa: **abonamente@newsweek.ro.**

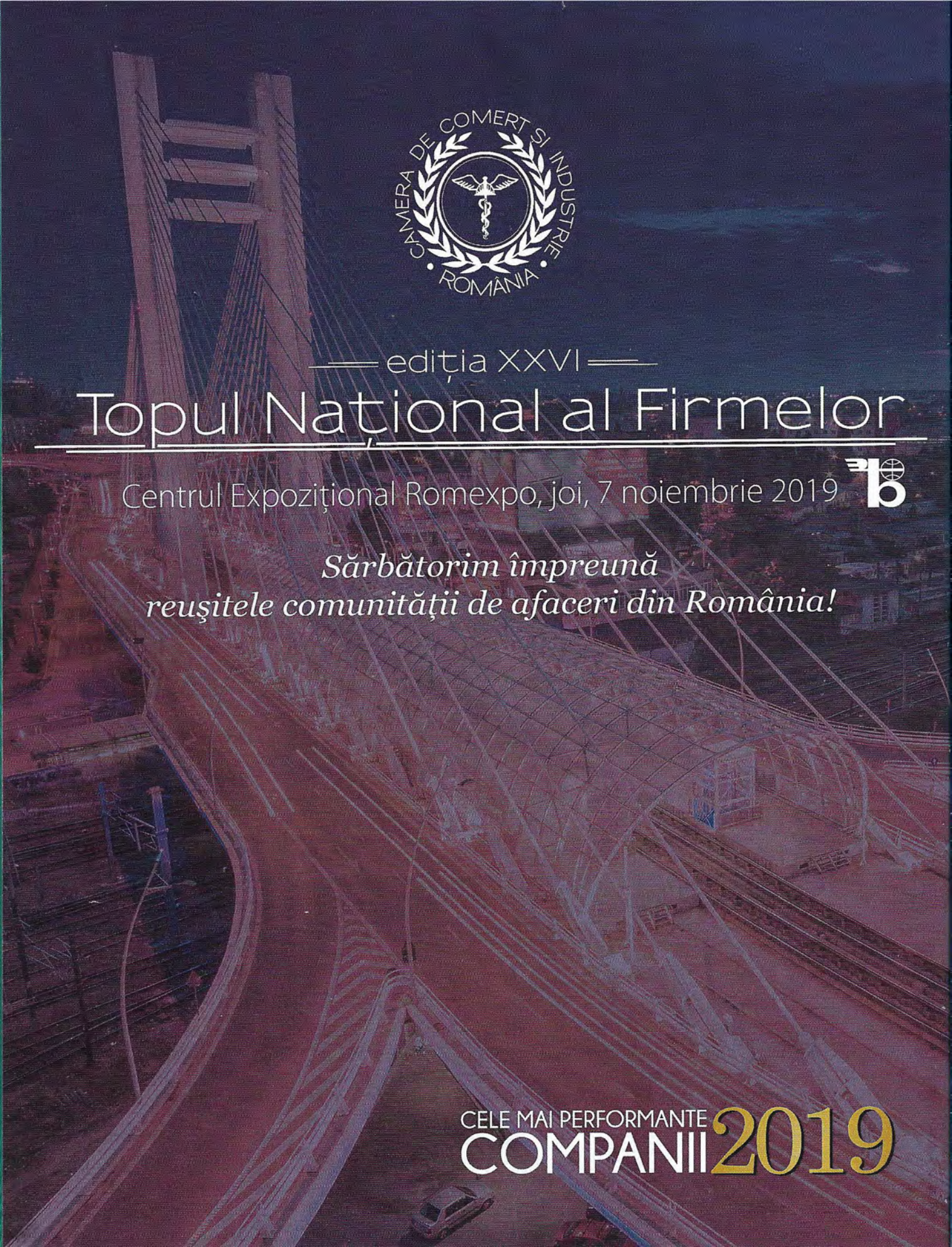

ediția XXVI

Topul Național al Firmelor

Centrul Expozițional Romexpo, joi, 7 noiembrie 2019

Sărbătorim împreună
reuşitele comunității de afaceri din România!

CELE MAI PERFORMANTE COMPANII 2019

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen

2025